

КАЗНА ЗА НОВИНСКИ ТЕКСТ ИЗ 1994.

Шта је неразумније – рок или пресуда

СИНДИКАТ ОДБАЦУЈЕ ПРОМЕНЕ ЗАКОНА О РАДУ

Неприхватљив од А до Ш

СТРАНА 5

ОСНИВАЊЕ БАНКЕ ХУМАНОГ МЛЕКА

Мајчино млеко је и храна и лек

СТРАНА 7

ПРЕВЕНЦИЈА МЕНТАЛНОГ ЗДРАВЉА

У саветовање по лек за душу

СТРАНА 10

ИСПОВЕСТ ЈОШ ЈЕДНЕ ЖЕНЕ ЖРТВЕ НАСИЉА

Терор дуг двадесет година

СТРАНА 12

Dvosobni stanovi i stanovi na 5. i 6. spratu za samo 833 evra/m² + PDV.

SAMO **833** €/m² + PDV

GRATIS garancija mesno

SMALLVILLE
Kragujevac

Prodaja i informacije: +381 34 635 2641
info@smallville.rs, www.smallville.rs

ФИЛИГРАН
ЗЛАТО – СРЕБРО

ЗНАТСКО ДВОРИШТЕ – ПЕШАЧКА ЗОНА – КРАГУЈЕВАЦ

AUSPUH SERVIS

PRODAJA I UGRADNJA ORIGINALNIH IZDUVNIH SISTEMA

IMASAF

KelecsAuto

M. BLAGOJEVIĆA 55
362 557, 064 122 9 240

Reciklaža kertridža i tonera

dobar kertridž mir u kući

Refill M

Karadordeva 51, www.refilm.com
Tel. (034) 33 77 98 (034) 34 01 03 (064) 287 64 6

OLYMPIC TRAVEL

034/33 57 37
www.olympic.rs

DOČEK NOVE 2014.

СНС и ДС преговарају

Радомир Николић, председник Извршног одбора Српске напредне странке и истовремено шеф крагујевачких напредњака, добио је централно место у недељном издању „Политике”. Интервју са њим „отворио” је новине, али је уз наслов „Ја сам човек који мисли својом главом”, редакција извукла његове следеће речи:

„Кроз комплетно школовање, војни рок, посао који сам обављао, носио сам терет сина Томислава Николића. И свестан сам да све што учиним у странци или кажем, може бити прокоментарисано као – ево га татин син, он је ту захваљујући тати! Ја на то ћутим и радим”.

Осим овог интимног исповедања, у делу разговора он је „скенирао” и прилике у родном Крагујевцу, нарочито политичке.

„Нездорово је када у 21. веку на километар и по од центра града имате неасфалтиране улице и депонију, а грађани су годинама издвајали новац да се ти проблеми реше. Због недомаћинског пословања актуелне власти, у Крагујевцу је угрожен опстанак свих јавних и комуналних предузећа, а без посла је око 25.000 људи.”

Николић даље каже да је добро што је дошао „Фијат” с компонентама, али онда пита: „Зашто се

стало на тој инвестицији, зашто други улагачи не долазе у Крагујевац, зашто бирају околне општине, зашто одлазе у друге крајеве Србије, ако је ова власт створила, како то њени најистакнутији представници воле да кажу, добру пословну климу. Можда је та клима добра само за појединце из врха градске власти”.

Разумљиво, тако говори представник градске опозиције, али он одмах и открива политичке планове своје странке у родном граду.

„У Крагујевцу, нажалост, постоји много озбиљних разлога због којих УРС-ова власт, с Верољубом Стевановићем на челу, треба да буде смењена. У том смислу разговарамо са СПС-ом и ДС-ом, а ускоро ћемо започети разговоре и с другим партијама. Иако су оне сада у власти, поуздано знам да нису задовољне оним што се дешава у граду и начином на који се води локална самоуправа”, закључује Николић.

Новост је, дакле, да су крагујевачки напредњаци већ у преговорима са локалним демократама, мада председник ДС-а Душан Обрадовић упорно понавља да са СНС-ом нема никаквих контаката, а камоли „дила”. Значи да неко од њих двојице, бираним речима казано, не говори истину. Погодите ко!

Карикатура: Горан Миленковић

Не преплаћујте струју

Трагом вести да Електродистрибуција Београд враћа новац ако су потрошачи преплатили рачун за струју, а вишак им аутоматски пребачен на рачун РТС-а за претплату, намеће се питање да ли исто правило важи и за грађане ван престонице.

Потврду ове информације дневни лист „Блиц” добио је на шалтеру Електродистрибуције Београд (ЕДБ). – Потребно је само да се позову централа ЕДБ-а, тражи служба обрађивача и њима упути захтев. Све може да се заврши телефонски, објаснила је операторка у инфо центру ЕДБ-а.

До ове информације „Блиц” је дошао једним телефонским позивом. Такав податак у ЕПС-у, међутим, нису имали. У прес служби овог предузећа на питање да ли ће новац бити враћен грађанима, речено је да још чекају предлог решења које треба да им

достави Београдска електродистрибуција.

Оно што се неминовно намеће као закључак јесте да се одговорни у оквиру једног предузећа играју „глувих телефона”, а све на штету потрошача.

Само неколико дана раније из ЕДБ и ЕПС Снабдевања поручено је да не постоји механизам да се вишак новца који је отишао на рачун за претплату врати грађанима. Сада се испоставило да је то ипак изводљиво, а према информацијама које је „Блиц” добио у ЕДБ, било је могуће и претходних неколико година.

Формално, систем по коме ЕДБ пребације новац РТС је законит, јер претплата званично није укинута. Да парадокс буде већи, јавни сервис већ добија новац из буџета, што је требало да претходи укидању претплате, али се то још није десило. Иначе, на рачун

РТС-а у августу се на овај начин слило преко 50 милиона динара.

Такође, према сазнањима „Блица”, свим дистрибуционим центрима у Србији, ЕПС Снабдевања и повезаним зависним предузећима стигло је из прес службе ЕПС-а обавештење којим им се забрањује да дају било какве информа-

ције медијима ако пре тога нису добили одобрење из „Централе”.

Редакција „Крагујевачких” обратила се ЕПС Снабдевању с питањем колико им се грађана обраћало и на који начин могу повратити преплаћени износ новца за струју који је отишло на рачун РТС-а? Затим, да ли постоји јединствена одлука на нивоу ЕПС-а о повраћају новца, мо-

же ли новац бити пребачен за потрошену електричну енергију за наредни месец, односно могу ли потрошачи авансно платити струју за неколико месеци унапред?

Сачекали смо читаву седмицу, одговоре нисмо добили, као да смо, далеко било, хтели да откријемо неку строго чувану пословну тајну.

Не липши, магарче

Бивши радници Групе „Застава возила” који су 1. септембра напустили предузећа уз обавезу државе да им преко Националне службе запошљавања исплаћује посебне месечне накнаде као вид отпремнине, поново су протеклих дана протествовали испред крагујевачке Филијале НСЗ, јер им још није исплаћена ни једна месечна накнада. Реч је о око 300 радника којима је преостало мање од пет година до пензије и њима су исплаћене једнократне накнаде од по 368.000 динара, али им се

дугују и месечне накнаде за три месеца и треба да их добијају све до испуњења услова за одлазак у пензију.

Највише ових радника је из фабрике камиона „Застава”, њих 220, а Самостални синдикат овог предузећа позвао је своје бивше запослене да се, уколико накнаде не стигну у скорије време, врате на своја стара радна места. Горан Милетић, председник Самосталног синдиката Фабрике камиона, каже да након најновијих протеста има помака и оба-

ћања да би заостале месечне накнаде могле да буду исплаћене ових дана. Према његовим речима, из Националне службе запошљавања у Београду упућен је захтев крагујевачкој Филијали да им хитно достави обрачун дуговања за ове раднике од 1. септембра, па би исплата накнада могла да буде већ до краја ове, или почетком наредне недеље.

Сличних обећања било је и раније, али не и пара. Ето шта је „одговорна држава”.

М.П.

prozori i vrata

 sunce
suncemarinkovic.com

Пакет у боји

Potražite **Akri Kolor prozore u boji**
i dekorima drveta **po sniženim cenama**

034/330-870
011/6300-541

Житопродукт
Крагујевац, Војводе Путника 70
Телефони: 034 370 303
370 215, 370 072, 370 135, 370 192
zitoprodukt@nadlanu.com

Брашно по произвођачким ценама

Произвођачке цене, гарантовани квалитет белог, лиснатог, печеног, замрзнутог пецива

Све врсте хлеба и пецива у нашим објектима: ТЦ Аеродром, Мала пијаца, код улаза у Житопродукт, у кругу Заставе, у Улици Драгослава Срејовића 5

Пише Александар Јокићевић

ЧЕКАЈУЋИ СОЦИЈАЛНИ ПРОГРАМ ЗА ВОЈНУ ФАБРИКУ

Оружари се вратили на радна места

Прошлог петка 377 запослених у фабрици „Застава оружје”, који су се изјаснили за социјални програм и одлазак из фабрике, прихватили су позив да се врате на своја радна места, јер за сада нема потврде надлежних када ће отпремнине бити исплаћене. И синдикат и пословодство позив на повратак приписују себи

узећа, у већинском власништву државе, која је у то време одржавала састанак у самој згради, на којем је донела одлуку да два представника запослених изабаци из састава Надзорног одбора.

Председник синдиката Драган Илић позвао је окупљене раднике да уђу у зграду у којој се састанак одржавао и предају члановима Скупштине своје захтеве, али и поред овог притиска Скупштина је остала при своме.

Ми смо и овог лета због најаве таквог решења протестовали у центру града. Пошто у фабрици држава има око 75 посто власништва, а 25 посто је остало друштвено власништво, тражили смо да наша два представника буду заступници друштвеног капитала све док држава не преузме и тај део на име дугова фирме и постане стопостотни власник предузећа. Тада нам је Александар Вучић, у то време министар одбране и први потпредседник Владе, обећао да ће тако и бити. Обећање није испуњено и зато смо поновили протест, да покажемо да нећемо да ћутимо јер се ради незаконито и мимо договора. Нисмо успели то да спречимо, али ћемо борбу за наша права наставити, каже Илић.

Он оцењује да стање у најстаријој фабрици на Балкану није ни приближно тако добро како се може стећи утисак на основу вести о рекордним извозним уговорима и повећању производње и броја запослених. Уговори о извозу оружја у Америку вредни три милиона долара месечно у међувремену су смањени на 800.000 долара за месец дана, па сада фабрика нема довољно посла да обезбеди измиривање обавеза за по-

Наиме, за социјални програм изјашњавали су се само радници који су стекли услов за пензију или имају пет година до пензије по једном од основа. Пријавили су се махом људи са високом школском спремом, чији одлазак за фабрику може имати велике последице, тврде у синдикату, објашњавајући да са њима одлази искуство и знање које нису имали коме да пренесу.

Синдикат је, такође, донео одлуку да позове раднике да се врате у фабрику, јер како објашњава Илић, од представника државе се није могло сазнати када ће радници добити отпремнине.

Сматрали смо да је одговорно да се људи заштите и не користе дане одмора јер нас у јануару чека планирани прекид рада. Руководство је било потписници и понуђач социјалног програма у име државе. Из свега што је уследило сумњамо да социјални програм није осмишљен како би се фабрици олакшала позиција, већ да би се ослабила активност синдиката, да што мањи број радника буде на протесту, наглашава Илић.

Он подсећа да је у ранијем периоду синдикат имао активну улогу приликом договора око социјалног програма, који је до сада је реализован у шест наврата.

Шест социјалних програма

Пошто смо били активни учесници синдикат је био и гарант да ће се програми реализовати. Овога пута уследио је преседан, јер нисмо учествовали ни у избору опција које су понуђене запосленима. Тако је изостала понуда од 300 евра по години стажа, а да заинтересовани немају један од услова за пензију, додаје Илић.

Према његовим речима, у овом тренутку Војна фабрика има 2.192 радника, као и око 300 запослених на повременим и привременим пословима, а углавном је реч о људима који су се у претходном периоду изја-

шњавали и одлазили из фабрике по неком од социјалних програма.

Због сталног одлива радника дошли смо у проблем. Била је пракса, нарочито током прошле године због повећаног обима посла, да ангажујемо један број радника, чак и оне који су искористили социјални програм, не само наше људе већ и бивше запослене из других фабрика, „Камиона”, „Алатнице”. Њихова стручност и знање одговарали су нашим потребама, јер дешавало се да немамо довољно стручних људи како би покрили сва радна места у производњи. Сада имамо заокрет. Наш ниво упошљавања пада и вероватно неће бити потребе за додатним ангажовањем људи, каже Илић.

„Застава оружје” је државно предузеће и држава мора, наглашава председник синдикалне организације, и у периодима недостатка посла стати иза фабрике како би очувала капацитете и стечена знања. Недавно је прослављено 160 година постојања.

Уколико само будемо отпуштали људе из фабрике, а иначе не можемо да функционисамо због застарелости опреме и због недостатка инвестиција, нећемо очувати капацитете и пренети искуство. Некада је у фабрици радило 8.900 људи, а у последњој деценији отишло је 4.000 радника. И поред тога просек године старости у фабрици је и даље висок, 48 година, а стажа 26 година, јер није било довољно запошљавања као у неким другим државним фирмама. Успели смо 2006. године да примимо 130, а ове нешто више од 200 младих људи који треба да буду носиоци неке будуће производње, појашњава Илић.

Не можемо прећутати чињеницу да Министарство унутрашњих послова као ни Министарство одбране у плановима не исказују наоружавање од наше фабрике, а тржиште ловачког и спортског оружја је затворено због намета високих такси за поседовање оружја. Углавном смо стопостотно извозно оријентисани, а како та тражња осцилује бележимо пад производње. Очигледно влада не мисли да смо ми предузеће од посебног значаја. Нисмо добили планиране кредите који су обећани, а производни погони су застарели. Одласком људи по новом социјалном програму, уколико се реализује, чак и целе производне линије остају непокривене. Одлазе нам читаве одељења, практично неке пратеће службе се гасе јер годинама ни један човек није дошао. Нећемо имати ни магационера, ни конструктора, ни технолога... То је озбиљна опасност. Изгледа да само ми видимо да то угрожава опстанак фабрике, закључује Илић.

ОДЛАСКОМ ЉУДИ ЦЕЛЕ ПРОИЗВОДНЕ ЛИНИЈЕ ОСТАЈУ НЕПОКРИВЕНЕ: ДРАГАН ИЛИЋ

резу, добављаче и плате запослених.

Влада је нашла решење тако што је дан пред заказани протест радника одобрила социјални програм за раднике који имају мање од пет година до пензије. Од 2.192 запослених у фабрици тај критеријум испуњава њих 620. Илић мисли да је овакав потез био усмерен на разбијање најављеног синдикалног протеста.

Синдикат није против овог социјалног програма, јер он одговара тој категорији радника, али се брине како ће предузеће надокнадити губитак једног дела запослених из групе најобразованијих и најстручнијих. Са друге стране, држава није испунила обећање да ће у овој години у модернизацију машина и опреме уложити у „Фабрику оружја” 13 милиона евра, јер до сада није инвестиран ни један евро.

ИСТРАЖИВАЊЕ О ОБРАЗОВНОМ СИСТЕМУ И ЗАПОШЉАВАЊУ

Траже се занатлије

Истраживање тржишта рада показало је да земљи недостаје 30.000 занатлија и да је ове године оглашено 1.700 слободних радних места за шиваче и кројаче. На листи тражених занимања су још и аутомеханичар, аутолимар, бравар, столар, пекар, заваривач, али и продавац, књиговођа, кувар, конобар, док међу високошколцима прођу имају машински и инжењери елетротехнике, као и програмери и економисти за банкарство и финансије

У ПОТРАЗИ ЗА ПОСЛОМ: СА ЈЕДНОГ ОД САЈМОВА ЗА НЕЗАПОСЛЕНЕ

Србији у овом тренутку недостаје око 30.000 занатлија и уколико се настави тренд гашења одељења у средњим стручним школама већ за 10 година мораћемо да запошљавамо занатлије различитих профила из иностранства. Са друге стране, на евиденцији Националне службе за запошљавање налази се близу 800.000 незапослених, најчешће менаџера, економиста и медицинских техничара. И док ће они годинама чекати на посао, само у прошлој години било је 80 слободних места за занимања тесар и зидар.

Траже техничка занимања

Млади нису заинтересовани за ове послове, као ни за занимања заваривача, паркетара, керамичара и кројача, за којима је тражња на тржишту велика. Већ сада се предвиђа да Србија за десет година неће имати ниједног столара, јер се на овај смер годинама није уписао ниједан

Зато је у Крагујевцу представљен MATCHDO пројекат, спроведен у осам градова и 40 компанија широм земље, са циљем да се укаже на знања и вештине које су послодавцима пресудне приликом запошљавања. Они од својих запослених, поред формалног образовања, захтевају и посебна знања и вештине. Чак 85 посто испитаних је сматрало да знања током школовања нису довољна и адекватна. Поред њих потребна су бар знања страног језика и информационо комуникационих технологија.

ТРЖИШТЕ РАДА – НОВЕМБАР 2013. ГОДИНЕ

	Република Србија		Крагујевац	
	укупно	%	укупно	%
Становништво	7.186.862		179.417	
Запослени	1.725.071		43.154	
Зараде	43.615		41.304	
Незапослени	762.638	100	20.670	100
Жене	391.643	51,35	12.012	58,11
Млађи од 30 година	208.144	27,29	5.207	25,19
Старији од 50 година	192.377	25,23	6.027	29,16
Дугорочно незапослени	509.819	66,85	14.497	70,14
Неквалификовани радници	243.024	31,87	5.776	27,94
Особе са инвалидитетом	20.328	2,67	1.401	6,78

Најчешћа занимања у оквиру III степена, за која не постоје одговарајући радници су аутомеханичар, аутолимар, бравар, столар, пекар, заваривач, а у оквиру IV степена продавац, књиговођа, кувар, конобар и комерцијални техничар. Међу високошколцима највише се траже машински и инжењер електротехнике, програмер информационог система и економиста за банкарство и финансије.

Међутим, чак и када нађу одговарајући кадар послодавци истичу да постоји велика незаинтересованост, непознавање страних језика, недостатак радног искуства и неспремност на промену средине код кандидата. Овакви одговори су указали на некомпатибилност система образовања и стручног оспособљавања кандидата са потребама тржишта рада, па се све чешће чују повици за промену система формалног образовања, који се одвија и завршава у најранијем животном добу.

Стручњаци објашњавају да потреба за новим вештинама захтева од појединца да учење схвати као процес који се одвија током читавог живота, како би се кроз усавршавање и преквалификацију одговарало захтевима тржишта.

Ипак, то није довољно у периоду кризе јер је управо она утицала на

драстично повећање незапослености, прошле и ове године. Највећи пад запослености је у прерађивачкој индустрији и грађевинарству (по 3.000 радника), као и у трговини (2.000 запослених). Кризом су највише погођени млади (15 – 25 година) и особе са преко 50 година, које припадају старијој радној популацији. Стопа незапослености младих је драстично порасла са 32,6 посто колико је износила 2008. године, на 51,1 посто, а највише су погођени они са факултетским дипломама (стопа незапослености се удвостручила са 28 на 55 посто). Запосленост се повећала једино у државној управи и то за 4.000 радника.

Незапосленост највећа у Шумадији и западној Србији

Од укупног броја на евиденцији, лица која траже посао дуже од 12 месеци има више од пола милиона, а просечно се на посао чека три године и седам месеци. Незапослени мушкарци нешто краће 3,2 године, а жене и преко четири године. Старосна структура запослених је врло неповољна јер највећи број њих има између 30 и 49 година, а број незапослених са преко 50 година је повећан за 4 посто у односу на прошлу годину. Они без било каквих квалификација чине чак трећину незапослених, док на евиденцији највише има оних са средњом стручном спремом 54, 50 посто.

Подељено по регионима највећи број незапослених има Шумадија и Западна Србија, а најмање Београдски и регион Косова и Метохије. У Београдском региону раде и најстручнији радници, док је највећи удео нестручне радне снаге у Војводини.

И у 2013. настављен је пад бруто зарада, а просечна плата износила је 41.419 динара, или 371 евро. Зараде су највише опале у области рударства 11,5 посто, а затим у пољопривреди, шумарству, рибарству и грађевини за 10, 7 посто. Најмањи пад зарада имали су они који се баве некретностима и пружањем услуга смештаја и исхране.

То, наравно, важи за газде хотела и ресторана, док запослени у њима имају најниже нето плате од 23.000 динара. Следе их административне и помоћне услужне делатности са 30.000, запослени у трговини са 32.000 и пољопривредници и шумари са 34.000 динара. Највише зараде имају запослени у области финансија и осигурања (75.000), снабдевања електричном енергијом и гасом (72.000) и у рударству (64.000 динара). Посматрано по регионима највише зараде бележе запослени у Београдском региону, а најниже у Шумадији и Западној Србији.

Изгледа да нас боли дани очекују тек 2016. године, јер Министарство финансија за тада прогнозира раст запослености. Према тој оцени стопа незапослености ће 2014. године порастати за 0,6 посто и износиће 24,6 процената. Иста стопа прогнозира се и за 2015. годину. Болитак може да се очекује тек када се реше проблеми предузећа у реструктурирању и повећају инвестиције, што ће, сматрају надлежни, бити решено до 2016. године.

Виолета ГЛИШИЋ

Укупно	776.353	%
Пол		
Жене	395.810	50,98
Мушкарци	380.544	49,02
Старост		
Мање од 30 година	210.545	27,12
30 – 49 година	370.864	47,77
50 и старији	194.945	25,11
Просечна старост	39,2	

СТРУКТУРА НЕЗАПОСЛЕНИХ У СРБИЈИ

ученик. По подацима НСЗ, само у овој години било је више од 1.700 радних места за шиваче и кројаче, али колико год да је то занимање популарно држава не стимулише школовање овог кадра, а послодавци истичу да и они који их заврше немају адекватна знања.

Слично је и са високим образовањем, па се као највећа критика школског система наводи недостатак праксе и радне мотивације кадрова. Анализе су показале да постоји велики јаз између знања које млади стичу у систему формалног образовања и вештина које се траже на тржишту рада, па школовање више није довољно да осигура стални радни однос. У данашњем свету убрзаних промена највише се цени флексибилност и прилагодљивост.

Међу анкетираним предузећима највише проблема у запошљавању нових радника имају послодавци у разним гранама прерађивачке индустрије, чак 44,4 посто, а затим они који се баве трговином 22,2 посто. Утврђено је да постоји 1.600 различитих занимања за која је бар неки послодавац исказао проблеме у проналажењу адекватних радника.

Што се тиче стручне спреме, предузећа истичу да највећи проблем имају у оквиру средњег образовања, односно III и IV степена стручне спреме. Током прошле године исказана је двоструко већа потреба за техничко – технолошким знањима у односу на друштвено хуманистичка, док су природно математичка, уметничка и медицинска имала умерену тражњу.

Чекање на посао	број	процент
Трајање незапослености		
Мање од 6 месеци	163.523	21,06
6 – 12 месеци	109.722	14,13
12 – 24 месеци	138.490	17,84
Више од 24 месеца	364.619	46,97
Дугорочно незапослени	503.109	64,80
Просечна незапосленост	3,7 година	
Степен стручне спреме		
Без квалификација	250.909	32,32
Средња школа	423.112	54,50
Виша и висока школа	41.845	5,39
Факултет	60.488	7,79
Радно искуство		
Са радним искуством	508.450	65,49
Без радног искуства	267.904	34,51
По регионима		
Београдски	105.582	13,60
Војводина	203.592	26,22
Шумадија и западна Србија	250.808	32,31
Јужна и источна Србија	208.758	26,89
Косово и Метохија	7.614	0,98

КАРАКТЕРИСТИКЕ НЕЗАПОСЛЕНИХ НА ЕВИДЕНЦИЈИ НСЗ

megabelt OR
Kneza Mihaila 106, Kragujevac

radno vreme od 8h do 19h

SVE VRSTE REMENJA (Optibelt, Borovo, Good Year, Sava, Unibelt...)
klasično klinasto remenje, nazubljeno, polu-v P/PH remenje, transportno remenje, sintetičko remenje, zupčasto remenje, varijatorsko remenje, šestougaono remenje, okruglo remenje, extremultusi...

SVE VRSTE GUMA (Michelin, BF Goodrich, Tigar, Kleber, Continental, Barum, ...)
Ulja, auto delovi i autokozmetika...

Telefon 325-236

САМОСТАЛНИ СИНДИКАТ ОДБАЦУЈЕ ПРОМЕНЕ ЗАКОНА О РАДУ

Неприхватљив од А до Ш

Након напуштања преговора са Владом о изменама закона највећи синдикат одржава трибине на којима одбацује све предложене законске промене, уз тврдњу да он не само да умањује радничка права, већ додатно смањује ионако мале зараде

Пише Милош Пантић

Почетком новембра месеца прича о изменама Закона о раду озбиљно се закувала када су два највећа синдиката у земљи, Самостални синдикат Србије и УГС „Независност“, напустили радну групу за усаглашавање законског предлога, што је значило прекид дијалога са Владом и представницима послодавца о доношењу новог закона.

На основу медијских извештаја стекао се утисак да је за два највећа синдиката спорно неколико ставки на које они никако нису спремни да пристану. Пре свега, као најспорнија истичана је измена члана који регулише исплату отпремнине, где је по новом предлогу предвиђено да се она исплаћује само за рад проведен код последњег послодавца, а не обавезу да он исплаћује све отпремнине које се раднику дугују за укупан радни стаж. Као друга ставка која је за синдикате најспорнија помињана је увођење приватних агенција за запошљавање.

Трибина Самосталног синдиката Србије о изменама Закона о раду, под називом „Не против свог народа“, одржана 13. децембра у Крагујевцу, показала је да нису спорне само ове две тачке, већ да је за највећу синдикалну организацију у Србији спорно готово све у законском предлогу Владе, од почетка до краја. Синдикални функционери из централе у Београду и највећих крагујевачких синдиката који припадају Самосталном синдикату, критиковали су законски предлог тврдећи да умањује постојећа радничка права, али и зараде, док увођењем флексибилног запошљавања преко при-

УЧЕСНИЦИ СИНДИКАЛНЕ ТРИБИНЕ У КРАГУЈЕВЦУ ПОД НАЗИВОМ „НЕ ПРОТИВ СВОГ НАРОДА“

ватних агенција претвара раднике у слуге које могу отпуштати како и када хоће, уз оцену да је то примена неолибералног законодавства какво више не постоји ни у Америци.

■ Захтев ММФ-а

Југослав Ристић, председник Самосталног синдиката Крагујевца, оцењује да је највећи ударац радницима задала пљачкашка приватизација, о чему сведоче празне хале некадашњих највећих фабрич-

ких комплекса у Крагујевцу, по којима тумара тек по којима радник. Сада најављеним изменама Закона о раду радницима треба задати још један ударац и додатно уназадити њихов положај, каже Ристић, из опаску да измене овог закона није тражио нико у земљи, већ ММФ и Светска банка. То је издаја земље на захтев из иностранства, а цех ће плаћати младе генерације које ће бити изнајмљиване послодавцима као слуге, што се већ догађа у многим предузећима, закључује Ристић.

Он се залаже да Самостални синдикат спречи доношење оваквог закона, а ако у томе не успе критиком и причом, предлаже да се у 50 градова у земљи блокирају раскрснице. Да се блокада улица примени као метод борбе против овог закона залаже се и Зоран Михајловић, потпредседник Самосталног синдиката Србије и доскорашњи први

човек синдиката Фабрике аутомобила у Крагујевцу. Он каже да је у питању предлог неолибералног закона какав у том облику не постоји више ни у Америци, али да би радници Србије прихватили такав закон без приговора ако би им биле понуђене плате од 2.000 до 3.000 евра.

Љубисав Орбовић, председник Самосталног синдиката, каже да се ова организација више неће враћати у преговоре са Владом о изменама Закона о раду, али да ће се борити свим средствима да овакав нацрт не уђе у парламент. Ако предлог ипак дође у Скупштину на гласање, Самостални синдикат ће прибегнути прикупљању потписа против изгласавања таквог предлога. Постоји енергија међу радницима, међу запосленима и незапосленима, јер закон погађа и њих, да овакав закон једнострано не буде усвојен, уверен је Орбовић.

Нацрт закона је урађен и од 18. децембра ће започети јавна расправа која треба да траје 20 дана. Значи, власт, Министарство рада, жели да за време највећих празника провуче овај закон и на тај начин покаже да је задовољена форма и да се показало да нико није против. Ми то нећемо дозволити, већ ћемо бити врло активни, најављује први човек Самосталног синдиката.

■ Умањење зарада

Орбовић појашњава да овај синдикат никада није био спреман да прихвати одредбу по којој би радник требало да добије отпремнину само за рад код последњег послодавца, због чега се у јавности дизала највећа прашина и на шта су удружења послодавца највише указивала као пример апсурда. Он каже да радник који је код претходног послодавца добио отпремнину не треба поново да је добија и код последњег послодавца, али ако поново буде технолошки вишак и мора да напусти фирму, онда морају да му се исплате све отпремнине које му се дугују.

Али, није спорна само ова одредба. Овде је реч о смањењу накнада које постоје у постојећем закону. Предлаже се да се обрачун другачије врши, да се смањи накнада за ноћни рад, за време проведено на боловању, умањење процента код минулог рада. Све ово ће довести до умањења зарада запослених за осам до 15 одсто и највише ће бити погођени радници у производњи. Све промене иду на терет радника, па и повећање ПДВ-а на основне животне намирнице, а најављују се и измене Закона о пензијском осигурању.

Ако изгубимо ова права више их никада нећемо вратити, каже Орбовић.

Он сматра да се предложеним изменама иде на прераспodelу ово мало новца који постоји, и то у корист послодавца, односно власника претдузећа, а да запослени примају мање него до сада. Страшно је да неко планира да од просечне плате, која је око 400 евра, узме по 10 посто, али по принципу великих бројева од свакога по 10 посто испадне велика разлика.

Међутим, измена Закона о раду од стране Владе представљена је као усаглашавање српског са законодавством Европске уније и као нужан корак ка пуноправном чланству. Такође, и страни инвеститори, али и домаћи послодавци, залажу се за измене закона, тврдећи да је застарео и да је препрека новом запошљавању и инвестицијама.

ПОРУКА СИНДИКАТА РАДНИЦИМА ЈЕ ДА ИМА РАЗЛОГА ЗА БРИГУ

Љубисав Орбовић одбија овакве ставове и тврди да измене закона немају везе са прилагођавањем законодавству ЕУ. По њему, постојећи Закон о раду је примерен свим стандардима ЕУ и конвенцијама и с те стране нема никаквих обавеза да се врше измене. Основни мотив, по Орбовићу, што потврђују и многе колеге синдикалци из ЕУ, јесте што се наши министри утркују када позивају стране инвеститоре, говорећи да је код нас радна снага врло квалификована и јефтина. Овим изменама они поручују да ће још више смањити цену рада у корист инвеститора, па ће моћи да остваре још већи профит и из тог разлога треба да дођу овде. То је истина, закључује Орбо-

ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР

Синдикати нису доставили своју верзију

Државни секретар у Министарству рада Зоран Мартиновић изјавио је да су Министарство за рад, Министарство привреде, Министарство финансија и Унија послодавца, без учешћа представника синдиката, утврдили радну верзију Нацрта о изменама Закона о раду. Надлежно министарство тражи начин да обезбеди учешће и трећег социјалног партнера – синдиката, у доношењу овог закона.

Мада су обећали, репрезентативни синдикати нису радној групи доставили своју верзију Закона о раду, изјавио је Мартиновић.

Према верзији усаглашене без синдиката отпремнина ће се исплаћивати само за рад код последњег послодавца. Агенција за рентирање радника неће бити у закону, а неће бити ни мањих послова и неких решења која постоје на западу, али су и тамо предмет великих контроверзи, изјавио је Мартиновић.

вић.

Пошто је највише повика синдикалаца било на ММФ и Америчку привредну комору у Србији, као представника инвеститора из ове земље, који су прозивани као највећи заговорници измена Закона о раду у Србији, питање је да ли и у другим земљама у окружењу, које такође призивају стране инвестиције, има оваквих случајева и захтева да се мењају одређени закони.

Сасвим сигурно Закон о раду није сметња да би озбиљније инвестиције дошле. Овде је више питање неког спекулативног капитала који улази у земље бившег источног блока и у првој линији фронта купи кајмак, а после њих након 10 до 20 година долазе озбиљније фирме. Немају никакве стране коморе разлог да траже измене закона. У ову земљу је дошла „Кока коле“, „Мишелин“ и многе светске фирме и није им сметао закон да остваре профит и буду задовољне. Овој земљи је потребно постојање правне државе, да их нико не рекетира, да онај ко дође има уређену

МИНИСТАР РАДУЛОВИЋ

Бојазан од непознатог

Министар привреде Саша Радуловић је 16. децембра на скупу у Америчкој привредној комори изјавио да ће нови Закон о раду ући у скупштинску процедуру у јануару идуће године. То је, како је рекао, критичан закон не само за привредни раст и запошљавање, већ и за успешан завршетак приватизације. Без тог и других системских закона неће бити могуће урадити оно што је планирано, а то је дубинска реформа у 2014. години, да бисмо крајем 2015. почели да осећамо бољитак, изјавио је министар.

Говорећи о отпорима синдиката променама Закона о раду Радуловић је навео да је разлог томе што људи живе тешко, али и бојазан од непознатог.

СУБВЕНЦИЈЕ ЗА АГРАР 2014. ГОДИНЕ

Држава крајини, град остаје рекордер у Србији

Мада Крагујевац већ читаву деценију уназад има највећи аграрни буџет у Србији, јер издваја значајна средства за пољопривредне произвођаче на територији града и од тога не одустаје ни у наредној години, држава је решила да у буџету за 2014. издвоји мање новца за ову намену, тачније између 45,5 до 47 милијарди динара. Треба подсетити да ни ове године нису испуњена обећања да ће бити повећано учешће издвајања за пољопривреду за пет одсто укупних државних трошкова, већ је јулским ребалансом буџета тај износ додатно смањен за око 10 одсто.

Оно што је најважније је да ће износ субвенција у наредној години бити смањен са овогодишњих 38 на 34 милијарде динара. Коментаришући овакву одлуку Владе, помоћница градоначелника за област аграра Снежана Живановић Катић каже да Србија и даље нема јасну и трајну стратегију аграра. Власти и министри се смењују, а са сваком новом министром долази и нова стратегија. Она наглашава да ће Крагујевац и даље имати највећи аграрни буџет у Србији, који износи 115 милиона динара, захваљујући стратегији која је утврђена још 2004. године.

Удар на сељаке и потрошаче

Очекује нас врло скупа пољопривредна производња наредне године, одсуство реалних и озбиљних развојних могућности и двоструки удар: са једне стране на џепове сељака који ће скупо платити производњу онога што морају испод цене да продају, а са друге стране очекује се удар на џепове ионако осиромашених потрошача, објашњава Снежана Живановић Катић. Она напомиње да нема озбиљнијег економског аналитичара који не истиче аграр као велику шансу Србије, као и да је пољопривреда једина у овој години остварила стварни раст производње за преко 20 одсто, али не захваљујући бризи државе и надлежних, већ повољним агрометеоролошким условима.

Чињеница је да је пољопривреда извозна узданица земље која све мање има нешто конкретно да понуди страном купцу, осим даље распродаје природних ресурса. Међутим, проблеми са којима се суочавамо исти су као и пре неколико година - застарела механизација, ниски приноси, скупа пољопривредна производња. Зато се очекивало да ће буџет за наредну годину пратити Закон о подстицајима у пољопривреди који је донет ове године. Требао је да уследи јасна и трајна стратегија, која би дефинисала шта су приоритети за улагања и садржала њихову разраду - кад, колико и како улагати.

Иако су у републичком буџету за наредну годину смањена средства за пољопривреду, из локалне самоуправе најављују да је за ову намену обезбеђено 115 милиона динара, што је највеће издвајање за аграр у Србији, међутим закон је умногоме ограничио локалне самоуправе у помоћи селу

Уместо тога, девет месеци по доношењу Закона, буџет и субвенције су смањени, а најновији министар рекао је да је све до сада било нерално и обећао нову, ко зна коју по реду, аграрну стратегију.

Смењивањем власти редовно се мењају и стратегије. Зато ми стално живимо у атмосфери великих речи и обећања и пратећих представа за јавност, а да се реално ништа не мења. Ту чињеницу јасно потврђује овогодишњи предлог републичког буџета, најжалост не само кад је пољопривреда у питању. Све се поново своди на продају и препродају базе српске пољопривреде, од земљишта па надаље, каже помоћница градоначелника за аграр, додајући да је неопходно континуирано улагање, јер инвестиције у ову област дуго трају, због самог карактера пољопривредне производње.

Ту не може да се крене, па онда стане, јер што се једном запустити нема наставака. Помоћницу градоначелника скреће пажњу да је, на супрот томе и упркос великој кризи, за мање од две недеље у својен буџет Европске уније, десетак посто мањи од прошлогодишњег, али су повећана средства за субвенције и пројекте за развој мањих развијених подручја. Предвиђено је да чак две трећине буџета ЕУ буде уложено у пољопривреду и наши пољопривредници много очекују од тих европских фондова, али је чињеница да до њих није лако доћи. Европа даје новац само на основу пројеката, и то добрих, утемељених и развојних пројеката, али је процедура јако компликована.

Велики проблем је што ништа није урађено да се наши пољопривредници прилагоде тржишту ЕУ, чему су могли да послуже примери из суседства. Последице тога биће

видљиве када уђемо у ЕУ и када српски сељак неће моћи да се носи са конкуренцијом са пољопривредницима из других земаља, тврди Снежана Катић Живановић.

Како ћемо овакви у Европу

У таквој ситуацији сељаку једино остаје окретање локалној заједници за подршку. Град Крагујевац у континуитету улаже у овдашњи аграр, а то ће учинити и наредне године. За 2014. обезбеђено је 115 милиона динара за пољопривреду, али проблем је у томе што је Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју битно ограничена надлежност локалне самоуправе у аграру. Град је ове године могао да субвенционира само вештачко осемењавање и осигурање усева, животиња и плодова. Раније је било много више таквих давања из градског буџета, рецимо за хладњаче, системе за наводњавање, за пластенике, док су ове године локалне самоуправе морале да се прилагоде закону. Средства која су унапред издвојена уложена су у побољшање квалитета живота на селу.

Највише пажње привукла је изградња артезијских бунара у селима, али истовремено око 300 домаћинстава добило је бесплатна средства за 30 одсто вредности полисе осигурања усева, животиња и плодова, око стотину домаћинстава добило је новац за осемењавање грла, субвенције тезги за чисте пољопривредне производе.

Снежана Живановић Катић каже да нема неизмирених обавеза и да је реализација буџета за аграр прешла 80 одсто, што се у овим тешким временима може сматрати великим успехом.

Г. БОЖИЋ

ЈАВНОСТ Д.О.О. КРАГУЈЕВАЦ

На основу Одлуке Скупштине „Јавности д.о.о.“ од 16. децембра 2013. године објављује

П О З И В

Заинтересованим лицима за достављање

ПОНУДА ЗА КУПОВИНУ

следеће непокретности

Зграде са земљиштем под зградом-објектом корисне површине 330 м² и припадајућим правом заједничког коришћења земљишта, катастарска парцела број 3514/9, број зграде 5, лист непокретности 11253 КО Крагујевац 1, Улица 19. октобра б.б., Крагујевац.

Право и учешће у јавном надметању имају сва правна и физичка лица која доставе писану понуду лично или препорученом поштом на адресу оглашивача: „Јавност д.о.о.“, Бранка Радичевића 9, 34000 Крагујевац, у року од 8 (осам) дана од дана објављивања овог позива, најкасније до 27. децембра 2013. године до 12 сати.

У понуди мора јасно и недвосмислено бити назначен понуђени износ купопродајне цене, као и тачан назив и адреса понуђача, са контакт телефонима.

„Јавност д.о.о.“ неће узети у обзир понуде испод износа од 70.000 евра у противдинарској вредности, а задржава и дискреционо право да приликом разматрања понуда ради доношења одлуке не изабере ниједног понуђача.

Непокретност се продаје у виђеном стању, без права на рекламацију, а увид у документацију и разгледање зграде може се обавити, уз претходно заказивање термина.

Трошкови овере уговора о купопродаји и пореза на пренос апсолутних права падају на терет купца.

Отварање приспелих писаних понуда обавиће се дана 27. децембра 2013. године у 12 сати.

За додатне информације обратите се на телефоне 034 333 111, 060 4 711 702 или на мејл адресу redakcija@kragujevacke.rs

BANCA INTESA

BANCA INTESA AD BEOGRAD objavljuje

POZIV

Zainteresovanim licima za dostavljanje ponuda za kupovinu sledeće nepokretnosti:

Stambeno-poslovna zgrada, zgrada broj 1, katastarska parcela 4755, list nepokretnosti 8237 KO Kragujevac 1, Šumadijska 6, Kragujevac, spratnosti P0+Pr+1 ukupne neto površine 614,35m²

Razgledanje objekata, kao i увид u dokumentaciju kojom Banca Intesa ad Beograd (u daljem tekstu: Banka) raspolaze, može se obaviti radnim danom, uz prethodno zakazivanje termina. Nepokretnosti se prodaju u viđenom stanju, bez prava na reklamaciju.

Banka će uzeti u razmatranje ponude koje budu dostavljene putem e-maila: sps@bancaintesa.rs ili na adresu Banca Intesa ad Beograd, Služba za upravljanje imovinom u prinudnoj naplati, ul. Omladinskoh brigada 90b, Novi Beograd.

Banka zadržava diskreciono pravo da prilikom razmatranja ponuda radi donošenja odluke, ne izabere nijednog ponuđača.

Za dodatne informacije molimo da se obratite na telefone: 011/225-90-87; 011/225-90-85 i 064/8777-237 ili putem e-maila: sps@bancaintesa.rs.

www.bancaintesa.rs

НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ КРАГУЈЕВАЧКЕ **MARKET** НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ КРАГУЈЕВАЧКЕ
ТЕЛЕФОНИ **MARKET** ТЕЛЕФОНИ
333 111 333 111
333 116 333 116
ТЕЛЕФОНИ ТЕЛЕФОНИ
НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ **MARKET** НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ

ОСНИВАЊЕ БАНКЕ ХУМАНОГ МЛЕКА

Мајчино млеко је храна и лек

Захваљујући компанија „Роса“, која под покровитељством Министарства здравља помаже оснивање банке хуманог млека у српским болницама, крагујевачка Клиника за педијатрију ускоро би требало да добије опрему за прикупљање и чување хуманог млека, које ће донирати породиље које имају вишак драгоцене природне хране

Пише Јаворка Станојевић

Компанија „Роса“ ће до краја марта наредне године од сваке продате боце воде издвојити по један динар како би се купила опрема, едуковале труднице и породиље и пропагирало донаторство у Крагујевцу, чиме би Клиника за педијатрију постала трећа банка хуманог млека у Србији, након што су исте основане у Институту за неонатологију Београд и у Институту за здравствену заштиту деце и омладине у Новом Саду.

ДР НАДЕЖДА СТОЈАНОВИЋ, ДИРЕКТОРКА ЦЕНТРА ЗА НЕОНАТОЛОГИЈУ КЛИНИКЕ ЗА ПЕДИЈАТРИЈУ

Очекивања су да ће замена вештачких формула мајчиним млеком повећати преживљавање посебно превремено рођене деце, јер је доказано да природна исхрана у најранијем периоду живота не представља само храну већ и лек. Захваљујући могућности да прикупљају, обрађују и чувају млеко добијено од дојиља које имају вишак драгоцене хране мали пацијенти Клинике, чије мајке немају довољно млека, кроз храну ће добити имунолошки активне супстанце које су битне у одбрани организма од инфекција. Предност оваквог начина исхране осетиће и у каснијем животу, јер бројна истраживања и подаци показују да деца која се хране мајчиним млеком касније мање оболевају од аутоimunих, системских, алергијских, па чак и од малигних болести.

■ **Нема лошег мајчиног млека**
Међутим, младе жене све ређе следе примере својих бака, које ни-

ПРЕВРЕМЕНО РОЂЕНИ СРЕЂКО, КОЈИ ЈЕ У ЦЕНТРУ ЗА НЕОНАТОЛОГИЈУ, МЛЕКО МОРА ДА ПИЈЕ НА ЦУЦЛУ

су знале за вештачке формуле него су децу дојиле и по три-четири године. Виши стандард, бржи темпо живота, помодарство, императив лепог изгледа и очувања младости довели су до драстичног пада интересовања за природну исхрану новорођенчади у развијеним земљама. Иако по стандарду далеко заостајемо, овај пример следиле су и савремене мајке из наше земље. Резултат је да је, према истраживањима стручњака Фонда УН за децу, спроведених 2005. године, у Србији тек 23 одсто беба дојено до четири месеца, а само 15 одсто до шест месеци. Испитивања из 2010. године показала су да је број деце која су искључиво дојена до шест месеци пао на 11 процената.

Др Надежда Стојановић, директорка Центра за неонатологију Клинике за педијатрију, каже да се младе мајке, упркос информацијама које добијају у саветовалиштима, у великом броју одлучују да своје бебе хране вештачком храном.

Вештачка исхрана не олакшава родитељство, а штети и здрављу мајке и здрављу детета. Зна се да је мајчино млеко незамењиво, а такође је познато да је дојења економски оправдано и за породицу и за заједницу. Предност подоја је и што га дете може добити свуда и на сваком месту као најбољу и једино могућу храну до шестог месеца, а у уз допунску исхрану, до друге године живота. Мајчино млеко је бактериолошки исправно, већ припремљено и на температури која одговара детету, објашњава др Стојановић.

Она, такође, каже да треба знати да мајке које нису дојиле децу чешће оболевају од постпарталне психозе, малигних болести дојки и репродуктивних органа. Код деце која су храњена вештачким формулама су чешће алергијске манифестације и многа озбиљна обоље-

НАЈПЛАЊЕНИЈА МАНЕКЕНКА НА СВЕТУ ЖИЗЕЛ БУНДШЕН ДОЈИ БЕБУ ДОК ЈЕ „СРЕЂУЈУ“ ЗА НАСТУП

ња, а најновије студије са Харварда указују да је коефицијент интелигенције знатно виши код деце која су храњена мајчиним млеком.

Један од главних разлога због којих мајке родитељи, упркос лошој материјалној ситуацији, одлучују да децу хране скупим формулама које, поред трошкова за цуцле и флашице, захтевају и труд око припреме, је страх да им новорођенче подојем неће добити довољно квалитетне хране. Овом страху на руку често иде околина спремна да удели „добронамерне“ савете о нужности увођења „јачег“ оброка, а и понеки педијатри охрабрују родитеље да дохрањују бебе.

Докторка Стојановић каже да су млади родитељи неоправдано нестрпљиви, упуштени и несигурни и да се због тога стално питају да ли је млеко добро.

Нема лошег мајчиног млека. У сваком тренутку лактације мајка лучи онакво млеко какво је потребно њеном детету. Уколико је превремено рођено, лучи млеко које је потребно превремено рођеном детету. Младе мајке су веома добро информисане о предностима природне исхране, али око 11 одсто жена апсолутно не прихвата те информације. Што се осталих тиче, знамо да пуши око 23 одсто жена, да алкохол узима 6,7 одсто, лекове шест одсто и да су вероватно то потенцијалне групе мајки које лако одустају од подоја, истиче др Стојановић, додајући да је као подршка дојењу потребна континуирана кампања здравствених радника у којој би ишле сталне анализе.

■ **„Упроштавање“ груди**

Теза да савремени начин живота одлаже родитељство, да младе

НЕОЧЕКИВАНИ „БЕБИ БУМ“

У последњих месец дана 193 бебе

Последњих дана Крагујевац се нашао међу градовима у којима се бележи повећан број новорођенчади, због чега би ове године могао да изађе из оквира просечног броја порођаја. Године уназад, у ГАК-у се просечно роди од 2. 100 до 2. 200 беба, а до половине децембра рођено их је 2.113. На закључак да ће просек бити премашен наводи податак да је у последњих месец дана рођено 193 деце, а чак 133 малишана на свет је дошло у периоду од првог до 15. децембра.

У породилишту кажу да је извесно да се налазимо у периоду са повећаним бројем порођаја. Лекари, међутим, сматрају да је реч о уобичајеним осцилацијама којих има у току године, јер има периода када се у крагујевачком породилишту месецима дневно рађа тек по неколико беба. Позивајући се на статистику, у КЦ Крагујевац кажу да у ГАК-у сваког дана у години роди шест беба, а последњих месец дана тај број на дневном нивоу је већи.

Сва новорођена деца нису нови житељи Крагујевца, јер овде на свет долазе и малишани из региона Шумадије, централне и западне Србије и дела Косова и Метохије.

задржати управо мајке које управљавају дојење, доказује да овакве предрасуде нису основане. Италијански научници су установили да нема разлике у опуштениости груди код жена које су дојиле и оних које нису. Не треба занемарити ни мишљења америчких пластичних хирурга да уколико жена постепено одбија одојче од груди, постоји већа могућност да се дојке лагано, боље „прилагоде“ и поврате леп облик, него када се нагло смањују груди које су постепено повећаване током трудноће. Ни силикони, према мишљењу већине лекара, нису препрека за дојење.

Иако медицина не признаје ни један разлог због кога би здрава мајка дете хранила вештачким формулама предрасуде, незнање и трендови још увек су довољно јаки да већини малишана ускрате најздравији дар природе који ни једна лабораторијски припремљена мешавина није у стању да замени. Пошто захваљујући развоју технологија живот креирамо према трендовима које намећу јавне личности, охрабрује потез манекенке Жизел, која је недавно јавно дојила своју бебу. Буде ли овај пример следило још неколико припадница светског нет сета, ефекат ће бити далеко већи од свих апела медицинске науке и Светске здравствене организације.

Док повратак традицији не уђе у тренд мали кораци попут оснивања банке млека моћи ће да помогну да жене схвате колико је важно да не бацају улудо оно што њиховој или туђој деци може значити храну, здравље и лек.

ВЕРА У ХУМАНОСТ

Вишак за спас

Центар за неонатологију КЦ-а годишње збрињава 450 до 500 витално угрожених новорођенчади, најчешће превремено рођених. Половину малих пацијената чине бебе које су на свет дошле у крагујевачком породилишту, док остали стижу из десет породилишта која гравитирају овом подручју. За њихову исхрану годишње се потроши око 600 литара специјалне вештачке хране. Очекивања су да ће оснивањем банке хуманог млека бити прикупљено око 200 литара млека годишње, што чини трећину потреба Клинике за педијатрију.

Млеко ће се прикупљати у породилишту ГАК-а и у Дневној болници за мајке пратиће Центра за не-

онатологију. Мајке чија се деца лече у овом Центру, а не могу да доје, моћи ће да проведу дан у Дневној болници и да, уз помоћ особља, дају млеко за своје бебе, а вишкове за другу децу. Ово је нарочито битно због чињенице да Центар хоспитализује децу из десет породилишта централне и западне Србије. У Центру се надају да ће мајке бити мотивисане да донирају вишкове свог млека. Разлог да верују у хуманост жена које, поред свог, могу да хране и туђу децу виде у податку да је у Београду, од оснивања банке, скупљено више од 2.000 литара млека.

Донор млека може да буде свака мајка дојиља која је здрава, поседује здраве навике, које подразумевају да не пуши, не пије алкохол и не користи психоактивне супстанце.

ЕПИЛОГ СУЂЕЊА КРАГУЈЕВАЧКИМ МЕДИЈСКИМ ПОСЛЕНИЦИМА

Шта је неразумније – рок ил

Маратонски процеси су једна од главних одлика правосуђа у Србији, забележени су и вишедеценијска суђења често без епилога, али још није виђен поступак у коме су тужена страна медији и људи који у њима раде и који је окончан после 19 година, пет месеци и 26 дана. Разлог је једноставан - закони о информисању налажу да се у овој врсти спорова примењује хитан поступак.

Међутим, у дан срачунато време протекло је од објављивања једног текста у листу „Светлост“ (више није жива, убила ју је приватизација) до пријема правоснажне пресуде по приватној тужби. Њоме је Апелациони суд у Крагујевцу потврдио одлуку Вишег суда, такође крагујевачког, а она налаже да „Светлост АД“ (предузеће још живи али само на папиру) и одговорни уредник „Светлости“ пре двадесет година Мирослав Јовановић (он се добро држи, сада је уредник ових новина) плате „цирка“ милионче у динарима приватним тужиоцима Мирјани и Стевану Јосимовићу, који су својевремено држали приватну апотеку „Планта медика“, преко пута старог главног улаза у болницу.

Тужиоци „успели“ са 3,5 посто

Кратка хронологија из овог суђења, које се протегло на два века, изгледа овако.

„Светлост“ је 9. јуна 1994. године у рубрици где су пласиране такозване кратке форме (цртице, белешке, осврти) објавила текст под насловом „Отимачина“.

Две године и три месеца по објављивању текста, 4. септембра 1996., поменути Јосимовићи туже „Светлост“ и њеног одговорног уредника за накнаду штете коју су претрпели, материјалне и нематеријалне, због дотичног новинског штива. Висина њиховог одштетног захтева коначно је стигла до цифре 22.274.160,00 динара. По данашњем рачуну, око 200 хиљада евра.

Судија Вишег суда у Крагујевцу Марија Петковић пресуђује 11. јуна 2013. године и „у име народа“ налаже „Светлости“ и одговорном

Врхунац апсурда је што и судија Вишег суда и судија Апелационог суда цитирају члан закона по коме су поступали, а по коме је тужба за накнаду штете могла да се поднесе само против оснивача и издавача јавног гласила, они га олако прескачу и закључују да је одговорност на главном и одговорном уреднику и гласилу

Кад се 2013. године донесе пресуда новинама и уреднику да плате милионску штету за текст објављен 1994. може да се изрази чуђење шта је суд „вагао“ толико времена, али кад се изанализирају судски аргументи и начин на који су они извођени, једино питање је да ли међу „делиоцима правде“ царује велико незнање или нечасне намере?

Упућивање за читање овога што следи: прво погледајте шекспир од насловом Отимачина, који је пресликан из листа Светлост од 9. јуна 1994. године, јер све се око њега врти.

ОТИМАЊЕ

Када они краду, могу и ја

ПРИЧА која ових дана кружи градом, да је један човек узео из приватне апотеке лекове у вредности од 1.300 немачких марака и да је за узврат

9. ЈУН 1994. ГОДИНЕ

уреднику (из 1994.) да приватним тужиоцима треба да исплате 789.051,19 динара, са затезном каматом од 14. децембра 2012 (?), а приде дођу и трошкови судског поступка. У завршној реченици о-

бразложена пресуде судија закључује да су „тужиоци у спору успели са 3,5 посто“. Ма шта то значило, можда и да су у том проценту у праву, добро је што нису тражили 22 милијарде динара, јер онда би и 3,5 промила било баш по мери.

Потом је уследила жалба адвоката тужених вишој инстанци, али је судија Апелационог суда Божидар Вујичић практично само преписао оно што је његова колегиња већ одрезала. Његову пресуду тужени су добили 5. децембра ове године. Тако је процес затворен у времену већ наведених 19 година, пет месеци и 26 дана.

је »Планта медика«. Од њих сам купио три такве терапије и сваку сам платио по 900 марака. Тада сам уочио да су лекови из хуманитарне помоћи и да се неко богати на народној муци. Када сам дошао да купим последњу, после звања болнице и сазнања да у њој тих лекова нема, подigli су цену на 1.300 ДЕМ. Иако нисам имао пара, јер сам за претходне терапије већ продао подоста ствари из куће и радионице, рекао сам да ми спакују цитостатике. Узео сам тај пакет и на пулту оставио личну карту. То сам учинио не само због оца, него и због тога што ми за претходне куповине никада нису дали било какав рачун и зато што то нисам могао да наплатим преко социјалног, којем свакога месеца плаћам по сто динара, објашњава Николић.

Према сопственим речима отишао је у Окружно јавно тужилаштво да се пријави због те крађе, али тужилац није имао времена да га прими. - У Општинском тужилаштву су ми саветовали да се пријавим милицији. То сам и учинио, али када су сазнали да се ради о лековима из хуманитарне помоћи, који се продају на црно и за које се не издају рачуни, нико није желео да преузме мој случај. Технички директор »Планта медике« и ја договорили смо се да цео догађај прећутим, а да ће ми они за ту услугу, јер сам сачувао кутијице на којима стоји етикета да су цитостатике из контингента хуманитарне помоћи, поклонити још једну терапију лекова. Међутим, после недељу дана саопштили су ми да су нашли папире којима могу да се покрију и да ја мога да причам шта хоћу, али да морам да платим 1.300 марака. Питам се, ако већ они краду, зашто то не би могао и ја?●

„ Суд чак није ни покушао да утврди да ли је објављени текст у нечему споран, већ у старту констатује да је неистина добила публицитет, кршећи тако не само начело праведног суђења, већ и елементарни закон логике да се из погрешних премиса не може донети ваљан закључак

речи да су му још једино новине остале да отвори душу и с неким подели двоструки бол: због тешког здравственог стања оца и неправди на којој је наишао тражећи начина да му помогне.

Због тога је, међутим, стигла позамашна казна, закаснила, али правоснажна.

- Могу да сумњам, али не бих јавно да судим да ли је овде реч о незнању или злој намери такозваних делилаца правде, јер у свим висококотираним професијама и те како има и аналфабета и људи који не раде по пословним правилима јер

су подложни различитим силама споља које их терају да напусте професионалне и етичке узусе. Трећег нема, осим свег утемељенијег утиска да опасно оживљавају и неке аждаје из деведесетих година прошлог века, за које смо поверовали да су већ међу фосилима. Али, нису! Не заборавите, и „Светлост“ из тог времена стајала је на жуљеве различитих, чија симбиоза са ажда-

јама, очигледно, није раскунута.

■ „Подупирање“ пресуде импровизацијама

То су начелни ставови. Имате ли шта да замерите конкретном процесу и досуђеној новчаној казни?

АКТЕР ПРИЧЕ – НЕКАДА И САДА

Рекао сам истину које су новине верно пренеле

Текст „Отимаче“ који је објављен у „Светлости“ 9. јуна 1994. године настао је тако што је Крагујевчанин Радослав Николић дошао у редакцију новина с молбом да се објави какве муке има због лечења тешко болесног оца. Било је време велике кризе, несташнице многих основних ствари за живот, па и лекова. Код себе је имао и кутију од медикамента на којој је била залепљена „маркица“ са које се јасно читало „хуманитарна помоћ“.

У редакцији „Светлости“ у моменту доласка Николића било је неколико новинара и сви су се уверили какво је порекло лека. Његову причу забележио је новинар Милутин Ђевић (преминуо овог лета), а шта је написао и шта је у новинама објављено може се и сада прочитати у „пресликаном“ тексту. Радослав Николић и данас потврђује да је новинар верно пренео целу његову причу.

- Ја сам буквално „у перо“ издиктирао шта ми се догађало кад сам имао великих проблема да оцу набавим цитостатике јер је боловао од рака. Било је ту још разних перипетија, али ја сам се задржао само на основним стварима. Био сам беспомоћан јер како сам знао и умео морао сам да нађем паре за лекове, треба се само сетити колико је 94. године вредело хиљаду марака, а ја сам тој апотеци дао више хиљада марака, без могућности да бар део новца повратим преко здравственог фонда, сећа се сада Николић немихких дешавања од пре скоро две деценије.

Он каже да се и сам нашао пред судом јер су га власници апотеке тужили због онога што је испричао у „Светлости“, али није био осуђен. Николић се појавио и као сведок у судском поступку пред Општинским судом који је вођен против новинара и уредника „Светлости“, опет по приватној тужби апотекара за кривично дело клевете. Посведочио је да је у спорном тексту веродостојно пренето оно што је говорио, мада је тај процес остао без епилога јер је наступила застарелост.

- Не могу да верујем да тек сада суд пресуђује новинама и уреднику за апсолутно тачну причу коју сам испричао још 1994. године! Још сам више изненађен висином новчане казне. Понављам, све што сам онда рекао потврђујем и сада и новине су биле једине где сам бар могао да се изјадам. Несрећа је што тада, осим новинара, нико није хтео ни да ме саслуша, ни полиција, ни тужилаштво, једно и друго, нити било ко од надлежних у државним органима, каже на крају Радослав Николић.

САМО СУ НОВИНАРИ ХТЕЛИ ДА МЕ САСЛУШАЈУ: РАДОСЛАВ НИКОЛИЋ

и пресуда

- Државни званичници који се представљају као промотери реформе српског правосудја данас често, као мерило успешности своје мисије, истичу суђења „у разумном року“. У овом случају рок је, треба ли доказивати, био апсолутно „неразуман“, али то није моја главна замерка. Овде је промашена суштина и то вишеструко.

Као одговорни уредник морао сам, наравно, да знам важеће медијске законе као „Оче наш“. У случају о коме говоримо био је на снази Закон о систему јавног информисања из 1990. године, који се тада примењивао на територији целе бивше Југославије, па је и суд морао да се држи њега. Искрено, откад је поднета тужба за накнаду штете, очекивао сам да ће судија одбацити део тужбе у коме се паре траже и од одговорног уредника, јер је тај закон био сасвим прецизан и јасно прописивао да, цитирам, „заинтересовано лице има право на тужбу надлежном суду за накнаду штете против оснивача и издавача јавног гласила“. Другим речима, тада ова врста одговорности није била индивидуализована, или персонализована, како хоћете, то је урађено новијим законима о информисању када се нов-

” Судије у образложењу пресуде кажу да се држе Закона о систему јавног информисања из 1990. године, јер је он важио у време објављивања текста и подношење тужбе, а онда се позивају на чланове актуелног Закона о информисању, па су тако помешали „бабе и жабе“

чана глоба пребацује и на уреднике и новинаре.

Међутим, мењале су се и судије и судови, а да нико није хтео, или знао, да прочита и примени једну недвосмислену проширену реченицу из закона. Убеђен сам да на томе не би пао ниједан просечан студент треће године права, али пале су све судије које су водиле овај спор.

Бићу још конкретнији: пошто је пред судом накнада штете у време објављивања спорног текста (1994.) и подношења тужбе (1996.) могла да се тражи само од оснивача или издавача јавног гласила, то је једино исправна адреса била: Новинско издавачко и графичко предузеће „Светлост“. Оно је у то време било у тој двострукој улози и као оснивач и као издавач истоименог листа.

И АПЕЛАЦИОНИ И ВИШИ СУД ЦИТИРАЈУ ЧЛАН ЗАКОНА КОЈИ АПСОЛУТНО НЕ УВАЖАВАЈУ

Према члану 19 цитираног Закона прописано је да „ако се у јавном гласилу објави неистинита информација којом се нарушава углед или интерес лица на које се информација односи или којом се вређа част или интегритет појединца, изнесе, пренесе или пронесе неистинити наводи о његовом животу, знању и способностима или на други начин вређа његово достојанство, заинтересовано лице има право на тужбу суду за накнаду штете против издавача и оснивача јавног гласила“.

Изведени докази несумњиво указују на околност да су тужиоци претрпели назначену штету због објављивања недоказаних информација, а сходно цитираним законским прописима, одговорност за то стоји на страни тужених, тј. главном и одговорном уреднику и гласилу, при чему се суд погрешно позива на

спорни текст је објављен 1994. године, с обзиром да је у време објављивања спорног текста и у време подношења наведене тужбе суду на снази био Закон о основама система јавног информисања (Службени лист СФРЈ, бр. 84/90, 11/93, 24/94, 28/96), којим се чланом 19 прописује право заинтересованог лица на подношење тужбе за накнаду штете, надлежном суду против оснивача и издавача јавног гласила, с тим да Законом није био прописан рок за подношење тужбе

Правним језиком речено, овде је учињена погрешна примена материјалног права, а врхунац апсурда је што обоје судија, и онај у Вишем и онај у Апелационом суду, у образложењу пресуде цитирају баш тај члан 19. из Закона о систему јавног информисања (видети прелиминарни део дотичног текста), али га олако прескачу и закључују да је одговорност на страни тужених, тј. главном и одговорном уреднику и гласилу.

Истовремено, овде судије падају у још једну „замку“ (као и многе друге које показују апсолутно непознавање медијског права), позивајући се на одредбу која је скоро на идентичан начин формулисана у свим земљама које имају законе о информисању да је одговорни уредник одговоран за сваку објављену информацију. Јесте одговоран, али

СКАНДАЛОЗНА ПРЕСУДА ПОСЛЕ ДВЕ ДЕЦЕНИЈЕ СУЂЕЊА

Тражена штета 22.274.160,00 динара

Пресуђена штета 789.051,19 динара

Плус затезна камата од децембра 2012.

Плус судски трошкови

у професионалном, новинарском смислу, али не и пред судовима, свеједно да ли је реч о претпостављеним кривичним делима, накнади штете или нечем трећем. Уосталом, то је лепо прецизирано и у нашем законодавству, али законе треба читати и правилно примењивати.

Да ли је то по вама једина мањкавост пресуде о којој говоримо?

- Било би добро да јесте, али није. Фигуративно речено, судије су приде помешале „бабе и жабе“. У пресуди кажу да се држе Закона о систему јавног информисања из 1990. године, који сам већ помињао, јер по другом и не би могли да постопају, међутим када образлажу пресуду наводе чланове актуелног закона из одељка који се зове „Новчана накнада штете“. Они то експлицитно не кажу, али мени су добро познати чланови 79. и 80. које наводе, уосталом свако ко хоће то може и да провери, а и у старту су се офирали, јер цео закон који је требало да примењује укључно је имао 27 чланова. Шта друго закључити него да су судије имале неку своју селекцију казних одредби, нешто из једног, нешто из другог закона, вероватно с циљем да „подупру“ своју пресуду, али на скандалозан начин, непримен квалификованом и одговорном правосудју.

На крају, је ли доказан грех „Светлости“, уредника и новинара за који им је изречена казна?

- Није, а како су срочени пресуда и образложење суд то није чак ни покушао. Цитирају једну реченицу с почетка образложења: „Након објављивања у „Светлости“, спорни текст је преписан и објављен у „Ревизији 92“ и „Вечерњим новостима“, па је тако неистина добила публицитет...“ Прво, два наведена београдска листа нису преписала текст из „Светлости“, то је и понижавање ових новина, већ су се истом темом бавила на свој начин, али нека то остане по страни, али питање је како је суд закључио да је „Светлост“ објавила неистину. Значи да је један грађанин лагао новинаре, а новинар и новине лагали јавност. Који су судски аргументи за то? Ни у једном другом, претходном или паралелном, судском процесу није доказана неистина, нити је то учинио Виши суд у Крагујевцу. Напротив, судија априори конститује неистину, кршећи тиме не само начело праведног суђења, већ и елементарни закон логике да се из погрешних преписа не може склопити ваљан закључак.

Пресуда је правоснажна, шта даље?

- Верујем да у правосудној хијерархији има судија који и знају и хоће да поштују начела своје професије. Да цитирам Матију Бећковића - хераћемо се још.

Елизабета ЈОВАНОВИЋ

КОЛИКО СУ И ЗА ШТА ПРИВАТНИ ТУЖИОЦИ ТРАЖИЛИ ОДШТЕТУ

Изгубљена добит и претпрљени душевни болови

Власници некадашње апотеке „Планта медика“ тужили су „Светлост“ и одговорног уредника за накнаду штете, с тврдњом да су изгубили значајну добит из послова којима су се бавили и да су претрпели душевне болове и понижења, а све због објављеног текста у новинама.

Укратко, из приложених докумената суду да се закључити да су, поред поменуте апотеке у Крагујевцу, они имали и предузеће у Београду које је било регистровано за велетрговину лековима и које је снабдевало и њихову апотеку. Баш у време објављивања спорног текста, та њихова београдска фирма била је у преговорима са компанијама из Бугарске и Немачке о увозу лекова за српско тржиште, међутим оне су одустале од склапања уговора, тако тврде приватни тужиоци, јер су из штампе видели да се њихова апотека наводно бави незаконитом трговином.

Зато што нису склопљени уговори са предузећем из Београда, које се у спорном тексту уопште и не помиње, и апотека у Крагујевцу имала је пад промета, па су власници обе фирме, и ове за малопродају и велетрговинске, остале без очекиване добити, а за то се искључиви кривац види у листу „Светлост“. Приватни тужиоци наводе да су, због тако насталих пословних проблема, морали да затворе апотеку „Планта медика“ и да се преселе у Београд. Било је то 2005. - једанаест година после објављивања текста у крагујевачком листу.

За сву насталу штету, материјалну и нематеријалну, тужиоци су испоставили коначан рачун по коме од Светлости и одговорног уредника 1994. године потражују 22.274.164,00 динара.

МЕДИЦИНСКИ АДРЕСАР

www.paradont.rs
STOMATOLOŠKA ORDINACIJA
PARODONT
Prim. M. sc.
SIMIĆ Dr. MOMČILO
specijalista za bolesti usta i zuba

- Popravka zuba
- Beljenje zuba po Beyond sistemu
- Ultrazvučno uklanjanje naslaga sa zuba
- Vađenje zuba

Ordinacija: Miloja Pavlovića 10/II-3
Tel: 034/ 333-506, 034/ 388-700; Fax: 034/ 36-04-36
Mobilni: 063/ 631-486; e-mail: parodont@eunet.rs

www.beo-lab.rs
beo-lab laboratorije
SVE LABORATORIJSKE ANALIZE NA JEDNOM MESTU
Iluja Pastera 24, 34000 Kragujevac
Tel: 034 205 901
e-mail: lab.kragujevac@beolab.rs

www.fizioandric.com
Andrić Ambulanta FIZIOTERAPIJA
* Trauma * Reuma * Neurologix * Manuelna terapija * Celulit * Vakusak
TC Šumadija, Miloja Pavlovića 9
Telefoni: 361-203, 063 605-447
E-mail: andrickg@gmail.com

www.ambulantajokovic.rs
INTERNISTIČKA AMBULANTA
JOKOVIĆ
* ULTRAZVUČNA DIJAGNOSTIKA
* ENDOSKOPSKA DIJAGNOSTIKA
* HOLTER EKG-a I PRITISKA
* ERGOMETRIJA
* PREGLEDI SPECIJALISTA
Ulica Glavna 132, Tel: 331 691
E-mail: vesnay@eunet.rs

AUDIOLAB
Za vaš bolji sluh.
SLUŠNI APARATI
034 562 120
Karadorđeva 47, 34000 Kragujevac
www.audiolab.co.rs

SPECIJALISTIČKA - ONKOLOŠKA ORDINACIJA
JOVANOVIĆ
BOLESTI DOJKE
ONKOLOGIJA
TIROIDNA ŽLEZDA
ULTRAZVUK
KOLOR DOPLER
34000 Kragujevac, Ul. Glavna 124
034/338-461, 063/434-14-93

WWW.GINEKOLOGIJAPAVICEVIC.CO.RS
DR PAVIČEVIĆ
GINEKOLOŠKO - AKUŠERSKA ORDINACIJA
Milovana Glišića 15
Tel/fax: 034/ 461 339
034/ 463 333
Mob: 063 / 619 436

ПРЕВЕНЦИЈА МЕНТАЛНОГ ЗДРАВЉА

У саветовалиште по лек за душу

Сваки пацијент отпуштен са Клинике за психијатрију имаће обавезу да се јави саветовалишту, где ће шесточлани тим преузети даљу бригу о њему, док се остали грађани могу обратити за помоћ са упутом изабраног лекара

Пише Гордана Божић

Као психијатријски пацијент лечен сам од своје 18. године, а сада имам 51. Провео сам 33 године у психијатријским болницама. Моја лична искуства, с једне стране су, страдања и мучења, а с друге, неке лепе ствари које сам доживео током лечења, везане за ванболничку терапију. Више од 20 година, нисам бројао, хоспитализован сам на затвореним одељењима у психијатријским болницама и преко 30 година у дневним болницама. Ружна искуства поштом само са лечења на затвореним одељењима, а лепа из дневних болница.

Шта сам тамо доживео? Као прво, док сам на затвореном одељењу болнице, на шта се своди мој дневни ритам 24 сата? Или ћу да лежим у кревету, или ћу да шетам по ходнику од краја до краја зида, или да седим у шпезарији, да удишем дувански дим, а нисам пушач, јер нема места за пушаче. И то је целокупан мој садржај на затвореном одељењу. Зајим, сваки дан на пријему на болничко лечење мене вежу. У било које доба дана да будем примљен, ја сам везан до сутрадан ујутро. Чуо сам да пацијенти који имају до 70 килограма не буду везани, а ја који имам преко 100 килограма увек сам везан, ваљда је то пракса. Делујем им као ошасан за себе и друге и шехничари ме вежу, иако ничим нисам провоцирао лекара, сам сам се јавио на лечење, сам сам својом вољом дошао, нисам починио никакав деликт, дошао сам да се лечим у установу. Ја сам њихом човек и никад у животи нисам био агресиван. Пишам докторе, када ћу бити одвезан, а он каже за сат времена. И слаже ме. Био сам везан до сутрадан ујутро. Два дана сам доживео да будем везан по три дана, замислиће да вас неко веже на три дана.

Ја само желим да живимо животи достојан човека, да ми психијатријски пацијенти живимо као сви нормални грађани. Да нисмо „болница на крају града“, да живимо као и сваки слободан грађанин који није учинио кривично дело. Зашто да будем у затвору ако нисам криминалац? Ја само желим људски приступ, да ме прихватише као човека, а не као дијагнозу. Хуман приступ, лицем у лице, човека са човеком.

Ово је само део исповести једног пацијента психијатријске болнице, који је имао прилике да осети и „благодети“ лечења ван такве установе. Већина, међутим, до краја живота остану затворени иза болничких зидина које су граница између „њих“ и „нас“.

Тек средином ове године, донет је Закон о заштити лица са менталним сметњама који и званично треба да отвори процес, како то стручњаци кажу, деинституционализације психијатријских установа, односно њиховог затварања. Практика у Италији је показала да се то не може завршити преко ноћи, а први корак у томе је отварање саветовалишта и центара за ментално здравље ван психијатријских клиника.

У оквиру новог приступа и веће посвећености превенцији менталних болести у Крагујевцу је, у оквиру Специјалистичке службе Дома здравља, отворено Саветовалиште за превенцију менталног здравља, са тенденцијом да у наредном периоду прерасте у Центар.

Жене чешће траже помоћ психијатра

Према подацима Службе опште медицине, прошле године је код више од 18 хиљада Крагујевчана евидентирана нека од дијагноза менталног поремећаја. Од тога броја, 66 одсто су жене, а 34 одсто мушкарци, што је последица чињенице да жене лакше од мушкараца прихватају сазнање да им је потребна помоћ психијатра. Од свих дијагноза у 37 одсто случајева реч је о неком виду депресије од којих, опет, највише пате жене – 72 одсто. Од најтежих менталних поремећаја, као што је шизофренија, болује 935 наших сутрађана, 530 жена и 405 мушкараца. Сви ови подаци представљају базу за рад новог Саветовалишта, чији је отварање и почетак рада припреман неколико месеци. Шесточлани тим који, практично, започиње велики пројекат у оквиру система деинституционализације психијатријских установа, чине неуропсихијатар Сузана Перовић, која је и координатор овог тима, психијатар Бранка Јестровић, психолог Милена Ненадић, социјални радник Наташа Божовић и медицинске сестре Наташа Милосављевић и Весна Костић.

Свака четврта особа током живота погођена је неким менталним поремећајем. Они значајно утичу на функционисање појединца, узрокују емоционалну патњу и утичу на

НАЈЧЕШЋА ДИЈАГНОЗА ЈЕ ДЕПРЕСИЈА

ТИМ САВЕТОВАЛИШТА: МИЛЕНА НЕНАДИЋ, НАТАША БОЖОВИЋ (седе), НАТАША МИЛОСАВЉЕВИЋ, СУЗАНА ПЕРОВИЋ И БРАНКА ЈЕСТРОВИЋ (стоје)

смањење квалитета живота, отуђеност, стигму и дискриминацију. Менталне болести повезују се са дуготрајним лечењем, смањеном продуктивношћу, одсуством са посла, па и незапосленошћу, што утиче на емоционално и економско стање читаве породице која негује оболелог. Зато је превенција и унапређење менталног здравља од великог значаја за сваку средину, објашњава неуропсихијатар Сузана Перовић.

Њихов задатак биће, управо, рад на промоцији, превенцији, али и лечењу и рехабилитацији оболелих. Према програму рада, предвиђено је да тимови из Саветовалишта обилазе пацијенте са најтежим менталним болестима у њиховим домовима и да пруже стручну помоћ како оболелом, тако и члановима породице који се брину о њему. Плани-

рано је, такође, да једном месечно буду организована популарна предавања за грађанство посвећена најраспрострањенијим менталним поремећајима, као што су, рецимо, депресије, несаница и слично. Исто тако, у плану је и психосоцијална подршка оболелима од најтежих болести.

Наша саговорница каже да има много идеја како би се психички проблеми открили у самом почетку, као што је то случај са осталим болестима, јер је тада период лечења далеко краћи и ефикаснији.

Када је реч о реформи у области менталног здравља и новом приступу особама са менталним поремећајима, др Сузана Перовић наглашава да то треба да промовишу и на томе раде службе које нису дискриминишуће и које су лако доступне. Исто тако, оне треба да пруже свеобухватно лечење које подразумева приступ који се одвија у заједници, што ближе породици оболеле особе, на најмање рестриктиван начин. Упућивање на болничко лечење, а самим тим удаљавање од породице,

треба да буде сведено на најмању могућу меру. Да би све ово било могуће потребно је да службе за ментално здравље буду добро организоване у градским срединама и то по територијалном принципу – један центар на 40 до 100 хиљада људи.

Страх од болесних

Наша саговорница нарочито указује на велику распрострањеност жигосања особа са менталним поремећајима, која потиче од неадекватног информисања јавности. Људи, најчешће, зазиру од оболелог, јер кад год се догоди вишеструко убиство прво питање које се у медијима поставља је да ли је био психијатријски болесник. Уколико јесте онда је нађено оправдање у друштву, јер просто се подразумева да неко ко је поремећен може и да убије.

Постоје погрешне предрасуде да су менталне болести неизлечиве и да не постоји начин да се оболели излечи или рехабилитује. То, наравно, није тачно. Шта више, распрострањено је схватање да чак ни приликом раног препознавања болести није могуће ништа учинити, што, такође, није тачно. Ако се, рецимо, депресија ухвати у почетку, а не после неколико месеци када је већ одмакла, онда је могућност лечења далеко већа и лакша. Због тога је превенција врло важна, каже координаторка тима у Саветовалишту. Она напомиње да је такав доминирајући скептицизам треба на прави начин, кроз едукације, свести на најмању меру.

Идеја на којој ће радити тим Саветовалишта је, осим превенције, лечења и рехабилитација и оснивање удружења пацијената који болују од менталних поремећаја и који морају да буду укључени у процес заштите менталног здравља. Сваки пацијент у оквиру удружења добиће

НИКАКО СЕ НЕ ПРЕПОРУЧУЈЕ ЛЕЧЕЊЕ НА „СВОЈУ РУКУ“

ИСКУСТВО ИЗ ИТАЛИЈЕ

Све мање људи у болницама

Када је седамдесетих година чувени италијански психијатар Франко Базаља широм отворио врата психијатријске болнице у Трсту и са својим пацијентима прошетало улицама, гурајући пред собом великог дрвеног коња који је симболизовао слободу, почела је нова ера у начину лечења и приступу психијатријским болесницима. У већини зграда некадашњих психијатријских одељења сада се налазе факултети, а у неким и хостели. Улогу болница веома успешно су преузеле службе и центри за заштиту менталног здравља у локалним заједницама, а захваљујући новом приступу у лечењу, почев од тога да су пацијенти личности

и да дијагноза није најважнија у изради терапијског програма, па све до пацијентових права, жеља и могућности, велике болнице за изолацију оболелих од шизофреније и других психотичких поремећаја више нису биле потребне. Уместо домовног смештаја у установи, они живе заједно са свима осталима.

Са друге стране, све медицинске сестре, психолози, социјални радници, психијатри, волонтери веома су посвећени својим пацијентима који живе са свима осталима и присутни уз њих на сваком кораку, не само у центрима, него и у њиховим кућама, заштићеним становима, радионицама. Само у ретким приликама, када се болест јако погорша, смештају их на неколико дана на малом психијатријском одељењу у општој болници. Истина, било је потребно више од две деценије да

се укину све психијатријске болнице у Италији, али је сада од 1.300 кревета у Трсту остало само 25.

Први покушај да се овај „пелцер“ пресадити у Србију, започет је 2001. године у Нишу и Топоници, где је основан први центар за ментално здравље „Медијана“. Значајне промене у односу према овим пацијентима уведене су и у Установи за збрињавање одраслих у Малим Пчелицама, када су после вишегодишње изолације, пре пет-шест година, пацијенти почели да излазе на градске улице, да иду на летовања, зимовања, биоскопске и позоришне представе. Тек ове године, међутим, донет је Закон о заштити лица са менталним сметњама, чиме је, рекло би се званично, започела деинституционализација психијатријских установа.

индивидуални план терапије и рехабилитације, са којим мора да буде сагласан, што уосталом захтева и нови Закон о заштити особа са менталним поремећајима.

Саветовалиште у овој фази, пре прерастања у Центар, радиће амбулантно по упуту изабраног лекара од 9 до 15 и 30 часова. По доласку пацијента са њим ће радити психијатар, а на основу његове процене правиће се даљи план рада. У склопу сарадње са Клиником за психијатрију, сваки пацијент који је отпуштен са одељења имаће обавезу да се јави Саветовалишту, чиме постаје део система, тако да, практично, више не постоји могућност да се „изгуби“ или не дође на контролу. У Саветовалишту имају задатак да ове пацијенте позивају телефоном или иду у кућне посете и контролишу њихово стање. Отварањем Центра они ће бити збринуте током читавог дана, пошто је у оквиру његове делатности планиран и дневни центар, затим радионице, окупациона терапија, као и рад на животним вештинама.

Отварање и организација рада у оваквим центрима прави је пут ка затварању психијатријских болница. Податак да у пет психијатријских болница у Србији лежи 3.500 болесника, а да је 4.000 смештено у установама социјалне заштите, где многи остају доживотно, у условима који често нису достојни човека, отвара бројна питања. Нови Закон омогућава нова решења овог проблема, а предност коју Србија има у односу на Италију је, према речима наше саговорнице, добра територијална организација психијатријских служби у општим болницама, клиникама и домовима здравља.

Неопходно је, међутим, да будући Центар буде смештен ван здравствене установе, у некој од месних заједница, како би се спречила дискриминација болесних и они лакше прихватили доласак, што, како се показало у пракси, није било лако, али не и немогуће.

НОВИ МОДЕЛ ФИНАНСИРАЊА ШКОЛА

Плаћање по ученику – отказ по наставнику

Над просветним радницима већ годинама виси Демоклов мач, за који нико није сигуран на који начин функционише, али се поуздано зна да ће због њега многи остати „без главе“. „Оштрица“ од које сви стрепе зове се финансирање по ученику.

О њему се већ годинама прича, али се врло мало познано зна. Примена модела који би, према најавима оних који га заступају, поједити српски образовни систем и омогућио да уштеђени новац буде преусмерен на унапређење наставе, требало би да почне наредне школске године.

Међутим, због чињенице да ће ова финансијска рационализација скресати број учитеља и наставника синдикати од момента када је финансирање по глави уведено у закону покушавају да његову примену одложе. Штрајкачи који прошлог уторка својим ђацима нису држали први час, између осталог, захтевали су и пролонгирање увођења овог начина финансирања за 2020. годину.

■ Гашење малих школа

Закон о основама система образовања предвиђа да школе на нови модел финансирања пређу у септембру наредне године. Још увек се, међутим, прецизно не зна која ће тачно његова варијација бити примењена. По речима Радојка Дамјановића, начелника Школске управе, то је питање о коме Министарство просвете тек треба да одлучи.

ОШ „КАРАЂОРЂЕ“ У РАЧИ, ЈЕДНА ОД 16 ШКОЛА У СРБИЈИ КОЈЕ СУ УЧЕСТВОВАЛЕ У ПРОЈЕКТУ НОВОГ СИСТЕМА ФИНАНСИРАЊА

Прелазак на нови начин финансирања угасио би мале школе, многе учитеље и наставнике претворио би у технолошки вишак, али би зато новац био преусмерен у квалитетније образовање. Синдикати против, чека се миг Министарства просвете

- Треба знати да не кошта исто образовање ученика у централној градској и у малој сеоској школи. Не кошта исто ни образовање ученика са посебним потребама и осталих ђака. Све ово узимаће се у обзир приликом прављења капитационе формуле.

Постоји могућност да Министарство просвете одреди јединствену капитациону формулу на националном нивоу уважавајући све специфичности сваког региона. По другом моделу на локалним самоуправама би била већа одговорност, пошто би оне правиле своју формулу, а затим новац расподељивале школама.

У Румунији су, на пример, у моменту када је увођен овај модел правили прорачун на основу школе која има 250 ђака и која је узета као параметар. На основу ове „идеалне“ школе прављени су прорачуни, каже Дамјановић.

Иначе, нови начин финансирања знатно је рационалнији од досадашњег који подразумева плаћање према фонду часова и броју наставника.

- Уштеда не би имала за циљ мање улагање у просвету, већ напротив - преусмеравање нерационално трошених средстава у унапређење квалитета образовања, каже Дамјановић.

Оно до чега би, међутим, по мишљењу синдиката, неминовно довео јесте отпуштање великог броја просветних радника.

- У питању је катастрофалан систем за који наше школе још увек нису спремне. У Бугарској је овај систем затворио на стотине школа, а 20.000 људи остало је без посла, а код нас већ сада 30.000 људи нема пун фонд часова. Да би систем финансирања по глави уопште био примењен потребно је ревидирати мрежу школа, а то нигде у Србији није урађено. Ни директори нису спремни да сутра преузму улогу менаџера који ће бити комплетно одговорни за начин функционисања школе у сваком смислу. Зато и тражимо да се примена овог начина финансирања одложи за 2020. годину, каже Милан Јевтић из Уније синдиката просветних радника.

У синдикату се такође позивају на пример Словеније, где је овакав начин расподеле пара школама у ме-

ђувремену напуштен. Тамо је, кажу у синдикату, принцип штеђе довео до тога да директори школа ангажују неiskusне, тек дипломиране наставнике и учитеље, али и оне којима је до дипломског остало још неколико испита, уместо знатно искуснијих колега, пошто је то за школу било јефтиније.

Финансирање по ученику, сматрају у синдикату, додатно ће бити закомпликовано и због чињенице да локалне самоуправе имају све мање и мање новца. Наиме, до сада је било могуће толерисати да предлогом буџета за школе из градске или општинске касе буде предвиђен један, а на крају буде исплаћен други, знатно мањи износ.

- Децентрализован модел плаћања у коме део новца обезбеђује држава, а део локалне самоуправе, тешко ће заживети. Наиме, школе су до сада углавном добијале око трећине предвиђених средстава. Са таквом праксом биће тешко применити нови систем, каже Јевтић.

Знатно већи проблем од издвајања неопходних средстава биће натерати локалне самоуправе да рационализују мрежу школа. У Србији има 4.000 школа које имају мање од десет ђака. У Крагујевцу је најновији план мреже школа усвојен у августу 2011. године. Он предвиђа 22 основне школе са четрдесетак издвојених одељења и девет средњих, тачније број идентичан оном који је постојао већ годинама.

■ Вишак трећина

Да би нови систем финансирања заиста донео уштеде евидентно је да ће и број просветних радника и број школа морати да се смањи. То показује и оглед који је током претходних неколико година спровођен у 16 основних школа широм Србије. Основна школа „Карађорђе“ у Рачи једна је од оних које су учествовале у

пројекту припреме за нови начин финансирања. Ова школа на неки начин представља мрежу у малом, пошто се састоји од 16 јединица – матичне школе и 16 издвојених одељења.

- Наша школа показала се као идеална за примену финансирања по ученику, јер постоји могућност превоза ученика из три различита правца. Самим тим код нас би нови систем донео велике уштеде, али на уштрб затварања подручних одељења и рационализације броја запослених.

Практично подручна одељења била би затворена, а ученици превожени у матичну школу. Тиме би, уколико се формирају одељења од 25 ученика, 44 запослених било вишак, односно трећина од укупног броја. Међу онима који би остали без посла углавном су професори разредне наставе и помоћно особље, каже Зоран Јовановић, директор школе у Рачи.

Уштеде би биле остварене и на одржавању подручних одељења, трошковима комуналних услуга, грејања, воде, струје, па и инвестиционим улагањима у мала подручна одељења.

- Средства би наводно била преусмерена у додатно опремање и модер-

низацију матичне школе, чиме би ученици добили бољи квалитет наставе. Тачно је да се код нас нови модел показао као рационалан, међутим, питање је и колике би биле уштеде у осталим школама, каже Јовановић.

Формула до које је дошла школа у Рачи је да сваки њихов ђак кошта 700 евра. То их је прилично уплашило, јер, по Јовановићевим речима, у Бугарској сваки ученик кошта 500 евра, а сходно томе зараде учитеља и наставника су 150 евра месечно.

Можда је то један од разлога што читав пројекат још увек није комплетан. Наиме, према плану ове године у 16 школа у којима је финансирање по глави у протеклом периоду тестирано, овај начин плаћања наставника требало је да почне у септембру. То се није догодило. Да ће уколико се у систему покаже мањкавости његова примена бити одложена најавило је почетком ове године и само Министарство просвете, изгледа да то само треба још и званично да потврди да се то десило.

М. ОБРЕНОВИЋ

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе

ОБАВЕШТЕЊЕ О ПОСТУПКУ ОДЛУЧИВАЊА О ПОТРЕБИ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе, Служба за заштиту животне средине, обавештава јавност да је на захтев носиоца пројекта „Телеком Србија“ а.д., донето Решење број: III-06-501-454/13 и спроведен поступак одлучивања о потреби израде студије о процени утицаја затеченог стања на животну средину Пројекта – базне станице мобилне телефоније „КГ Метино Брдо КГВ 02, КГЛ 03“, на кп.бр. 7992/2 КО Крагујевац 1, у улици Ивана Цанкара 2, Град Крагујевац.

У спроведеном поступку донето је Решење да за предметни објекат **није потребна израда студије о процени утицаја на животну средину**, будући да се за планиране карактеристике пројекта, уз примену важећих техничких норматива и стандарда прописаних за изградњу, коришћење и одржавање ове врста објеката, као и одговарајућих мера заштите које су утврђене наведеним решењем, односно услова које су утврдили други овлашћени органи и организације, не очекују значајни негативни утицаји на чиниоце животне средине у току извођења и коришћења пројекта.

Донето решење заснива се на анализи захтева носиоца пројекта и података о локацији, карактеристикама и могућим утицајима пројекта на животну средину, при чему су узети у обзир прописани критеријуми за пројекте наведене у Листи II Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08) и Стручне оцене оптерећења животне средине у локалној зони базне станице мобилне телефоније, односно прорачуна нивоа електромагнетне емисије, коју је израдило овлашћено правно лице - Лабораторија W - line, Аутопут за Загреб 41и, 11077 Београд.

Представници заинтересоване јавности могу изјавити жалбу на донето решење у року од 15 дана од дана објављивања овог обавештења. Жалба се изјављује Министарству енергетике, развоја и заштите животне средине, а подноси се преко првостепеног органа.

Обавештење се објављује на основу чл. 10. став 7. и чл. 29. Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Србије“, бр.135/04, 36/2009).

Трпела сам насиље јер нисам имала где да одем и никог да ми помогне, а у једном тренутку сам чак покушала и да се убијем. Нажалост, преживела сам. Он је изашао из затвора и сада све креће поново, позиви, претње и праћење. Шта ће бити са мном и са оним женама чији су насилници поново на слободи, пита се наша саговорница

Да институције у Србији још увек не схватају на прави начин жртве насиља говори и пример Биљане Симић, коју је невенчани супруг тукао и вређао скоро 20 година. За све то време никада није био приведен у полицију, никада није осуђен, а казну затвора добио је тек када се наша саговорница нашла у сигурној кући. Међутим, не због повреда које јој је нанео, већ због кршење мере забране приласка Биљани на 100 метара.

Све је почело када је она имала само петнаест година, разводом њених родитеља, када је отац желео да задржи сина, а мајка није желела ни једно дете, па је за Биљану једино решење био дом за незбринуту децу. Пошто је била малолетна, да не би завршила у дому, побегла је од куће и спавала код другарице. Тамо се затекао и он, човек петнаест година старији од ње, који се сажалио на њену ситуацију. Из ванбрачне заједнице са њим има ћерку, а он је из првог брака имао још једну, која је била само шест година млађа од Биљане.

Отишао је да се види са мојом мајком да је убеди да се брине о мени. Она му је рекла да јој дете не треба, а ако му се свиђам да ме води кући. И тако сам отишла са њим и остала 20 година. Иживљавао се на мени и физички и сексулно готово од почетка, а није ми дао да завршим било какву школу. Није ми чак дао да идем ни на малу матуру, али морала сам да га слушам нисам имала где, присећа се наша саговорница.

Иживљавање на безброј начина

Почело је са шамарима и шутирањем. То је био „лакши“ облик, а годинама је постајало све горе. Као разлог је наводио да га vara, да је лења и да ништа не зна да уради како треба. Говорио је да је батине заслужила својим понашањем. Каквим понашањем, пита се наша саговорница, када је са њим радила све најтеже послове. Одлазила је у шуму да извлачи трупце, који су три пута тежи од ње, мешала је малтер, копала дренажу и радила све грађевинске послове. Ипак, његова љубомора била је превелика.

Ако попричам са неким, ко ти је овај? Ако ме неко погледа, шта те тај гледа? Где год сам радила била сам, по њему, „у шемии“ или са газдом или са неким од колега. Дешавало се да спавам на поду, ватра се угасила, а ја без икаквог покривача. Није ми дао да седнем за сто да вечерам, каже нисам заслужила. Избацивао ме је напоље на минус 15, само у кишном мантилу, да спавам у кокошињцу, а када није био код куће везивао ме је голу на поду канапом од 30 метар да не бих побегла, прича Биљана.

ИСПОВЕСТ ЈОШ ЈЕДНЕ ЖРТВЕ НАСИЉА

Терор дуг двадесет година

Више се и не сећа како је све почињало, али зна да је батине добијала скоро сваког дана. Некада су то били шамари, а некада је шутирао, ударао мотком, дрветом, каблом, а гађао је и чекићем. Ломио јој је руку и убадао виљушком у ногу, а после батина није дао да иде код лекара и затварао је у собу док повреде не прођу.

Није било мрдања, ако се противим добијем још више батина, па је било боље да не бежим. У болницу ме је водио само када ме је толико испеснично да су ми се очи надуле и затвориле, усне су ми биле расечене, изгледала сам као да ме је изјудела цела кошница. У болници смо рекли да сам се пела на кров, да поправам антену и пала, али нису ми поверовали. Желели су да зову полицију, али сам ја била упорна и нисам признала, јер кад год би полиција долазила после би било још горе, присећа се наша саговорница.

Дешавало се да јој је у руке стављао бомбу без осигурача и претио је да ће њоме разнети кућу њеног оца ако га остави. Само неколико дана пре него што је коначно отишла спрема се да оде по ћерку у град. Он је то схватио као њен одлазак, увукао је у кућу, навукао ролетне и ударао је тигањем по глави, који је пукао од силне ударца.

Коначно више није могла да трпи, па је 13. јула 2012. отишла од куће. Објашњава да ни о

чему није размишљала, само је наставила да хода. Тог дана су растурали стари аутомобил, да нешто продају у гвожђе, а нешто у делове. Викао је на њу цео дан, говорио јој да је неспособна, а врхунац је био када је гађао каменом због шрафа који није могла да одвије.

Кола су била стара и зарђала и ја сам, покушавајући да одврнем шраф, нешто поломила. Вређао ме је, викао и ја сам знала шта ме чека када се то заврши. Чим је такав цео дан, знала сам да ће да нађе неки разлог да ме пребије. Спремила сам вечеру и отишла у пластеник да наберем салату и само сам наставила да ходам, изашла на друга врата и села у сред кукуруза у комшијиној њиви, објашњава Биљана.

Сећа се да је тамо седела скоро два сата, заклоњена стабљикама кукуруза и слушала његову вику у покушају да је пронађе. Тражио је по целом селу и чекао на аутобуској станици, да види да ли ће тако побећи, али пошто је није нашао приморио се. Тада је она преко потока и шуме стигла до цркве и позвала другарицу код које је и била за викенд. У понедељак је са полицијом отишла по ствари, јер је понела само телефон и цигаре.

Како се вратити у нормалан живот

Пронашла је смештај и почела да ради како би преживела. Скупљала је гвожђе на отпаду, чистила по кућама, све како би имала само да се прехране.

Убрзо се, захваљујући добрим препорукама, запослила у Баточини и мислила је да њен живот коначно почиње да се сређује. Међутим, чекајући једно јутро превоз на посао, видела је његов ауто како обилази крст на ауто путу и паркира се испред ње.

Прво је покушао да ме убаци у кола, као да ме он вози на посао. Знала сам да ће ми ако уђем у та кола то бити последње и почела сам да се отимам, да га ударам и гребем. То је био први пут да сам му се супроставила. Пре нисам смела, јер ако сам бежала пролазила сам још горе, било је боље да ћутим и трпим. Био је јачи од мене, оборио ме иза кола и тукао рукама и ногама, људи су стајали и питали да ли треба помоћ, а моја ћерка

им је одговорила да ћемо ми то сами да решимо као и увек, присећа се наша саговорница.

Ипак, неко од пролазника је позвао полицију и он је одведен у полицијску станицу, а она у болницу. Тамо су јој константоване тешке повреде, у болници је остала цео дан. Коначно су и полиција и друге институције виделе да за овакву ситуацију нема лека, па су Биљану послали у сигурну кућу. Тамо је била три месеца, али он је сваки дан звао, долазио у сигурну кућу, претио женама и гађао прозоре.

У том периоду живела сам као заробљеник, као да сам убила некога. Нисам смела да изађем у двориште сама него је неко увек морао да иде са мном. Полиција је долазила више пута да га отера, а он нас је свуда пратио. Један дан стигла ми је порука у којој ме пита шта радим на неком шалтеру. Била сам заробљеник на слободи. Иако му је суд изрекао забрану приласка на 100 метара, он је у сигурну кућу долазио 17 пута. Претио је и мени и другим женама ако буду сведочиле против њега, жали се Биљана.

Да би одлазила на посао морала је да се јавља на сваких пола сата, али он је ипак сачекао код Сушичког потока једног дана, извадио нож и претио да ће да је закоље, ако не повуче тужбу. Иако је трпела насиље двадесет година, њен невенчани супруг никада није завршио у затвору због повреда које јој је нанео, већ због праћења и доласка у сигурну кућу, чиме је прекршио меру забране приласка. За то је добио осам месеци затвора. По изласку из Петровца поново је покушао да ступи у контакт са њом, па се тако редовно појављује у ресторану у коме Биљана ради.

То је ресторан и никоме не могу да забраним улаз. Седи ту цео дан, пије и прети ми. Све је почело да се понавља, шаље ми претеће поруке, назива ме свакаким именима. Газда ми прети отказом јер он прави проблеме. Више не знам шта да радим, али знам да ово више не могу да трпим. Још 1996. године покушала сам да се убијем, али сам, нажалост, преживела. Само желим да га се решим и да живим свој живот, објашњава Биљана.

Додаје да ни то више није лако. После свега што је преживела, пита се како да верује мушкарцима. Иако има само 35 година, каже, тешко јој је да се опет упусти у неку везу, јер је за протеклу везу само ужасне ствари. Истиче да бол и повреде кроз које пролазе жртве насиља не могу да забораве, могу да покушају да преброде, али је велики проблем вратити се у нормалан живот.

Док сам живела са њим било је како он каже или никако. Сада коначно могу да мислим својом главом, али после свега нисам сигурна у своје одлуке. Жртве насиља је веома тешко поново укључити у друштво, а нарочито ако је насилник на слободи. Какав закон је држава донела против повратника, да ли ћемо живети у константном страху и хоћу ли га се икада решити, пита на крају наша саговорница.

Виолетта ГЛИШИЋ

Ову рубрику у склопу пројекта (НЕ)НАСИЉЕ НАД ЖЕНАМА

суфинансира
МИНИСТАРСТВО
КУЛТУРЕ И
ИНФОРМИСАЊА
СРБИЈЕ

AŽC - Autonomni ženski Centar

Milica Radović Župunski 11-20-10

Autonomni ženski Centar obezbeđuje specijalističku podršku ženama žrtvama nasilja.

Radeći sa ženama koje su preživlele ili preživljavaju nasilje u partnerskim odnosima i u porodici bilo ono psihičko, verbalno, fizičko, seksualno ili ekonomsko ili su žrtve seksualnog nasilja i uznemiravanja na javnom mestu, u porodici, na poslu, u školi, fakultetu, u ratu, kroz elektronske tehnologije, u obliku prostitucije i pornografije.

ŠTA VAMA NUDI AŽC:

1. Psihološka pomoć i podrška u teškim situacijama za žene (konsultacije, psihološka pomoć, terapije);
2. Pravna pomoć (pomažu Vam u pisanju tužbi i žalbi i eventualno kod pojavljivanja na sudu – kod razvoda brakova, kod dokazivanja nasilja od strane muževa/partenra, kolega, predstavnika/ca raznih institucija i sl.)

SOS telefon

011/266 2222

Individualni razgovori – Info i zakazivanje

011/266 2222, radnim danima od 10h-20h

Pravna podrška

011/2656 178, radnim danima 10h-12h, sredom od 17h-21h

Grupe samopomoći – Info i prijavljivanje

011/266 2222, radnim danima od 10h-20h

megabelt OR

Kneza Mihaila 106, Kragujevac

radno vreme od 8h do 19h

SVE VRSTE REMENJA (Optibelt, Borovo, Good Year, Sava, Unibelt...)
klasično klinasto remenje, nazubljeno, polu-V PJ/PH remenje, transportno remenje, sintetičko remenje, zupčasto remenje, varijatorsko remenje, šestougaono remenje, okruglo remenje, extremultusi...

SVE VRSTE GUMA (Michelin, BF Goodrich, Tigar, Kleber, Continental, Barum, ...)
Ulja, auto delovi i autokozmetika...

Telefon 325-236

ПОБУНА ФОРОРЕПОРТЕРА ЗБОГ НОВОГ ЗАКОНА

Угрожено ауторско право

Нерешен статус у многим редакцијама, бесконачно дуг хонорарни рад на „црно“ без редовних плата и уплаћених доприноса судбина је фоторепортера, којима се предлогом новог Закона о ауторском праву сада доводи у питање и борба против неовлашћеног преузимања фотографија

Еудови у Београду, али све чешће и у унутрашњости затрпани су тужбама фоторепортера против медијских кућа и појединаца који неовлашћено преузимају њихове фотографије, највише са сајтова, без одобрења и потписивања аутора, чиме се крше њихова ауторска права. Међу њима је и неколико крагујевачких фоторепортера који се овим послом професионално баве.

Понижен сам и морам да се правдам пред судијама као да сам криминалац. Мене су оштетили и морално и материјално, иако је све јасно у закону. Правдам се суду као да сам оптужени, а не оштећени, тужилац. Портал „Мондо“ ми је неовлашћено узео десетак фотографија са сајта „Блица“, а остале не знам одакле и како, и поставио их на сајт као своје. Студио „Б“ преузео је моју фотографију поласка прве композиције новог „фиће“ 500L и објавио је на свом сајту без потписа, а уз то су ми исказали фотографију, резигнирано тврди Небојша Радосављевић-Раус, познати крагујевачки фоторепортер заплесен у „Блицу“

До сада је имао два суђења у Београду, последње прошле недеље. Тврди да су га оштетили и „Телеком“, „Б92“ и ко зна ко све још. Познати крагујевачки фотограф Предраг Михајловић-Циле, заплесен у Народном музеју, пронашао је своје радове на „Википедији“ као илу-

струју за наш град, али без његове сагласности.

Одштете само преко суда

Запањен сам да је моје фотографије потписао неко други и предао их на употребу 2007. године у пуној величини, до задњег пиксела. Ја од тада немам поверења у издаваче и штампаре. Из монографије Крагујевца издате 2007. год. подста фотографија се нашло на „Википедији“ као илустрација, као и „Разгледнице Крагујевца“, моје самостално издање одштампано у Крагујевцу. Оно што ме чуди је да нису фотографије преликане, већ су на интернету моји оригинални фајлови у пуној величини под именом другог човека, каже Михајловић, додајући да ако постоји кривично дело за које је закон запретио и казну затвора до три године, нормално је да очекује истрагу државних органа. Његова је лична ствар да приватном тужбом тражи

ФОТОГРАФИЈА НЕБОЈШЕ РАДОСАВЉЕВИЋА РАУСА КОЈУ ЈЕ БЕЗ ОДОБРЕЊА ПРЕУЗЕО „СТУДИО Б“

надокнаду штете.

Сличног искуства је и Зоран Петровић, медијски фотограф. Он је међу првима у Србији пресавио табак и тужио, ни сам не зна тачно колико пута, оне који су неовлашћено користили његове фотографије. Већ је добио

пар пресуда у свују корист и добро наплатио непоштовање закона и крађу интелектуалне својине, а више пута се и вансудски нагодио, а још је неколико тужби у процедури.

Петровић је просто мамац за медије којима непоштовање ауторских права не представља проблем. Прошли викенд провео је у престониčkoј библиотеци и из архиве појединих медија извукао своје фотографије које су објављене непотписано или под туђим именом. Нашо је у 40 до 50 медија преко 300 злоупотребљених својих фотографија. Чак 98 су незаконито преузели портал „Мондо“, „Курир“ и „Б92“, а „Спортски журнал“ је отишао и корак даље.

Објавио је слику скинуту са његове фејсбук странице 29. јануара ове године и дао другим медијима. Истог дана је у рубрици најновије вести „Б92“ његову фотографију објавио са потписом „Спортског журнала“. Одатле исте фотографије отишле су даље на све остале информативне портале.

Верујем у суд као институцију, где овај проблем решавам, али зато трпим разне притиске у виду вер-

балних претњи и свакојаких уцена. Не желим да одустанем од заштите својих права, каже Зоран Петровић.

Електронски медији гасе фоторепортере

Нерешен статус у нашим редакцијама, бесконачно дуг хонорарни рад на „црно“, „робовски“ рад на неодређено време, без редовних плата и уплаћених доприноса само су нас доводили у све тежи материјални положај. Поред свега тога сами смо куповали и одржавали врло скупу фото опрему, јада се Петровић, који је више од једне деценије био агенцијски фотограф.

који потпуно нарушава намеру аутора.

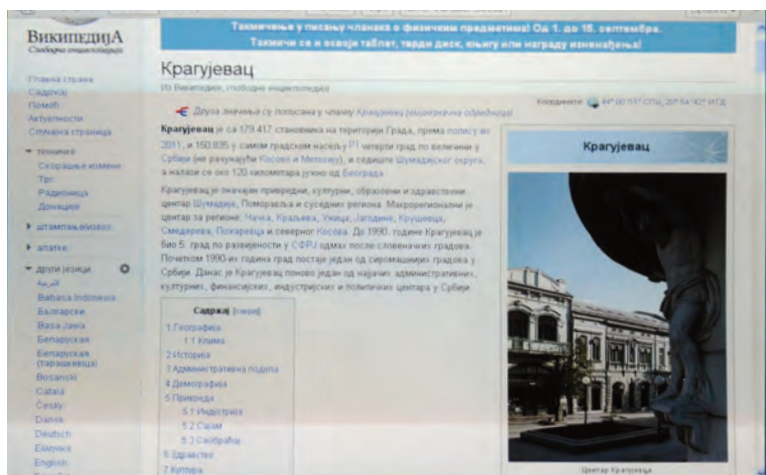
Иначе, суд процењује вредност фотографије по ценовнику УЛУ-ПУДС-А, који предвиђа употребу фотографије у већини постојећих медија. Али, то се односи само на имовинска ауторска права, а када је у питању повреда моралних права суд то процењује од случаја до случаја.

Петиција медијских радника

Поводом нацрта закона који доводи у питање ауторска права одржана је прошле седмице конференција за новинаре у крагујевачком Медија центру, у организацији Центра за развој фотографије, представника удружења и дојана фотографске сцене Србије. Они су навели да предложене законске измене нарушавају постигнути ниво њихових права, а чувени фотограф Томислав Петернек је изнео сумњу да се поново ствара ситуација у којој се разматра ауторско право на фотографију.

Том приликом је рекао да цео свет има стандарде и зна се да се ауторско право на фотографију поштује и не може да верује да Србија прави овакав промајај пред улазак у Европску унију. Он је алудирао да се за измене актуелног закона залажу тајкуни, који су и најчешћи власници медија који неовлашћено користе туђе производе, па сада лобирају да им држава реши проблем тако што ће укинути ауторско право како не би морали за крађу фотографија да плаћају одштете. Илустрације ради, показао је француски дневни лист „Либерасион“ где су уредници оставили белине уместо фотографија, указујући колико су оне важне за штампане медије и информисање.

Нацрт Закона о ауторским и сродним правима израдили су Министарство просвете, науке и технолошког развоја и Завод за интелектуалну својину. Налази се у завршној фази и ускоро иде на скупштинску процедуру. Верује се да је у све то умењао прсте јак медијски лоби који понајвише криши ауторска права.

„ВИКИПЕДИЈА“ УЗЕЛА СЛИКЕ ПРЕДРАГА МИХАЈЛОВИЋА ЦИЛЕТА, А ПОТПИСАЛА ИЗВЕСНОГ ДУШАНА

ПРЕКО АУТОРСКЕ ФОТОГРАФИЈЕ ЗОРАНА ПЕТРОВИЋА БЕОГРАДСКИ ЛИСТ СТАВИО СВОЈУ „ГЛАВУ“

По њему, ствари су још више кренуле низбрдо развојем електронских медија и појавом онлајн новинарства, када практично посао фоторепортера долази у озбиљну кризу. Редакције почињу, једна за другом, да се одричу услуга професионалних фотографа. Као њихова „замена“ појављује се новинар који носи најјефтинији дигитални фотоапарат и фотографише зарад илустрације текста који пише.

Некако истовремено фотографија, иако ауторски одређена, почиње да се сматра „свачијом робом“, те тако почињу да је користе, размењују и позајмљују редакције између себе.

Бахати и неодговорни власници појединих електронских и штампаних медија, као и њихови уредници, почињу да објављују туђе фотографије као своје и без икакве ознаке аутора, каже Петровић, подсећајући да се свакодневно негде објави нека његова фотографија без ознаке аутора и без дозволе. Дешава се да фотографије настале у једном времену, за одређене потребе, буду објављене у сасвим другом контексту

У основи је недовољан респект према ауторству и креативности других људи, тврди Љиљана Смајловић, председница Удружења новинара Србије и главни и одговорни уредник „Политике“.

Учесници скупа су оценили да Бернска конвенција која уређује ову област изузима само кратке вести и дневне извештаје из заштите ауторских права. Али, истовремено се поставља питање да ли се под „дневне вести и догађаје“ може подвести већи део новинарских текстова и фотографија, па након да се ауторско дело није могуће остварити. У том случају најгоре би прошли слободни новинари и фоторепортери, који доприносе медијском плурализму. Дарко Дозет из Фото-асоцијације Војводине сматра да усвајање тавог закона може резултирати гашењем радних места.

Фотографи су зато и покренули петицију против измене закона, јер он деградира новинарску и фотографску професију.

Елизабета ЈОВАНОВИЋ
Милош ИГЊАТОВИЋ

ПРИТИСЦИ НА АДВОКАТЕ

Искуство адвокатска фирме Бућковић

Адвокатска фирма Бућковић води тренутно 140 поступака против закинутих фоторепортера.

Вени представници су појаснили да су аторска дела „оригиналне духовне творевине аутора, изражене у одређеној форми, без обзира на њихову уметничку, научну или другу вредност, њихову намену, величину, садржину и начин испољавања, као и доступност јавног саопштавања њихове садржине“. У ситуацији када је дело саставни део догађаја о коме се извештава јавност, суспендована су нека права аутора и без плаћања ауторске надокнаде, али аутор има сва остала права (да буде потписан, да штити интегритет дела, да се супротставља недостојном искоришћењу). Снимак са камере постављене испред локала не испуњава законске услове да се може сматрати ауторским делом.

По искуству ове адвокатске куће највише закон крше електронски медији, мада не заостају у томе ни

штампани медији, затим издавачке и продукцијске куће. Ова адвокатска кућа тренутно има у раду 140 спорова који су у току и најчешће је реч о повредама и имовинских (право на надокнаду за искоришћење дела и неовлашћено умножавање) и моралних права (право на назначење имена).

Поједини облици кршења ауторских права представљају привредне прекршаје, па се запрећене казне крећу и до 300.000 динара. То је разлог због чега се све чешће прибегава вансудском решавању суторских спорова. Иначе, Закон о ауторским и сродним правима веома прецизно дефинише права аутора и јасно поставља ограничења тог права. Постоје имовинска и морална права аутора. Имовинска права аутора трају за живота аутора и 70 година након смрти, док морална трају и након истека трајања имовинских. У имовинска права спадају право на умножавање, стављање у промет, давање у закуп. Морална су права на признања уторства, право на назначење имена, право објављивања, право на заштиту интегритета дела и право на супростављање недостојном искоришћењу дела које вређа углед и част аутора.

СТАМБЕНО ПРЕДУЗЕЋЕ ПЛАНИРА НОВЕ УСЛУГЕ

Упослити Занатски центар

Жеља нам је да Занатски центар у потпуности активирамо и да кроз Систем обједињене наплате омогућимо суграђанима да реновирање или адаптацију објеката могу да плате на више месечних рата, каже директор Иван Ристић

Тржишни начин пословања и од наредне године потпуно упошљавање Занатског центра, који је пре отприлике годину дана преузет са 36 радника из Јавно комуналног предузећа „Нискоградња“, део су планова за 2014. годину новог руководства Стамбеног предузећа. У фирми намеравају да убудуће на уплатницама Система обједињене наплате (СОН), уз задужења за градско грађевинско земљиште, еколошку таксу и рачуне „Енергетике“ и „Чистоће“ поново буду и рачуни за воду, као што је то било у кратком периоду 2003. године приликом оснивања СОН-а.

Нови директор Иван Ристић наглашава да је било потребно три месеца да сагледа стање у предузећу на чијем је челу од средине септембра. Одлучио се и за расписивање интерног конкурса како би међу колегама који су знатно дужије у Стамбеном изабрао руководиоца целина, а тај поступак још увек траје.

део-надзора, интерфона и остале услуге Занатског центра сазнаће се ускоро у разговорима са челницима града.

Наиме, Стамбено броји 173 запослена, а са друге стране нови Закон о јавним набавкама дефинише максималан број од 10 одсто ангажованих на одређено време, при чему 36 мајстора из Занатског центра има уговоре на годину дана. Није то једини проблем са којим се суочава ново руководство. Иако је недовољном упослености новопридошлих радника већ образован вишени минус у овој пословној години, подаци о приходу на годишњем нивоу од око 134 милиона динара, расходу од око 147 милиона динара, укупном потраживању Стамбеног предузећа од 50 милиона динара, закључно са 1. децембром, и укупном дуговању од осам милиона говоре, како тврди директор Ристић, да има простора за боље пословање.

Потраживања од 50 милиона динара највећим делом односе се

ГУБИТАК ЗБОГ НЕДОВОЉНЕ УПОСЛЕНОСТИ ЗАНАТСКОГ ЦЕНТРА: ИВАН РИСТИЋ

- Предвиђена је нова целина која ће се бавити продајом, што подразумева уговарање послова, наплату, другим речима, активан рад на терену. За ту целину још увек нико није конкурисао и очигито је да треба променити и свест, јер намера је да се у потпуности окренемо тржишном начину пословања. Неопходно је да упослимо Занатски центар уз помоћ радника који су преузети од „Нискоградње“. Реч је заиста о мајсторима који су стручни, са искуством које може да допринесе да се та целина у потпуности стави на своје ноге. Већ овог тренутка можемо рећи да ће губитак Стамбеног предузећа у овој години бити око 13 милиона динара, што у потпуности одговара износу за плате и остале фиксне трошкове за 36 запослених који су преузети из „Нискоградње“ уговором до годину дана. Не кажем да ти људи нису зарадили своје плате, већ нису били довољно упослени, појашњава Ристић.

- Жеља нам је да Занатски центар у наредној години, с пролећа, у потпуности ставимо у функцију. Сви ми у току године кречимо, реновирамо станове, а конкурентност наших услуга огледаће се пре свега у томе што кроз Систем обједињене наплате можемо омогућити суграђанима плаћање ових радова на више месечних рата, каже Ристић.

Ипак, да ли ће стварно заживети молерско-фарбарски радови, замена столарије, инсталирање ви-

на ненаплаћени закуп пословног и стамбеног простора и она јесу велика, али све је наплативо. Убудуће ће предузеће интензивирати наплату. Такође, добрим делом дугују и грађани за задужења СОН-а, но склопљено је око 1.100 репрограма, а за последњи обрачунски период, јун 2012. године - март 2013. године поднето је 8.200 тужби. Ангажовањем извршитеља, такзованих приватних, који раде од прошле године принудна наплата је ефикаснија, међутим, додаје директор Ристић, масу заосталих потраживања чине стара утужења која још увек нису реализована због неажурности и спорости суда.

- Предузеће у наредној години осим побољшања квалитета услуга планира и обједињавање већег броја услуга комуналних предузећа у СОН. За почетак намера је да грађани могу да плаћају и рачуне за воду, као некада, о чему ћемо разговарати са представницима „Водовода“ и града. Верујемо да је и за грађане боље да на једном шалтеру плаћају све комуналне услуге. Такође, Електропривреди Србије понуђена је могућност да се опет рачуни за струју плаћају на наплатним местима Стамбеног предузећа, шалтерима на Аеродрому, у центру града и у Станову. Наша понуда је да прва два месеца не наплаћујемо провизију ЕПС-у, а потом да ревидирамо уговор. Чекамо одговор, закључује директор Иван Ристић.

А. ЈОКИЋЕВИЋ

БУРА У ПРВОЈ ГИМНАЗИЈИ

Ресторан за пржио

Власник „размонтирао“ ђачки ресторан пошто није могао да плаћа кирију која је, како каже, била знатно виша од договорене и сада тражи да му се врати све што је уложио у адаптацију простора. У гимназији сматрају да су уговори са њихове стране поштовани

Ресторан који је претходних годину дана поред укуских оброка и безалкохолних пића у пријатном амбијенту ђацима Прве крагујевачке гимназије омогућавао и бесплатан интернет више не постоји. Пре десетак дана Немања Гавриловић, власник СЗТУР „Гум food“, купио је инвентар и иселио се иако је до истека уговора остало још пуне четири године. Како је и зашто до тога дошло и ко коме мора да надокнади штету највероватније ће морати да рашчишља суд. До тада, захваљујући Гавриловићевој причи, а затим и демантију који је стигао од директорке Прве крагујевачке гимназије објављеном на једном локалном порталу, о свему што се догађало већ десетак дана свој суд даје чаршија.

■ Муке по Гавриловићу

Прича је почела пре нешто више од годину дана. Гавриловић, који су годинама у простору изнад физкултурне сале држали теретану, одлучили су да промене делатност.

- Супруга и ја смо теретану држали пуних осам година. На почетку свог мандата директорка Славица Марковић је најавила план да Гимназија добије школски ресторан. Покушала је да добије дозволу за објекат у делу школског дворишта, али јој то није успело. Пошто су у школи радиле две теретане, дошли смо на идеју да нашу преуредимо у ресторан и то смо предложили директорки. Расписан је јавни позив. Поред наше стигле су још две понуде, али смо били најповољнији, почиње причу Немања Гавриловић.

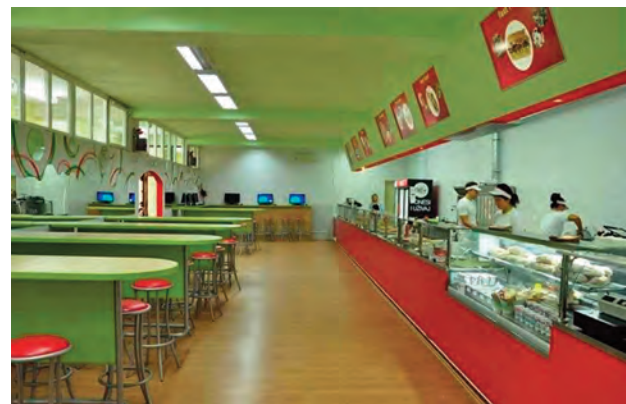
Током летњег распуста Гавриловићи почињу да преуређују простор од 136 квадрата, али се не задржавају само на локалу. Захваљујући њима комплетан ходник који води до ресторана, као и два тоалета, бивају преуређени.

- Поред тога наши мајстори окречили су и два

кабинета. У првом уговору који смо потписали стајало је да на име закупа простора треба да средимо ресторан и да два пута годишње, за дан школе и школску славу, обезбедимо кетеринг. Мислио сам да је то - то. Али, онда почиње да се помиње закуп од 35.000 динара, на шта сам пристао. Убрзо ми је, међутим, испостављен рачун од 60.000 динара. Плаћао сам како сам знао и умео. Молио сам да ми се на име уложеног барем делимично умањи кирија, али ми директорка није изашла у сусрет. Трошкови су ми заиста били превелики. Кетеринг за 21. октобар и Светог Саву ме је коштао сваки пут по 70.000 динара. Поготово ми је то тешко падало у јануару, када је требало да из свог џепа издвојим новац, пошто је током зимског распуста ресторан био затворен, објашњава Гавриловић.

Посла је у почетку било доста. Гавриловић је запослио шест радника. Ново место свидело се гимназијалцима. Лепо уређен простор, поготово могућност да док ужинају бесплатно могу да користе интернет, привлачила је ђаке.

- Посао је у почетку заиста кренуо сјајно, али су врло брзо почели проблеми. У школи, па ни у ресторану, није било дозвољено пушење. Управа школе ми је у старту изричито забранила продају енергетских напитака које деца траже, а све то је било дозвољено у кафићима и локалима који су се налазили у непо-

РЕСТОРАН У ВРЕМЕ ДОК ЈЕ РАДИО

средној близини и логично је да су муштерије почеле да одлазе тамо, прича наш саговорник.

Кирију је, каже Гавриловић, плаћао како је знао и умео. Признаје да је каснио са уплатама, али посао заиста није ишао баш најбоље.

- Када је почела нова школска година заиста сам био у шкрипцу. Надао сам се да ћу бити ослобођен кирије током летњег распуста, пошто смо такав договор и имали, али и за та два и по месеца ми је стигао рачун. Нисам имао куд него да из објекта изађем, пошто са школом нисам успео да постигнем договор да ми се износ колико толико умањи на име оног што сам уложио, а то није мала цифра. За сређивање простора издвојио сам 887.400 динара. Поред кречења, лепљења плочица, било је потребно урадити нове електричне инсталације, сређене су и санитарне, уведен је ХАЦЦП стандард. На све то долазе и трошкови опреме, јада се Гавриловић.

Да би исплатио све дугове морао је, каже, да прода стан у коме је живео са супругом и двоје деце.

■ Све по закону

- Жена и ја смо радили у ресторану. Други посао немам и зато сад једино могу да тражим надокнаду за оно што сам уложио, јер је уговор раскинут знатно пре истека, каже Гавриловић.

Директорка Прве крагујевачке гимназије Славица Марковић сматра да школа Гавриловићу ништа не дугује, пре свега због чињенице да је из локала самоиницијативно изашао. Иако су, по уговору, имали право да прекину сарадњу након два неплаћена рачуна, управа гимназије то није учинила.

- Нисмо имали намеру да откажуемо уговор, иа-

МОРАЛИ СМО ДА СЕ ДРЖИМО УГОВОРА: СЛАВИЦА МАРКОВИЋ

НИЈЕ БИЛО СПОРАЗУМА ОКО УМАЊЕЊА ЗАКУПА: НЕМАЊА ГАВРИЛОВИЋ

БРУТАЛНО ВРШЊАЧКО НАСИЉЕ У КРАГУЈЕВЦУ

Напио га, па гађао пикадом у ст

Ученик осмог разреда Основне школе „Драгиша Михајловић“ у Крагујевцу задобио је телесне повреде стражњаци од стрелица за пикадо, којим га је гађао ученик седмог разреда исте школе, пошто га је претходно напио.

Овај случај испричао је новинарима један од родитеља детета које му је рекло шта се десило његовом другу и није желео да му се објави име. По његовим речима, дечака који је пошао у школу срела су двојица „седмака“ и наговорили га да не иде на часове већ код једног од њих кући на „зезање“.

- Један од дечака је извадио флашу ракије и измислио „игру“ да ако не одговори на постављено питање, попије чашицу пића. То је трајало неколико сати, па се дечак добро напио. Други, који је иначе проבלематичан и склон насиљу, пијаног дечака је одвео у купатило, скинуо голог, одвео под хладан туш и гађао пикадом у стражњицу. Малтрети-

рање је наставио и у школском дворишту, где га је одвео и тамо терао да иде, право под претњом да ће „исто да прође“ ако некоме каже шта се десило, прича родитељ.

Несрећни дечак је у страху ћутао до сутрадан, али када су га савладали болови и повређени стражњаци, морао је да се пожали родитељима. Прегледан је у Клиничком центру Крагујевац, а полиција је испитала шта се тога дана догодило.

- Случај нам је пријављен и испитујемо га. После консултације са тужиоцем, против главног учесника поднели смо кривичну пријаву за насилничко понашање, а за другог је утврђено да није учествовао у насиљу, каже Горан Живковић, начелник Полицијске управе у Крагујевцу.

Директор школе Милутин Петровић каже да се случај није догодио у кругу школе али да као одговорни људи морају све да истерају на чистац.

Покренули смо дисциплински поступак, испитујемо све што се догодило, ученици ће дати изјаве, заседаће и Савет родитеља и Наставничко веће, па ћемо донети одговарајуће одлуке у складу са законом. Док се истрага не заврши, не могу да прејудуцирам исход овог случаја, каже директор.

ОСНОВНА ШКОЛА „ДРАГИША МИХАЈЛОВИЋ“

ПРИЧА О ЖЕНИ НЕОБИЧНОГ ПОРЕКЛА КОЈА ЈЕ НЕДАВНО ПРЕМИНУЛА

Чорбу Одлазак последње турске држављанке

ко се и раније догађало да дугује знатно више. У овом моменту његов дуг износи 310.000 динара. Сматрам да је добро за школу да има ресторан. И сама сам покушавала да као школа нешто урадим, али нисмо добили дозволу. Зато смо и расписали позив и склопили уговор са Гавриловићем. Ни у једном моменту га нисмо условљавали како ресторан треба да изгледа. Једини наш захтев био је да се наново ураде електричне инсталације, пошто онакве какве су биле не би биле безбедне. То је једини трошак који могу да признам, каже Славица Марковић.

Уговором је, додуше, било предвиђено и кречење и увођење ХАЦ-ЦП стандарда. Директорка гимназије признаје да је и сама у првом моменту мислила да ће Гавриловићима кирија бити мања.

У први мах јесмо помињали мању цифру, међутим, чињеница је да пећи које су радиле у локалу троше заиста много струје. У 60.000 динара које је Гавриловић плаћао на име закупа урачунати су и трошкови струје, грејања и осталих комуналних услуга. Лично бих му радо изашла у сусрет и смањила кирију, пошто није лако пословати у данашње време, али школа није моје властништво, а имамо потписане уговоре који се не могу тек тако мењати, објашњава директорка Прве гимназије.

СЗТУР „Gym food“, односно Немања Гавриловић, и Прва крагујевачка гимназија, додуше, имају два различита уговора – један потписан 1. септембра прошле године и други закључен само два дана касније. По првом, у коме је уговорено пружање угоститељских услуга за ученички ресторан, помиње се да „Gym food“ „на име накнаде за коришћење изврши сређивање и кречење историје ученичког ресторана“. Поред тога обавезује се да за дан школе, школску славу и ученичка такмичења обезбеди кетеринг, али и плаћа трошкове комуналних услуга.

Накнада од 60.000 динара коју је Гавриловић обавезан да плаћа уговорена је другим уговором. Школа и Гавриловић су се споразумели и да је „по истеку уговореног односа давалац услуге дужан да коришћени простор преда кориснику услуга, без обзира на висину и природу улагања и без обзира на основ престанка уговореног односа“. Да ли то практично значи да Гавриловић не може да тражи надокнаду за све што је уложио у адаптацију простора мораће да каже суд, ако овај спор до суда уопште дође.

Марија ОБРЕНОВИЋ

ражњицу

Иначе, о младом насилнику његови вршњаци доста знају.

Он је одувек склон насиљу и сви га се плашимо. Ово што се догодило уопште нас није изненадило, јер само њему може тако нешто да падне на памет, видно уплашен прича један њак школе ОШ „Драгиша Михајловић“.

Незванично сазнајемо да је проблематичном ученику мајка умрла пре двадесет година, а отац, да би издржавао породицу, углавном је одсутан због посла. Дечак највише времена проводи са баком која не може да контролише шта ради и са киме се дружи.

Мајка повређеног дечака каже да је био задржан у болници због више од двадесет убода у стражњицу, међутим више је брине што он сада, како каже, због претпљеног страха има „рупe“ у памћењу. Дечак се, иначе, како наводи мајка, после десете чаше пића коју је на силу попио, више ничега није сећао.

Пре две недеље у 103. години преминула је Крагујевчанка Благородна Анастасијевић, супруга бицикличког мајстора – легендарног Колета. Можда и није била најстарија у граду, Крагујевчанка, али је због свог места рођења – Битоља, последња особа у нашем региону која је у детињству била поданица султана и Отоманске империје

Провевши баш дуг и посвећен породици живот, пре две недеље упокојила се Благородна Анастасијевић, супруга легендарног чаршијског мастора за оправку бицикала Колета. Провевши свој живот онако како јој и само име казује, бака Благородна можда и није најстарија Крагујевчанка, али је, што данас звучи просто невероватно, последња наша сутрађанка која је због места рођења – Битољ, била у најранијем детињству поданица турског султана и држављанка Отоманске империје.

Данас када се, захваљујући екстремној популарности серије „Сулејман Величанствени“ свакодневно са телевизијских екрана излива „жал и дерт“ за „пустим турским“, изгледа неореалино и у домену фантастичног да је у нашем окружењу до 7. децембра живела жена која је рођењем уписана у књиге рођених Османлијског царства.

Благородна није доживела баш Сулејмана, да не претерујемо, али 1911. године када је рођена као српскиња из Македоније, пре почетка балканских ратова, на власти у том делу Балкана био је претпоследњи

У ВРЕМЕ ВЕРИДБЕ СА СУПРУГОМ КОЛЕТОМ 1940. ГОДИНЕ У КРАГУЈЕВЦУ

ла следећа: четири основне, па на занат. Моја мајка Благородна савладала је занат и била изузетан мајстор за штрикање на штрикаћим машинама, радећи код газдарице Гркиње Калази, прича њен најстарији син Сотир, данас просветни радник у пензији.

Прича о њеном животу има и дозу патине оног старог Крагујевца, коју већ деценијама више нема. Њен супруг Никола, кога генерације Крагујевчана памте искључиво по надимку мајстор Коле, био је синоним за крагујевачки бициклизам. Овде је стигао тридесетих година прошлог века из родног Битоља као шегрт, прешавши за дупло већу плату. Терет издржавања породице пао је на њега, јер му је преминула мајка Василија која била слушкиња код руског конзула у Битољу, а отац ослепео за време балканских ратова.

Стопио се са градом и заволео бициклизам и спорт уопште. Није било шансе да пропусти утакмицу „Радничког“ све до своје смрти 1997. године, истиче његов син Сотир, показујући очеву бројна признања и плакете, почасне карте и бесплатне улазнице које је „зарадио“ као „највернији гледалац“ крагујевачких „дрвених“.

Супруга и он били су вршњаци и знали су се још од раније из Битоља, али су се 1939. године зближили, затим верили и 1940. године венчали у Крагујевцу. Те давне 1940. године породица Анастасијевић свила је своје породично гнездо у тадашњој и садашњој Улици доктора Илије Коловића (у међевремену, у поратном периоду, Душана Дугалића) станујући код породице Јевтовић.

Већ наредне године рађа им се најстарији син Сотир, па млађи Димитар – Тале и потом ћерка Нада.

У Крагујевцу мајка се није бавила својим занатом, већ је била само домаћица. Њене обавезе биле су велике и везане не само за породицу и кућу, већ је свакодневно морала и да кува и спрема ручак за све раднике који су радили у очевој бицикличкој радњи, наводи Сотир који са својим синовима и данас наставља

ЗА СТОТИ РОЂЕНДАН СА ПРАУНОКОМ САШОМ, УНУКОМ ВЛАДИМИРОМ И ПРАУНОКОМ АНАСТАСИЈОМ

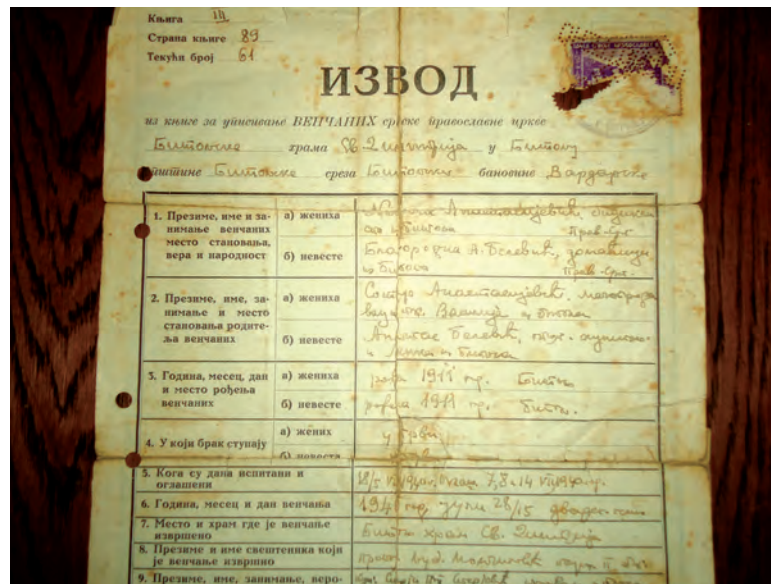
традицију бицикличке институције „Коле“, која траје већ девету деценију.

Благороднина породица по завршетку рата 1945. године сели се у улици у којој је живела све до смрти, у Улици кнегиње Љубице. За то време, радња „Коле“ селила се, између осталог, и у данашњу Лоле Рибара (тада Цара Николаја), па Масарикову, онда код данашњег Хотела „Крагујевац“, па испод старе робне куће...

Захваљујући помоћи Боре Петровића, што Колетова породица никада није заборавила, прешли су потом у гаражу иза „Милоша Великог“, на месту данашњег „Безистана“, потом су један дужи период били изнад некадашњег „Абрашевића“ (и данашњег истоименог тржног центра) у главној улици, да би се последњих деценија коначно скрасили у Косовској

БЛАГОРОДНА, МАЈКА ЛЕНКА, СЕСТРА СЛОБОДАНКА И БРАТ ЂИРА – ОКО 1917. ГОДИНЕ

ИЗВОД БЛАГОРОДНЕ АНАСТАСИЈЕВИЋ ИЗ КЊИГЕ КРШТЕНИХ У СРПСКОЈ ПРАВОСЛАВНОЈ ЦРКВИ У ВРЕМЕ ВАРДАРСКЕ БАНОВИНЕ

број један, прекопута „Заставине“ школе.

Петоро унука и шесторо прауника

Благородна Анастасијевић дочекала је петоро унука, Владимира, Никола и Сашу од сина Сотира и Никола и Николину од ћерке Нада. Захваљујући дубокој старости стигла је и да се обрадује рођењу чак шесторо прауника: Саше, Анастасије, Матеји, Марти, Петри и Дори.

За јубиларни стоти рођендан прауник Саша поклониле јој је јастук (види слику) са пригодно извезеном „стотком“.

До недавно се добро држала, али је пре две године ипак пала у постељу. Била је и слепа, али потпуно свесна и увек расположена да поприча о старим, добрим временима и чаршијском Крагујевцу кога одавно нема.

Памтила је све, каже њен син.

О њој је бригу водила породица, али највише млађи син Тале, који је, по речима брата, водио рачуна да све – храна, лекови, нега... буде по прописаним „таблицама“ и „тачно у грам“. Такође, њена породица је изузетно зашвална и крагујевачким здравственим радницима, пре свега њеној докторки Славици Радосављевић из здравствене станице „четворка“ и бројним лекарима и медицима здравственима из Кућног лечења који су је свакодневно обилазили и пазили последњих неколико година.

Благородна Анастасијевић преминула је 7. децембра, а сахрањена два дана касније на гробљу Бозман. За њом остаје породица, али и прича о граду, Србији, Југославији (монархији и републици), па и о турској царевини.

Зоран МИШИЋ

УКРАТКО

Најбољи у Новом Саду

Представа Академског позоришта СКЦ „Лари Томпсон, трагедија једне младости“ по тексту Душана Ковачевића, а у режији Мирослава Петровића, апсолутни је победник 16. Фестивала академских позоришта Србије, који се традиционално одржава у Новом Саду. На овом фестивалу Крагујевчани су освојили седам награда. Поред награда за најбољу представу у целини и режију, припале су им и награде за најбољи сценски покрет, оригиналну музику, главну женску и епизодну мушку улогу, као и трећа награда за главну мушку улогу.

СЦЕНА ИЗ ПРЕДСТАВЕ

Представа „Лари Томпсон, трагедија једне младости“ на редовном је репертоару Академског позоришта СКЦ, а у плану су гостовања и учешћа на фестивалима широм Србије и бивше Југославије.

Театар у Београду

Књажевско-српски театар током децембра представио је свој репертоар београдској позоришној публици. У три београдска позоришта изведене су жанровски и тематски разноврсне представе домаћих и страних аутора које су у протеклој позоришној сезони биле награђиване на више фестивала у земљи и иностранству.

Београдска позоришна публика имала је прилику да по први пут види три представе Књажевско-српског театра: „Убити птицу ругалицу“, „Моји бивши, моје бивше“ али и да поново погледа хит представу „Један човек, двојица газда“.

Следеће гостовање крагујевачког Театра у Београду заказано је за 21. децембар, када ће на сцени „Атељеа 212“ бити изведена драма „Хладњача за сладолед“, у режији Приможа Бёлера.

Грант програм Промена сцене

Фондација „Роберт Бош“ је у сарадњи са Међународним театарским институтом, расписала конкурс за грант програм „Промена сцене“, основан 2012. године ради подршке међународној сарадњи у области извођачких уметности.

Програм „Промена сцене“ промовише међународну размену и охрабрује актуелне дискурсе и социјалне промене у земљама Источне Европе и Северне Америке, желећи да их учини видљивијим у сарадничкој уметничкој рефлексији. Програм је фокусиран на подршку директној сарадњи немачких партнера са партнерима из Источне Европе и Северне Африке у развоју нових заједничких пројеката. Постојеће кооперације могу бити додатно развијене или инициране нове. Партнери би требало да сарађују на равноправној основи и да заједнички стварају нова искуства и методе. Пројекте ће одабрати независни жири, а апликације морају бити поднете онлајн до 15. фебруара следеће године.

ФОТОГРАФИЈЕ: М. ИЊАТОВИЋ

ПРВА ИЗЛОЖБА ПЕЈСТ-АП РАДОВА У КРАГУЈЕВЦУ

Папир и лепак за тапете

Поставка пејст-ап радова у Дому омладине, у организацији уметничке групе „Зид“, прва је таква изложба у нашем граду. Ове недеље поставка је пресељена на јавну површину у Великом парку

На десетак великих папирних паноа, у галерији Дома омладине, представљено је педесетак пејст-ап радова аутора из целог света. Испод сваког рада потписан је аутор, или пак сајт на коме се рад може наћи, а неретко и фејсбук страница.

Пејст ап је, код нас, релативно нови начин уметничког изражавања, док у свету постоји двадесетак година. Настао је из стрит-арта, како би што већи број људи видео радове. Наиме, уместо графита на зиду, који је могуће видети само на том једном месту, аутори цртају и сликају на папиру, потом радове размењују поштом, организују изложбе,

ФИЛМ О ДИНОСАУРУСИМА
Прича о Пачију

Најамбициознији филм о становницима Земље пре 70 милиона година, 3Д остварење „Шетња са диносаурусима“ од ове недеље налази се на редовном репертоару бископа „Синеплекс“. На далеки пут гледаоце води диносаурус Пачи.

Филм „Шетња са диносаурусима“, заснован на популарној Би-Би-Сијевој телевизијској серији, је прича о породици, њеном распадању, одрастању, ривалству, такмичењу и неуморној борби за опстанак.

На далеком северу Аљаске сваке године завладају дуге зиме, тромесечни периоди сталног мрака и снажних снежних олуја, који терају хиљаде диносауруса на велику миграцију ка југу. На тај пут публика креће са чудним, али симпатичним диносаурусом Пачијем.

Од тренутка рођења Пачи је морао да се бори против ривалски настројених браћа и сестара, дивљег и непредвидљивог света, као и застрашујућих грабљиваца. Након што један од његове браће страда, Пачи са пријатељима креће на путовање на југ како би пронашао своју породицу. Ова мала екипа пролази кроз бројне авантуре. Неке су забавне, а од неких се диже коса на глави.

а потом се радови лепе на неку од јавних површина. И тако из града у град, од зида до зида...

Улична уметност, какви су графити, донекле спутава уметника, јер ускрађује размену радова, а тиме и изложбе. Уметност цртања графита до сада је доживела бројне промене у различитим подврстама ове супкултуре. Управо је то случај с пејст-апом. Стрит-арт није вечан, а пејст-ап је начин да уметници сачувају свој рад, да га види што већи број људи у свету, а да притом не мрдну из својих атељеа, објашњава Данијела Рупић, једна од три девојке које чине групу „Зид“.

„Зид“ је неформална уметничка група која се преваходно бави зидним сликарством. Основале су је 2009. године Андријана Даниловић и Данијела Рупић, тада студенткиње зидног сликарства на Филолошкој уметничком факултету. Кроз групу је током година прошло више талентованих сликарки, а данас, осим оснивача, групу чине још и Тијана Гогић.

Прва оваква изложба у Крагујевцу привукла је прилично публике, али и одзив уметника широм света. На позив групе „Зид“ одавали су се и уметници из Краљева, Новог Сада, Београда, Обреновца, из Хрватске (Дуга Реса, Карловац),

„Шетња са диносаурусима 3Д“ је до сада најамбициознији филм о диносаурусима, који верно приказује та давно изумрла бића, преисторијску еру у којој су живели и њихово природно окружење. Ово остварење се, са друге стране, заснива на интересантној причи коју публика може лако да се разуме – прича о настанку породица, породицама које се распадају, одрастању, ривалству, такмичењу, и неуморној борби за опстанак.

Филм је синхронизован на српски, а гласове диносаурусима позајмљују Виктор Савић, Тамара Драгићевић и Драган Вујић Вујке.

ДЕЈНА РУПИЋ

Шпаније, Америке, Британије, Немачке... До свих радова, „налепница“ стигле су преко интернета.

Поступак рада зависи од самог аутора, а најважније је да се ради на што тањем папиру, који се лако лепи. Црта се водосторним бојама, а на зид, односно у овом случају папир, наноси се лепком за тапете, који је најпрактичнији, али и најјефтинији, објашњава Андријана Даниловић.

Цео пројекат ове три девојке извеле су без буџета, једино су наба-

виле седам литара лепка, по цени од 160 динара.

Занимљиво је да су „Крагујевачке новине“ саставни део ове изложбе, а то није први пут да ове девојке наше новине користе као средство уметничког изражавања.

На нашој првој изложби одлучиле смо да цео један број „Крагујевачких“ постане саставни део изложбе, а то је и овога пута случај. Ово је крагујевачка прича, па је било сасвим нормално да искористимо овдашње новине као „помоћ“ – испод појединих радова лако је прочитати текстове из новине, а то је публици и те како занимљиво, наводи Данијела Рупић.

Иначе, група „Зид“ до сада се није бавила „налепницама“, али планирају да ово постане традиционална изложба која ће након свог живота у галерији постати део неке јавне површине.

То је управо случај и са овом првом изложбом, која је због бројних програма у Дому омладине скраћена, па је већ ове недеље завршена. Наиме, како је реч о радовима на папиру који се лако могу оштетити чланици групе „Зид“ преселили су изложбу у Велики парк, па ако вас пут нанесе ових дана према Шумарицама, све радове ћете видети на једном јавном објекту.

Мирослав ЧЕР

ТРИЛОГИЈА ПИТЕРА ЦЕКСОНА

Неочекивано путовање

Најновији филм из чувене трилогије редитеља Питера Цексона, „Хобит: Шмаугова пустошења“ 3Д премијерно је приказан 12. децембра у бископу „Синеплекс“.

Ово остварење ће свакако бит један од најгледанијих филмова у српским бископима, што доказују и прве пројекције, за које се тражила карта више.

У филму „Хобит: Шмаугова пустошења“ наставља се авантура познатог Хобита, Билба Багинса, који са чаробњаком Гандалфом и 13 Патуљака, под вођством Торина Храстоштита, иду у епски подухват – да поврате давно изгубљено краљевство Патуљака, Еребор.

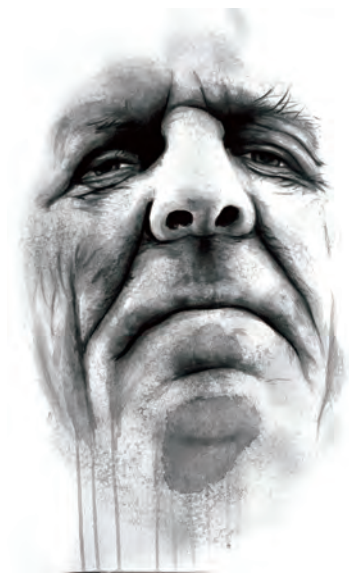
Дружина је успела да преживи прво, неочекивано путовање и сада су кренули ка Истоку. На том путу, у превртљивој шуми Мирквуд, сусрешће мењача коже – Беорна и најезду циновских паукова. Након што су побегли из замке опасних Шумских Виловњака, упутили су се у Језерград и на крају до Самотне Планине, где се морају суочити са нај-

већом опасношћу икада. Морају се суочити са бићем страшнијим од било чега другог, бићем које неће искушати само њихову храброст већ и границе њиховог пријатељства и сврху самог путовања. Са змајем Шмаугом.

У другом делу трилогије урађене по роману „Хобит“, Џ. Р. Толкина, главне улоге тумаче Мартин Фримен, Бенедикт Камбербеч, Илајша Вуд, Иан МекКелан, Ричард Арми-

таж, Кејт Бланчет, Енди Серкис, Кристофер Ли и Орландо Блум. Рађња сва три филма Оскаром награђеног редитеља је смештена у Средњу земљу, 60 година пре „Господара прстенова“.

ЦРТЕЖИ У
„МОСТОВИМА
БАЛКАНА”

Светло и сенка

У галерији „Мостови Балкана” отворена је изложба цртежа младе крагујевачке уметнице Слађане Марковић. Изложено је 12 цртежа, димензија 70x50 центиметара, рађених комбинованом техником на папиру. Сви изложени радови настали су у овој години.

Иначе, ово је њена друга самостална изложба, а први пут овдашња јавност могла је да је упозна на изложби у Дому омладине, у оквиру КРАФ-а.

Слађана Марковић овога пута представила се серијом портрета, а не морате бити ликовни критичар да одмах закључите да је реч о вансеријском цртачу.

Инспирацију сам пронашла у односу светла и сенке, зато је логичан избор пао на портрете старијих лица, пре свега због валера, објашњава ова млада уметница.

Слађана Марковић рођена је 1984. године у Крагујевцу, а дипломирала је Графички дизајн 2008. године на Филолошко-уметничком факултету.

Излагала је на више групних и самосталних изложби, такође учествовала је у раду бројних ликовних колонија у земљи и иностранству. Живи и ради у Крагујевцу.

Изложба цртежа биће отворена до 18. јануара.

„ЛАГУНА” НАГРАЂУЈЕ

Принчеви и принцезе

Дирљива прича о пријатељству, страсти и освети која спаја два женска гласа у потресној песми за слободу у Шпанији 18. века. С више од седам милиона књига продатих у целом свету, Илдефонсо Фалконес један је од најчитанијих шпанских аутора.

У јануару 1748. године једна црквиња лута улицама Севиље. За собом је оставила ропску прошлост на далекој Куби, сина кога никад више неће видети и дугу пловидбу бродом до обала Шпаније. Каридад више нема господара који би јој наређивао, али ни кров над главом, кад се на њеном путу појави Милагрос Кармона, млада Циганка из Тријане, чијим венама тече бунтовна крв и уметност њених предака.

Две жене постају нераздрожне и уз сарабанде и фанданго, Циганка признаје својој новој другарици љубав према начитом и надменом Педру Гарсији, од кога је дели стара мржња између две породице. Каридад се пак труди да прећути осећање које се рађа у њеном срцу према Мелчору Веги, Милагросином деди, човеку који пркоси свему, утурсузу и заводнику, али и одлучном браниоцу части и оданости својих најближих.

Но кад краљева наредба претвори све Цигане у изопштенике, животи Милагрос и Каридад попримају трагичан обрт. Мада им се путеви раздвајају, судбина ће их поново саставити у Мадриду, где се на истом месту стицху кријумчари и глумци, племићи и сељаци, а Мадрид се предаје страсти што извире из гласова и игара те расе босонских принчева и принцеза.

Два читаоца „Крагујевачких”, добиће други део књиге „Босонига краљица”, аутора Илдефонса Фалконеса, а потребно је да у петак, 20. децембра, позовете 333 116, после 11 часова ујутру. Добитници ће своје књиге моћи да преузму у књижари „Делфи” у пешачкој зони.

НИКОЛА РАКОЧЕВИЋ, ЗВЕЗДА У УСПОНУ

Међу десет најбољих младих европских глумаца

Млади глумац, како је истакнуто, поседује изузетну енергију и харизму, а његова досадашња глумачка каријера потврђује импресиван глумачки регистар, што је гаранција за нове глумачке изазове

Осим Ракочевића, међу „звездама у успону” су и Даница Ђурчић из Данске, Марија Драгус из Немачке, Мириам Карлqvист из Италије, Марван Кензари из Холандије, Јакоб Офтеборо из Норвешке, Матеуш Кошћукевиц из Пољске, Козмина Стратан из Румуније, Еда Магнасон из Шведске и Џорџ Меке из Велике Британије.

Одабрао их је жири који су чинила позната имена из света европског филма, међу којима су норвешки глумац и бивши носилац тог признања ЕФП Андерс Басмо Кристијансен, филмски критичар Чарлс Грант из Велике Британије, немачка режисерка Хермина Хунтгебурт, хрватска ка-

стинг директорка Ориана Кунчић и продуцент Јани Тилтгес из Луксембурга.

Николу Ракочевића номиновао је Филмски центар Србије, истичући његове улоге у филмовима „Кругови” Срђана Голубовића, „С/Кидање” Косте Ђорђевића и „Травелатор” Душана Милића.

Жири је за Ракочевића навео да се, као најмлађи међу пет колега глумачког ансамбла филма „Кругови”, истакао снажним и живописним изразом.

Млади глумац, како је истакнуто, поседује изузетну енергију и харизму, а његова досадашња глумачка каријера потврђује импресиван глумачки регистар, што је гаранција за нове глумачке изазове.

Талентоване будуће звезде, изабране су са списка од 24 номинирана глумца, биће представљене медијима и утицајним стручњацима из света филма од 6. до 10. фебруара на 64. Берлиналу следеће године.

Младе звезде ће се упознати са утицајним директорима кастинга, агентима, режисерима, продуцентима и међународним медијима током викенда испуњеног догађајима намењеним подизању њиховог профила. Врхунац ће бити церемонија у Берлиналу Паласту, на којој ће сваки од младих уметника добити престижну награду.

но радијска емисија која се емитује већ 17 година на Радио Крагујевцу, а други је оперетско-кабаретски ораторијум. Како је популарни Мића Турчин најавио ускоро ће уследити и четврти наставак „Из главе” - књига која ће изаћи следеће године.

Ово је један вид ре-клирања једне те исте форе, али толико пута да то не би пало ни Бреговићу на памет. Са друге стране, ово је и начин да се покаже да иза емисије, представе и свега оно што чини „Из главе” стоје и бројни пријатељи. Емисије не би било

ФОТО: М. ИГЊАТОВИЋ

без тонаца, кабареа без музичара, па ни ове изложбе фотографија без свих тих пријатеља, објашњава Милетић.

Изложба фотографија у галерији Дома омладине трајаће само неколико дана.

„ВУЛКАН ИЗДАВАШТВО”
НАГРАЂУЈЕ

Знање је моћ

Два најбржа читаоца „Крагујевачких” биће и овог петка у прилици да својој библиотеци додају занимљив наслов „Вулкан издаваштва”.

Тајна друштва, политичке сплетке и егзотични Исток у узбудљивој и напетог трци с временом и потрази за изгубљеним благом. Знање је моћ, а моћ може да убије. Он је био чувар. Професор Арно Холмстранд ће умрети, и то због организације која жели да се докопа тајне коју је целог живота чувао: у питању је локација изгубљене Александријске библиотеке и непроцењивог блага коју је ова ризница вековима скривала. Она ће наследити његово бреме. Живот Емили Вес промениће се из корена. У једном тренутку, она је професорка историје, већ следећег путује у далеке кутке света, дешифрира необичне трагове које је за собом оставио њен ментор, Арно Холмстранд.

Они су спремни на све. Они су Савет и жуде за моћи. Имају своје људе у највишим инстанцама власти и међу плаћеним убицама које ангажују за своје злочине. Спремни су да убију због древних мудрости легендарне библиотеке. А Емили Вес има управо оно што желе.

А. М. Дин књижевни је псеудоним водећег академског стручњака за древне културе и религије, а његово познавање класичне старине донело је место предавача на неким од најпрестижнијих светских универзитета. Непресушно људско занимање за теорије завере, заједно с импресивним разумевањем непатвореног тајанственог контекста стварне историје, чине жижу његове инспирације.

Потребно је да у петак, 13. децембра, позовете 034 333 116, после 10 часова и добићете роман „Фараоново завештање”, аутора А. М. Дина. Добитници ће своје књиге моћи да преузму у књижари „Вулкан”, која се налази у Тржном центру „Плаза”.

УКРАТКО

Константин у завичајним збиркама

У Галерији Народне библиотеке „Вук Караџић” отворена је изложба „Константин у завичајним збиркама”, коју крагујевачка библиотека организује у сарадњи са Народном библиотеком „Стеван Сремац” из Ниша.

Поред богате ризнице о цару Константину коју чува нишка библиотека, на изложби су три издања ове Библиотеке са којима су учествовали на Сајму књига у Франкфурту. Реч је о издањима „Император Константин Велики и Милански едикт из 313. године” (А. И. Брилијантов), „Црква и држава у време Константина Великог” (А.И.Брилијантов) и „Свети Цар Константин и хришћанство” (зборник), а овим делима говорио је др Драгиша Бојовић.

Изложба у галерији Библиотеке траје до 14. јануара.

На редовном репертоару

У Позоришту за децу, у суботу, 21. децембра, од 12 часова, биће изведена представа „Хоћу да будем велики”.

Текст за овај комад адаптирао је Радивој Шајтинац, а представу је режирала Ирена Тот. За креацију лутака и сценографију задужена је Благовеста Василева. Мајстори лутака и реализатори сценографије су Тибор Фараго и Благовеста Василева. Музику је радио Добрица Андрић. У представи играју: Дубравка Ђорђевић, Невена Брзаковић, Дарија Нешић, Милош Миловановић и Миломир Ракић.

Иначе, ово је последња представа на репертоару Позоришта за децу у овој години.

Међународни конкурс

Часопис за културу, књижевност и друштвене теме „Авлија” из Рожаја расписао је 3. међународни конкурс за најбољу необјављену причу и песму у региону за 2013. годину. Конкурс је отворен од 1. до 31. децембра, а аутори који желе да конкуришу треба да пошаљу само једну причу и(ли) једну песму. Пријављене приче и песме могу бити написане на босанском, српском, хрватском или црногорском језику (ћилицом или латиницом, екавицом или ијекавицом). У случају да аутори пишу на неком од других језика (ромски, албански, македонски, словеначки, бугарски, турски итд.), уз оригинал би требало да пошаљу и превод на један од наведених језика.

Приче и песме треба послати на мејл avlija.rozaje@gmail.com.

Све три награђене приче и песме, као и неколико изабраних, биће објављене у деветом броју часописа „Авлија” крајем јануара следеће године.

Резултати конкурса биће објављени 15. јануара 2014. године на порталима avlija.me i konkursiregiona.net.

СКУЛПТУРА ЈОВАНА СИМОВИЋА КОНАЧНО У КРАГУЈЕВЦУ

Породица се враћа кући

После две године путовања по свету, у Крагујевац је стигла скулптура „Породица“ вајара Јована Симовића, јединог представника међународне изложбе из Јекатеринбурга на тему породице, на којој је учествовало стотине вајара из преко сто земаља света. Наша јавност, сем у овим новинама, Симовићеву скулптуру моћи ће да погледа тек на изложби наредне године

Коначно, „Породица“ је опет код куће. Иза ове лирске надахнуте реченице стоји чињеница да је скулптура крагујевачког вајара Јована Јоце Симовића под називом „Породица“, после пуне две године, завршила своје уметничко путовање по свету и од недавно је поново у свом „родном граду“.

Као што сме пре осам месеци писали, наш суграђанин, вајар Јоца Симовић, био је једини представник међународног уметничког пројекта посвећеног теми породице који је покренуо Уметнички фонд Јекатеринбурга. На путујућој изложби под називом „Јединство породице - јединство света“, учествовало је на стотине вајара, скулптора и фотографа из 100 земаља. Изложба је свечано отворена 17. октобра 2011. године (отворио ју је лично Сергеј

СИМОВИЋ СА СВОЈИМ ДЕЛОМ ИЗЛАГАНИМ У ПОСТАВЦИ МЕЂУНАРОДНЕ ИЗЛОЖБЕ

ОДАБРАНА ФИГУРИНА „ПОРДИЦЕ“ – УМЕТНИЧКЕ И ЉУДСКЕ ВРЕДНОСТИ ОД АУТО ДЕЛОВА

Лавров, руски министар спољних послова), а потом је после Русије, „боравила“ и била излагана у многим земљама света (сем нашој, јер

није било интересовања за њено „довођење“) са циљем којим је и настала – да пропагира и промовише уметничку визију породичних и људских вредности.

Такође, једна од идеја организатора изложбе је и покушај да на њој окупи излагаче из свих оних земаља које су 1980. године учествовале на московској Олимпијади. При излагању у свету, организатори су посебно тежили да изложба буде приказана у студентским и универзитетским центрима, а један њен део био је излаган и на великим међународним аеродромима.

Изложба је окончана 17. новембра ове године и после разноразних техничко-бирокаратских перипетија (границе, царина, преузимање...) стигла је у руке свога творца Симовића почетком овог месеца. По процедури организатора изложбе из руског Јекатеринбурга, за време трајања изложбе и њеног „путова-

СЕРГЕЈ ЛАВРОВ НА ОТВАРАЊУ ИЗЛОЖБЕ У МОСКВИ

ња“ по свету, ауторима није било дозвољено да показују фотографије њиховог експоната и због тога су и наши читаоци били ускраћени за визуелну презентацију одабране „Породице“ у опширном тексту о Симовићевом стваралаштву који смо објавили у априлу. До данас никада није била излагана у Србији.

И сада читаоци „Крагујевачких“ могу ексклузивно да погледају одабрани рад (који се може још видети и на сајту СрбианаArt-а) а њено прво, „право“, званично излагање Симовић ће уприличити тек наредне године. У питању је његова 15. самостална изложба у чију ће поставку, уз још петнаестак нових радова, бити уврштена и „Породица“. Изложба је већ увелико у припреми, само да се још пронађе и адекватан галеријски простор.

Да подсетимо, вајар Јоца Симовић до сада је урадио преко 200 скулптура.

Рођен је 1955. године у Доњој Врбави код Горњег Милановца. Члан је Ликовног удружења Крагујевца ЛУК и добитник је њихове награде 2011. године за скулптуру „Гнездо“. До сада је имао 14 самосталних и 70 групних изложби. Живи и ради у Крагујевцу. У нашем граду реализована му је велика скулптура у простору „Ренесанса Ковачнице“ испред фабрике у којој ради од 2002. године.

Сама скулптура „Породица“ висока је 30 сантиметара и израђена од ауто делова, конкретно - осцилујућих рамена. На крају, Симовић не заборавља да се захвали и Скупштини града која му је омогућила да учествује на овој престижној манифестацији као једини представник наше земље „покривши“ трошкове слања његове „Породице“ у Русију и потом у бели уметнички свет.

З. МИШИЋ

Видевши да је решила здравствени поблем, да боље изгледа, али и смиренје реагује након што је почела да вежба јогу, прикључила јој се и половина колега из ансамбла Позоришта за децу. Млада глумица је након тога решила да отвори сопствени јога центар

Прво што своје „ђаке“ научи је да правилно стану на обе ноге, затим да мали прст на нози одвоје од домалог.

- Звучи банално, али пробајте да то урадите. Толико је људи који то не могу. Никада им није ни пало на памет да то ураде. Пробају, па кажу да је немогуће, а трик је да се сконцентришу, да освесте сваки део тела а онда покушају, објашњава Дарија Нешић.

Знају је понајвише клинци и клинцезе и њихове маме и тате, сви они који залазе у Позориште за децу. Она је Краљица Срце у „Алиси у земљи чуда“, црни и бели лабуд у „Лабудовом језеру“, Газдарица у „Магаређој кожи“, али она своје ђаке не учи глуми већ јоги. Са древном источњачком техником упознала се пре три године.

- Имала сам силне здравствене проблеме. Мучили су ме равни табани када предуго стојим, оперисала сам вену, добила дискус хернију, прича тридестједногодишња глумица.

Желела је да помогне себи, на препоруку лекара пробала различите начине вежбања, али ништа није успевало.

- Онда сам открила јогу. Кренула сам на часове код Горана Мојовића, а онда почела и сама да вежбам, каже Дарија.

Важбала је класичну хата јогу, а онда се,

ДАРИЈА НЕШИЋ, ГЛУМИЦА И МАЈСТОР ЈОГЕ

Склад тела и духа

ситацајем околности, прошле године сусрела са њеном варијацијом која ју је потпуно опчинио. Заправо, било је то управо оно што јој је требало. Ајенгар јога блиска је западном начину размишљања, па није чудо што је у питању један од најраспрострањенијих метода вежбања јоге. Човек који је осмислио и чијим се именом зове међународно је признат као савремени мајстор ове вештине. Ајенгар је пионир у терапијској примени јоге у лечењу многих медицинских проблема. Медицински стручњаци у многим земљама признали су његову стручност и ефикасност.

- За разлику од осталих јога стилова, дуже се задржава у положајима, дозвољавајући мишићима да се издуже и опусте и помажући нам да усмеримо свесност где је потребно. Овај начин вежбања је врло интензиван, понекад и болан и захтева упорност, која се на послетку заиста исплати. Учи вас да практично све мишиће и кошчице сложите на место, а уједно сложите и своје мисли и реакције. Са овим стилем јоге упознала сам се сасвим случајно. Прошле године отишла сам у Подгорицу код другарице, у време када се одржавао интен-

зиван курс Ајангар јоге. Курс је држао један од његових ученика Маркус ... иначе партнер моје колегинице, глумице Марије Јакшић, прича наша саговорница.

Дарија се придружила вежбачима два пута дневно по два сата. Затим је похађала још један њихов курс у Београду. У фебруару је отпутовала чак до Индије како би учила јогу „на извору“, у земљи из које вештина која спаја вежбање тела и духа потиче.

- Индија је чудесна земља потпуно другачија од наше. Боравила сам у Ришикешу који се налази на северу, на реци Ганг и представља духовни центар, колевку јоге. Учила сам од најстарије Ајенгарове ученице. То су интензивна вежбања која трају сатима, али сам ипак на један посебан начин уживала. Индијци су иначе врло непосредни, није им необично да додирују потпуно непознате људе, отворени су, лако ступају у контакт са странцима. Ипак, оно што

ЈОГА ЈЕ ОСЛОБОДИЛА МНОГИХ МУКА: ДАРИЈА НЕШИЋ

ме је највише опчинио је што се непрекидно осмехује. И просјаци и пословни људи, и млади и стари непрекидно имају осмех на лицу, прича Дарија која изгледа ни сама није свесна да се причајући о свом путовању и ономе што ради непрекидно осмехује.

Идеја да окупи групу „ученика“ ипак се није родила по њеном повратку из Индије, већ неколико месеци касније.

- Јога ме је ослободила многих мука. Раније сам свако мало била прехлађена, кењкава, болеле су ме неоглеђа. Онда се након неколико месеци вежбања све променило. Постепено сам научила и да савладам болове у кичми. Данас када ме заболи „сложим“ зглобове у прави положај и бол прође. Промена није била само физичка, већ сам се и изнутра променила, нисам више тако нагла, умем боље да сагледам ствари, исконтролишем своје реакције. То су најпре схватили моји пријатељи и колеге, објашњава наша саговорница.

Временом јој се у вежбању придружила половина ансамбла Позоришта за децу. А онда се летос осмелила да у Крагујевац доведе Маркуса и Марију Јакшић и организује викенд интензивног вежбања јоге.

- Тада сам схватила да за Ајангар јогу има интересовања и осмелила се да отворим своју „школицу“, каже Дарија.

„Дарма јога центар“ има двадесетак полазника, али свако ко жели да освести своје тело, научи да њиме управљата и кроз управљање телом усмери и своје мисли може да им се прикључи.

М. ОБРЕНОВИЋ

РАЗЛИЧИТЕ ПОЗЕ ВЕЖБАЊА

ПРИЛОЗИ ЗА ИСТОРИЈУ ВОЈНОТЕХНИЧКОГ ЗАВОДА У КРАГУЈЕВЦУ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА (4)

Нова фабрика пушака и муниције

Пишу: Небојша Ђокић,

Центар за војно-политичке студије,
Београд
и Радван Радвановић,
Криминалистичко полицијска
академија, Београд

Из реферата о преговорима око испорука наоружања који је 7. јула 1923. године достављен управи фабрике из Брна, види се да је Пешић такође изложио предлог да Чехословачка одмах или у догледном року, на тачно назначено место, достави 100.000 нових кратких пушака 7,9 мм у вредности од 100.000.000 круна, које би значајно ојачале потенцијал српске војске. Пешић је, шта више, сматрао да би ЧСР, након реализације овог посла, била у стању да издвоји 10 посто средстава (до 10.000.000 круна), неопходних за почетак заједничке изградње фабрике пушака система Маузер у Краљевини СХС. Као аргумент у прилог интензивирању сарадње на Маузеровом систему и калибру 7,9 мм навео је да Француска већ нуди 300.000 трометних пушака (кредит на 10 година са пет посто камате, уз гаранције у виду српског монопола на дуван), а Британија 500.000 делимично нових, а делимично коришћених пушака (7,7 мм SMLE), на кредит од пет година са десет посто камате.

Праг је, с једне стране, сматрао да би ово био уносан посао јер би се потиснула конкуренција француске индустрије и обезбедио пробој на тржиште Балкана, али је такође био свестан да Краљевина не располаже финансијским средствима за реализацију овакве замисли. Коначно, војнообавештајна служба МНО ЧСР располагала је подацима да МВИМ Краљевине СХС разматра и могућност потписивања сличног уговора са Немачком, али и са белгијским *Fabrique Nationale*. Наиме, министар војни генерал Пешић, исте 1923. године, обратио се немачком посланику Фридриху фон Келеру са захтевом да Берлин испоручи 500.000 маузерових пушака, те да немачка индустрија уложи капитал у изградњу фабрике пушака истог система у Краљевини СХС.

■ Неприхватљиви услови Чехословачке

Управа фабрике у Брну известила је 14. августа 1923. године чехословачко МНО да је Краљевина СХС 50.000 пушака 7,9 мм система Маузер заиста и набила у Херсталу. Да би се заштитили интереси ЧСР, Београду су постављени практично неприхватљиви финансијски услови, па до реализације идеје о заједничкој изградњи фабрике у Краљевини СХС није дошло.

Иначе, на коначно југословенско опредељење за калибар 7,9 мм нису могли да угичу ни притисци из Париза, који је евентуалне кредите условљавао опредељењем за оружје развијано око новог француског метка 7,5ц58 мм. Французи су, на име, још у јесен 1922. године обећали Краљевини СХС кредит за наоружање у висини 300 милиона франка.

Но, председник Министарског савета и министар иностраних дела Рајмон Поенкаре затражио је 23. ја-

нуара 1923. године гаранције да ће Краљевина претходно вратити раније кредите.

Следећег месеца делегат Министарства финансија Краљевине СХС преговарао је у Паризу око могућих услова, а у априлу су Французи поставили услов да транша буде 100 милиона, пошто је скупштински кредит од 11. новембра 1922. године на 800 милиона динара већ застарео. Конвенцију о зајму потписали су 14. марта 1923. године француски министар финансија Шарл д' Ластери и посланик Краљевине СХС у Паризу др Мирослав Спалајковић.

Француски парламент је 10. јула са 465 гаасова за и 70 против усвојио одлуку о кредиту, но ову одлуку требало је да потврди и Сенат. Да би успео сагласност француског Сената, краљ Александар Први Карађорђевић је 3. децембра 1923. године инкогнито отпутовао у Париз. Осим тога, и известилац француског Сената за буџет Анри Беранже посетио је у септембру Београд како би се уверио у југословенску солвентност. Како све ово није било довољно, један југословенски пуковник је послат у Париз, где је 13. новембра потписао уговор о набавкама наоружања са француским војним министарством. Коначно, Сенат је 17. децембра 1923. године одобрио тражени кредит, а Политичка дирекција француског МИП је Спалајковићу у јануару 1924. године доставила ноту са информацијом о динамици уплата транши зајма на основу које је 8. јануара 1924. године изгласан посебан закон.

Током 1925. године поново је разматран комплексан проблем наоружања, за које би се до 1929. године расписали зајмови. Програм је примљен 1926. године и планирано је да се у наредних 10 година у редовном буџету обезбеде додатна средства од две до три милијарде динара.

Међутим, представници МВИМ су са директором белгијске фирме FN Гиставом Жоасаром још 1923. године започели преговоре о откуп пушака. Предуговор о испоруци 50.000 маузерки са 50.000.000 метак 7,9ц57 мм потписан је 14. јула 1923 (уговор на који се 14. августа исте године позивало и МНО ЧСР). Но, након усвајања програма о зајмовима за наоружање закључено је да је, дугорочно гледано, исплативије освојити лиценцу производњу истог оружја у земљи. Тако је 16. фебруара 1926. године склопљен коначни уговор, према коме се FN обавезао да Краљевини СХС испоручи још 50.000 готових пушака са бајонетима и 60.000.000 метак 7,92ц54 мм (укупно 100.000 пушака и 110.000.000 метак), уступи лиценцу за израду оружја, изради пројекте грађевинских постројења и технолошке линије, испоручи све уређаје и машине, обучи у Лијежу радну снагу и пусти линију у пробни погон. Укупна вредност уговора износила је 53.750.000 франка.

■ Четврто и Пето одељење

Белгијски стручњаци прихватили су обавезу да ураде све пројекте за подизање поменутих фабрика, као и да обуче наше раднике за нову производњу. Са комисијом за при-

јем купњених пушака и муниције у фабрику су упућени стручњаци Артиљеријско-техничког завода ради специјализације у трајању од две године (1925-1927). У међувремену су започели радови на подизању нових хала за производњу пушака и пешадијске муниције, заједно са централом и котларницом, и то на земљишту некадашње касарне, топовских шупа и круга Четвртог артиљеријског пука Танаско Рајић.

У току 1925. упоредо с рашчишћавањем простора и припремањем земљишта за локацију нових фабрика закључен је уговор са француским фирмама за испоруку опреме за нову централу, цеви, електромотора, каблова, инсталација за осветљење, инсталација за бронирање и полирање, за капислану, грејање и проветравање, инсталација за бакарисање и николвање, као и потребних уређаја за лабораторију. Истовремено су у Немачкој набањене инсталације за изградњу гасожена за производњу плина. Радови на изградњи нове алатнице започети су 1925. године. Грађевински радови на подизању фабрике пушака и фабрике пешадијске муниције обављени су током 1926. године. Овај посао је уступљен фирми Скопал Јуришић и Батушић из Загреба, а радове на подизању електричне централе и димњака извео је Фрањо Варшек из Љубљане. Од белгијских стручњака који су подизали ове објекте истакли су се пуковник Кардинал и инжењери Лофенфосе и Пиетрон. Дужност надзорног органа је обављао професор београдског универзитета Никола Житкевић.

Коментаришући ове радове министар војске и морнарице дивизијски генерал Душан П. Трифуновић је приликом образлагања војног буџета за 1926/27. годину изјавио: Идућа буџетска година неће бити још завршена, а ми ћемо на овом земљишту, у својим фабрикама, израђивати пушке, пушчану муницију, артиљеријску муницију и барут. У буџетској 1926/27. години је за довршење започетих и изградњу нових грађевинских објеката, за унутрашњу организацију завода, монтажу машине и набавку инсталација било предвиђено 47.000.000 динара.

До краја 1927. године завршени су грађевински радови и монтажне инсталације у новим фабрикама. У децембру те године почеле су проба инсталација. У новој организационој шеми Завода фабрика пешадијске муниције је добила назив Четврта, а фабрика пушака Пето одељење. Капацитет нових фабрика био је 200.000 пешадијских бојевих метак 7,9 мм и 200 пушака дневно. Прва пушка у Петом одељењу произведена је 22. марта 1928. године и то у оквиру пробне производње. Пушка је заједно са првим произведеним метком предата краљу Александру. У исто време пуштене су у рад и инсталације за производњу пешадијске муниције.

Званично и свечано пуштање Четртог и Петог одељења у редовну производњу било је 15. октобра 1928. године приликом прославе 75.

ПРВА ПУШКА ПРОИЗВЕДЕНА ЈЕ 22. МАРТА 1928. У ПЕТОМ ОДЕЉЕЊУ ПРЕДАТА ЈЕ КРАЉУ АЛЕКСАНДРУ

годишњице постојања крагујевачке Војне фабрике. Прослава је била свечано организована, манифестацијама је присуствовао и министар војске и морнарице, затим други министри, генерали,

ранији управници Завода. На свечаности је говорио управник Завода дивизијски генерал Живојин Тербашић. Поводом овог јубилеја велики број радника и руководећег особља је добио одликовање. Успешна белгијско-југословенска сарадња око изградње фабрике пушака и фабрике пешадијске муниције била је повод белгијском краљу Алберту да одликује управника Завода, пет официра, једног инжењера и два надзорника.

Пушкама 7,9 мм М 24 до краја 1929. године наоружан је стални кадар, а већ почетком тридесетих година и сва оперативна војска. Не постоје тачни подаци о броју произведених пушака (и карабина) 7,9 мм М 24. Само индиректно може се утврдити да је тај број био изузетно велики вероватно око милион примерака. Немци су само у ВТЗ у Крагујевцу након капитулације Војске Краљевине Југославије запленили 250.000 пушака и карабина 7,9 мм М 24.

■ Јуришна четничка пушка

Војнотехнички завод у Крагујевцу није израђивао само пешадијске пушке 7,9 мм М 24 већ је пушкарница испоручивала војсци и карабине 7,9 мм М 24. Једина разлика између ова два оружја огледала се у обореној ручици затварача (код пушке је била равна - управна на тело затварача) и у нешто измењеној гарнитури окова. Код карабина задња гривна је са леве стране имала фиксну предњу прећицу за ремник. Задња покретна прећица ремника била је на левој страни главе кундака, непосредно иза врата. Ово је омогућавало да се оружје носи преко леђа, при чему се (код јахаћих трупа) кундак притезао уз опасач помоћу специјалног каишића.

Пушке и карабини М 24 имали су на глави сандука државни грб и натпис Модел 1924. С леве стране сандука налазила се ознака провинцијеније оружја. Од 1924. па до 1929. године ознака је гласила Краљевина СХС, а од 1929. године Краљевина Југославија. Сем тога, на сандуку је био пунциран и назив произвођача. На 100.000 пушака испоручених из Белгије сигнатура је гласила Fab.Nat. d'Armes de Guerre/Herstal Belgique. На домаћим производима насталим

од 1928. до 1931. године натпис крагујевачке фабрике био је Арт.тех. Завод Крагујевац, а након 1931. године Војнотех. Завод Крагујевац јер, као што смо навели, Завод је од 30. новембра 1923. па до 4. марта 1931. године носио назив Артиљеријско технички завод.

Најинтересантнији производ Завода била је јуришна односно четничка пушка 7,9 мм М 24, намењена специјалним трупама југословенске војске. Ово оружје је развијено на бази извозног FN карабина М 24 (укупна дужина 940 мм, дужина цеви 405 мм) као и чехословачке кратке четничке пушке (дужине 995 мм) и (иранског) мускетона (дужине 967 мм и дужине цеви 455 мм). О овој пушци има врло мало података. Врло је вероватно да њена производња

није започета пре маја 1940. Године, а ни производња није била велика - вероватно пет до шест хиљада примерака (колико је по формацији имало предвиђених шест јуришних батаљона).

Уз ову пушку је ишао и необичан нож. Његова дршка је имала облик дршке кинчала, са жлебом за ребро пушке који се пружао дуж пљоснате стране окова. Сечиво ножа било је двосекло, с врхом у оси и обостраним жлебом по средини. Нож се носио у ножницама на којима је био знак јуришних јединица. Уз нож се носио и темњак од црне вуне са кићанком дужине 25 мм. Јуришна пушка је на глави сандука пунциран државни грб и натпис Модел 1924 ЧК. На левој страни сандука пунцирана је провинцијенија пушке Краљевине Југославија и назив Војнотехничког завода.

Из јуришне пушке 7,9 мм М 24ЧК крагујевачка фабрика је развила, пред сам рат, специјално оружје намењено обуци припадника соколских друштава - тзв соколску пушку. Соколска пушка је наликвала јуришној пушци, једино што је имала праву ручицу затварача, везове супротно јуришној пушци и мањој укупној дужини (945 мм).

Неколико година раније, конструктор Лазар Јовановић је 13. јула 1934. године Уреду за заштиту индустријске својине пријавио своју конструкцију Малокалибарског стрељачког уређаја. Реч је о уметнутој цеви калибра 5,4 мм и пратећим минијатурним затварачем. Цев се могла убацити у цев калибра 7,9 мм, а затварач монтирати на затварач војничке пушке. Тако се стандардно војничко оружје брзо и лако претварало у стрељачку пушку погодну за обуку стрелца, војника и омладине. Управа за заштиту је 1. марта 1937. године Јовановићу издала патентни лист бр. 12.939 (са ретроактивном важношћу од 1. маја 1935. године). Након тога је иноватор своју справу (названу SI LA Patent L. Yovanovic Справа за прецизно школско гађање) понудио војсци и стрељачким друштвима. Исте године кад је Јовановићу издат патентни лист, за његову конструкцију се заинтересовао Савез Сокола Краљевине Југославије да би следеће 1938. године референт стрељачког одсека Савеза Сокола пуковник Димитрије Павловић у план рада сокола убацио и гађање Малокалибарском пушком 5,4 мм (пушком карабином 7,9 мм М 24 са малокалибарским уређајем г. Лазара Јовановића). На основу захтева Сокола ВТЗ Крагујевац је почео малосеријску израду истог уређаја и његову продају по 260 динара за комад. Уређаји су израђивани све до немачког напада када је њихова производња прекинута.

Наставиће се

ЈУРИШНА ИЛИ ЧЕТНИЧКА ПУШКА

ШУМАДИЈСКЕ
ПРИЧЕ

Владимир Јаџинчић

Одбрана

Кажу да је шеф те ноћи, после олује, свом шефу из општине, на питање шта ради - рекао да, тренутно, мирно спава. Општинар се запањено:

- Читав град је на ногама! Заседа кризни штаб! Сви су на својим радним местима, а ти - спаваш!

- Ја сам био будан кад су остали спавали - кажу да је рекао шеф. - Сад, кад остали паниче, ја, ето, мирно спavam.

Лако је то било шефу рећи. Али, те ноћи није све ишло тако глатко.

На посао сам дошла нешто касније но што је уобичајено. Рада ми је, седећи у портирници, рекла да није дужна да ме покрива тих пола сата, или, чак сат. Али, рекла сам, шеф је одобрио да долазим касније, ове недеље имам мајсторе у кући, поправљамо купатило. Не знам ја ништа, рекла је Рада, ја своја посла гледам и твоји ме мајстори занимају колико црно испод нокта.

Таква је Рада. Дигне цеву, али је у суштини душица. И ја и она знамо да ће ме увек сачекати, онолико колико треба, зар сам ја њу мало пута чекала? Али, увек то с њом иде уз мало беспотребне ватре.

Добро, Радо, рекла сам, чула сам те, не мораш да вршиш. Ко вршиш, туко црногорска, рекла је Рада. То она мени зато што сам отуда, из Пљеваља. Вели да сам сишла с камицора. Ја јој увек кажем да можда јесам сишла с камицора, али да сам гимназију завршила, а то није мала ствар. Онда ми она каже, серем ти се на школу, кад по вас дан држиш метлу. И ја онда уздахнем - шта ћу, таква је судбина нас дошљака. Овде гимназијалаца има колико хоћеш, места у центру су за староседеоце. Није тако било пре. Раније су странци владали Шумадијом. Али, недавно, досетили су се јаду, узурпирани центар, а ми са стране, уз ретке подобне изуетке, морамо да се задовољимо метлом.

Није мени тешко, бар не увек. Музеј је чиста установа, волим што радим у таквој. Имам осећај, кад чистим, да одржавам нешто драгоцено, несвакодневно. Ипак, често ропћем због тога што неке шмизле које имају исту школу као ја раде у администрацији, док ја зогером рибама под. Онда ме Рада осмотри са стране, па каже: Ајде, ајде, немој још да ми цмиздриш. Каква си ми па ти Црногорка? Него седи, да попијемо кафицу. И још помрљиво промрља, однео те краљ Никола, као да ја не чујем. Иако зна да чујем.

Попијемо кафицу, Рада се спреми и оде. Дежурни кустос је отишао нешто пре ње, тако да сам остала сама. Ја волим самоћу, до извесне мере. Волим је, посебно, у смирају дана, али је не волим ноћу и не волим је изјутра. Кад изјутра немаш са ким да попијеш кафу, живот постане горак. И у музеју је ноћу непријатно. Голема зграда, чини ти се да нешто између зидова хуји. Експонати су, сваки за себе, по једна прича. Те се неизговорене приче увече почну препирати, сударати, стварати нечујну музику. Ноћни чувар долази у осам, а смркава се око пола шест. Зато увек пожури да почистим горњи и доњи ниво и канцеларије у управи да видеља. А кад се смркне, забарикадирам се у портирницу, близу улаза, скувам кафу и чекам чувара. У портирници има телевизор, онај мали, портабл, па ми је пријатно, нарочито зими, кад укључим грејалицу. Онда унутра постане топло као у амаму. Ипак, ниједанпут нисам заспала - нешто ми не да, зато што је музеј, у ствари, ионако повезан са једном врстом сна. И онда ми се чини да ме у сну неко може уграбити. О томе, наравно, никоме нисам рекла. Могу да замислим Раду. Она би се, сигурно, искезила - ко би тебе, Марушо, тако друсно уграбио? Па ти имаш скоро два метра и сто кило! Не бој се ничег, међеди су код нас заштићена врста!

Ја ипак не спavam.

Не спavam, али ме је око пет, изгледа, дремеж савладао. Оставила сам метле, очистила клозете, опрала руке и свладана умором придремала. Не бих, сигурно,

али сваког дана код куће морам да дворим мајсторе који дограђују једно одељење у купатилоу које је постало премало. Нисмо имали каду, а сад ћемо и њу добити. То је добра ствар, али кад радиш на два посла, онда није чудо што си у пола пет полумртав.

Тако ме је, велим, сан преварио.

У полусну сам зачула хујање, овог пута јаче него обично, али сам опет помислила да је у питању огромна зграда музеја. Само хујите, неиспричане приче, мислила сам. Сукобљавајте се и свађајте. Није ми вечерас до вас! Зидови тако говоре међу собом, више од тридесет година, а ја их слушам више од десет. Покојни чувар Мишко говорио је да разуме о чему причају, али мислим да је претеривао, јер је, веселник, волео да попије. А онда се хуј претворио у жубор. Кап по кап, јасно сам га чула. Капи су се, мора бити, сливале у ток, а ток у некакве каскаде, јер је жубор био све јачи. Сад су се хуј и жубор сливали толико јако да сам отворила очи. У музеју је владао полумрак. Упала сам сијалицу и схватила, по брезама које сам видеља кроз дебела музејска стакла, да напољу бесни олуја. Још није било пола шест, то значи да сам дремуцкала неких десет минута. За тих десет минута природно је успела да се од дана претвори у ноћ. Напољу је беснела олуја какву одавно нисам видеља, можда какву нисам видеља никада. Чак ни на оном нашем црногорском камицору.

Кренула сам да проверим јесам ли затворила прозоре на спрату, иако знам да их увек затворим. Ипак, да проверим још једном. Тада сам тек схватила, ступивши ногом ван портирнице, да је бетон на доњем нивоу увек велико влажан. Помислила сам да је то од влажних крпа или зогера, јер бетонски под чистимо влагом коју он после попије. То није била влага, то су биле барице. Помислила сам, потом, да су куполе на крову музеја попустиле. Оно јест, недавно су поправљене, али су цуриле све до пре месец дана, на седам места, па је можда нека купола пустила воду. И тек тада сам дигла очи, тамо где ме је водио слух - ка степеницама, кружним, десно од портирнице, оним које су се пењале на горњи ниво! Схватила сам да се с горњег нивоа сливају мале каскаде. Вода је, дакле, продрла на горњи ниво!

Кренула сам уз степенице, али се вода наљутила, подјарила још бешњу олују напољу и шкрипа, цика и хујање се претворише у урнебесну разгоропаћеност. На горњем нивоу су врата стаклена. Стакло је подебело, али као и код свих стаклених врата, испод њих зјапи ваздух - до висине два-три сантиметара. Свака јача киша подије стаклена врата и убаци нешто воде у музеј. Изашла сам на горњи ниво, попевши се степеницама које су већ постајале мале каскаде и схватила откуда шкрипа: ветар је бесно кидисао са ударним таласима кише на стаклена врата. Катанац их је једва држао. Што је било најгоре, киша је падала у олујним налетима, као да неко сваког тренутка просипа кофу и из све снаге централним њеним млазом удара о стакла.

Вода која је подвирала могла је да се разлије према доњем нивоу и да изађе на доња врата. Свуда је бетон и талас би се брзо распршио. Но, на горњем нивоу са леве стране, у дну, налазила се најскупиља справа коју музеј има холоу-скрин са фотографијама и дисковима, са компјутером и милионски скупом опремом. Вода је скретала низ степенице, али је један њен део незадрживо навијало према холоу скрину и према канцеларијама управе.

Тог тренутка сам се ужаснула. Хтела сам да се вратим и телефоном обавестим шефа,

али тада је нешто праснуло, као да је одјекнула експлозија. Окренула сам се и схватила да је ветар разлупао и широм отворио стаклена врата. Не могу да схватим како се нису распала у парам-парчад. То сада и није важно, остало је битно једино то да је киша, да су они налети које, који су избацивани сваког тренутка, један за другим, сада упадали слободно кроз отворен небрањен простор. Отрчала сам до портирнице и позвала шефа телефоном. Рекао ми је оно што сам и сама знала - да управо траје незапамћена олуја и да сада нико не може да ми помогне. Олуја овакве силине, рекао је, код нас може да траје највише петнаест минута. Чим стане, доћи ћемо ти ми у помоћ, а дотле мораш издржати.

Шефе, завапила сам, ужасно се плашим, оваквог невремена никад није било, бојим се да ће вода провалити према управи или према холоу-скрину. Њега мораш да одбраниш, рекао је шеф. Што се тиче канцеларија управе, нека вода тамо и продре, очистићемо изјутра тепихе, па мирна Бачка, али холоу-скрин мора бити одбрањен. Не знам хоћу ли успети, бојим се да изађем на горњи ниво, рекла сам, ветар је пробио стаклена врата и хуји кроз читаву дворану, однеће ме. Па, рекао је шеф, у крајњем случају, гледај да се не удавиш, то је најбитније; а ако је већ тако како причаш, и холоу-скрин и зграду музеја ћемо поново подићи. Толико.

Чим је спустио слушалицу, схватила сам да нико неће доћи да ми помогне, да сам сама. И окренула сам кућни телефон: позвала сам Живојина. Је ли купатило издржало, питала сам. Он ми је рекао да је све у реду, а да деца вечерају. Код мене, рекла сам, није у реду: не могу да задржим воду. Штавише, плашим се хоћу ли уопште остати жива. Онда је Живојин заћутао. И онда је рекао: остани где си, стижем за два минута.

Тек ћу касније сазнати да је олуја рушила стабала као играчке, да је неко стабло, успут, могло да се сруши и погоди Живојиновог фићу. Али, имао је среће. Куд се фића неће пробити! Живојин је, најпре, успео да затвори стаклена врата и да их обезбеди, укрстивши грабуљу и лопату. Олуја је, уосталом, већ слабила. А онда смо се попели заједно на горњи ниво, да бранимо канцеларије и холоу-скрин. Докопао се зогера и почео да ваља ону масу воде према излазу и према степеницама, како би отекла низ доњи ниво. Ја сам, за њим, стала да терам воду метлом. Лакше, жено, рекао је он, све ћеш ме исквасити. Као да већ ниси мокар, рекла сам, и онда смо се обоје насмејали, јер смо схватили да олуја попушта, да је главни талас, главни удар, прошао, да је сада остало да развесламо воду која нам је на појединим местима била изнад чукљева.

Позвао је, телефоном, опет шеф. Не могу, шефе, сад да причам с вама, бранимо музеј, рекла сам. Да ли треба да дођем, питао је шеф. Зовите за пет минута, рекла сам. Позвао је опет и опет питао да ли треба да дође. Не треба, рекла сам, избацујемо воду, али она више не надире, повлачи се. Шеф је, и-

пак, дошао. Петнаест минута касније дошао је и ноћни чувар Зоки. Ја, вели, поранио, помислио сам да је овде хаос. Дошао је читав сат времена пре него што је требало, чим је олуја посустала, и одмах се укључио у посао. Два сата касније, сви смо били мокри до костију. Али је бетон у музеју већ био сув као барут.

Одбранили смо музеј.

Два дана касније, стрепела сам од сусрета са шефом.

Прошле недеље, на нашој огласној табли освануло је следеће обавештење.

Примећено је да неки радници користе у правничких шелефон, после радног времена, да зову скује мобилне шелефоне или шелефоне у дружим државама, ше је рачун за шелефонске услуге шакорећи дуилиран. Зайтражен је листини од ПТТ-а, и ушврђено је да је је било разговора по скујљим тариџама који су шрајали и до иейнаест минута! Сваки радник који буде ухваћен да ради шакве ствари биће кажњен одбијањем гесеи постои од илаше!

Стрепела сам, јер сам називала телефоном мајку; она је остала у оном мом црногорском камицору, који се сада налази у другој држави. Мајка је пала на постељу пре две године, морала сам повремено да питам како јој је; мислила сам да државу неће баш толико да кошта. Ако примени саопштење прикачено шпенадлом на огласну таблу, шеф ће морати да ме казни, јер листинг одаје број из иностранства - једино ја сам одатле - док ће они који су на мобилне телефоне, кришом из шефове канцеларије, кад он није ту, позивали швалере и швалерке можда проћи и некажњено...

Одиста, сутрадан ме шеф позва у канцеларију.

Пре него што је било шта рекао, ја сам почела да говорим:

- Јесам, шефе, звала телефоном болесну мајку. Једино ваш телефон има "излаз" за разговоре с другим градовима. Жао ми је.

Шеф је одсутно куцкао прстима по столу и гледао кроз прозор.

- Знаш, Марушо, - рекао је, не гледајући ме - био сам пре десетак година у посети манастиру Дивостину. Тамо сам разговарао са калуђером Филимоном. Повео се разговор о Ђорђу Миловановићу Гишки. Он је тек погинуо у Книну, као српски добровољац. Да не дужим, од онога што смо тада говорили важан је можда, само један исечак. Стајали смо над гробом дивостинског комите Петра Тодоровића. Рекао сам да ми је позната Гишкина предатна биографија, да је много грешно и да то црква, вероватно, не одобрава. Да, рекао је отац Филимон, али смрт за свој род све је потрла. Он се преобразио у јунака. Тако су и твоји телефонски рачуни постали небитни. Одбранила си музеј, тако ја сад гледам на тебе. Поздрави мужа, захвали му се у име име, у име читавог града. А ако треба да назовеш родни дом, да се распиташ за мајчино здравље - само реци, нема разлога да ти то не буде допуштено, наравно у разумним границама.

То што је рекао пријало је. У разумним границама.

megabelt
Kneza Mihaila 106, Kragujevac

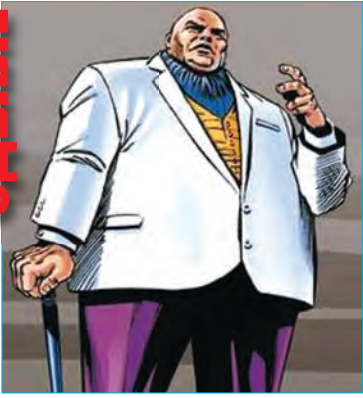
radio vreme od 8h do 19h

SVE VRSTE REMENJA (Optibelt, Borovo, Good Year, Sava, Unibelt...)
Klasično klinasto remenje, nazubljeno, polu-V/PJ/PH remenje, transportno remenje, sintetičko remenje, zupčasto remenje, varijatorsko remenje, šestougaoно remenje, okruglo remenje, ekstremtusi...

SVE VRSTE GUMA (Michelin, BF Goodrich, Tigar, Kleber, Continental, Barum, ...)
Ulja, auto delovi i autokozmetika...

Telefon 325-236

ОДВАЈЕ

ЗОРИЦА БРУНЦЛИК, певачица:
- У шоу бизнису не постоје године, ми смо безвременска бића.

ДРАГАН МАРКОВИЋ ПАЛМА, председник Јединствене Србије:
- Предлажем да Ангели Меркел пошаљемо слику бомбе са 620 килограма експлозива, која је пронађена у Београду, и да напишемо писмо: „Ако су ваши преци бацали бомбе на нас и убијали српски народ, ви њихови потомци има другачије да се понашате и не кочите Србију да уђе у Европску унију”.

СНЕЖАНА БАБИЋ СНЕКИ, певачица:
- Мени мушкарци никада нису претерано прилазили, али не мислим да то има везе са лепотом.

НИКОЛИЈА ЈОВАНОВИЋ, певачица, кћерка Весне Змијанац:
- Волим лепе, паметне и перспективне момке, боја коже није битна.

Карикаџура Горан МИЛЕНКОВИЋ

ЈЕЛЕНА РИСТИЋ, вереница тенисера Новака Ђоковића:
- Новак и ја планирамо да имамамо децу у периоду када будемо имали времена за то.

ДИМИТРИЈЕ ВОЈНОВ, драматург и критичар:
- Најбоље чувана тајна српске политике у овом тренутку је да ништа неће решавати.

СЕКА АЛЕКСИЋ, певачица:
- Ако желите да вам гуза изгледа подигнуто као код Ким Кардашијан, практикујте чуњење. Ја их највише радим, напорно тренирам, постала сам зависник.

ГОГА СЕКУЛИЋ, певачица којој је умро муж само два месеца после венчања:
- Боли кад чујем неке који кажу – шта ова кука кад је била кратко у браку. Ти који тако говоре не схватају да је нама све прекинута кад је било најлепше.

МЛАЂАН ДИНКИЋ, председник Уједињених региона Србије:
- За сваку лепу кућу у Србији кажу да је моја. Зато јавно позивам надлежне да испитају, не само колико имам, већ и одакле ми.

ВИЦОТЕКА

Акваријум

Позове младић на фиксни телефон своју девојку а јави се отац који има још три ћерке.
- Хало, рибице, јеси ли то ти?
- Не, овде власник акваријума.

Шифра

Некада се када се, ишло у госте, говорило:
- Дobar дан, како сте, шта има ново?
А данас се одмах пита:
- Која вам је шифра за варљес?

Коинциденција

Среће Хасо Мују и каже му:
- Болан Мујо, какав виц ми је јуче испричала твоја Фата.
- Чекај, болан, откуда моја Фата јуче с тобом? Ништа ми није рекла.
- Ма у бусу, болан, случајно смо се срели, али када ми је испричала виц умало нисам пао с кревета.

Мануелно

Зашто су најбоље бебе из епрувете?
Зато што су ручни рад.

Реципроцитет

Муж и жена се спремају за спавање. Каже муж жени:
- Драга, хајде вечерас да мало скачемо по кревету, да комшије мисле да водимо љубав.
Ујутро каже жена мужу:
- Слушај драги, 'ајде мало да удараш кашиком и виљушком по тањиру да комшије мисле да сам ти дала нешто да једеш!

Васкрснуће

- Је ли Марковићу, је л верујеш ти у живот после смрти?
- Не, господине капетане!
- Е, па сада ћеш да почнеш да верујеш, јер те на капији чека твоја баба, за чију си сахрану пре две недеље тражио одсуство.

Горан Миленковић

Милош Игњатовић

Графити у Лепеничком булевару

Слободног пословног и продајног простора колико 'оћеш

ПРЕФЕРАНС

Надимак, презиме и име	Телефон	Укупно		11. коло		
		Бод	Супаст	Бод	Супа	
1 Буђони, Раденковић Ненад	064 1204353	54,8	6182	1	5,5	1104
2 Грк, Данас Иван	065 3382266	42,2	2296	2	5,5	662
3 Дача, Вујисић Данило	060 3623320	41,9	1576	1	3,1	104
4 Дуца, Јовановић Драган	064 1786999	39,3	1879	2	2,7	-238
5 Крапа, Богдановић Мирослав	063 8052621	38,9	1120	3	5,5	1054
6 Туца, Туцаковић Бранк	064 1663221	38,4	3548	4	5,5	888
7 Миша, Симић Милисав	064 1307545	37,1	812	1	0	-1208
8 Муша, Николић Драган	063 8000391	36,8	385	3	2,8	-180
9 Жикица, Миленковић Живадин	065 5841562	36,6	2586	5	5,4	474
10 Ђерка, Ђорђевић Раде	065 4324324	35,8	2562	2	0,5	-424
11 Живковић Стефан	063 7680170	35,2	1640	4	2,6	-346
12 Везмар Предраг	061 1501909	34,9	-1230	6	5	76
13 Лаза, Лазаревић Славољуб	065 8987719	34,8	-2254	3	0,1	-874
14 Срце, Ненадић Драган	063 603450	34,1	-462	7	5,2	244
15 Гуки, Васиљевић Зоран	063 8409001	33,1	754	5	2,9	-66
16 Мића, Ђорђевић Милован	064 8995822	32,8	400	4	0,4	-522
17 Андрић Дејан	064 6142454	32,4	1294	5	0,5	-408
18 Ђорђевић Саша	062 339193	32,4	1152	6	3	44
19 Чича, Ивановић Горан	063 8775532	32,2	-356	8	5,5	508
20 Лаза, Лазовић Миркољуб	064 6152001	31,4	92	7	3	94
21 Гаја, Гајић Војкан	064 8627262	30,3	882	8	2,8	-168
22 Паки, Јеврић Милан	064 3152854	30,2	222	6	0,8	-120
23 Гајић Марко	060 3223360	30	-2910	9	5,4	488
24 Срба, Николић Србислав	063 606760	29,6	-422	7	0,6	-334
25 Неша, Ђорђевић Небојша	060 3412411	29	-1954	10	5	
26 Веса, Весовић Миодраг	064 8540166	27,6	-3123	9	2,7	-230
27 Рака, Станић Радован	064 1166847	27,5	-370	8	0,6	-340
28 Мића, Мартиновић Милорад	062 8051950	26,8	-116	11	5	
29 Кеша, Стевановић Горан	064 1786537	26,2	-1576	10	3	
30 Ђорђевић Зоран	062 273552	24,7	428	9	0,7	-258
31 Глумац, Живковић Владан	064 6122552	24,4	-386	11	3	
32 Лија, Милојевић Александар	069 1687970	24,1	-2746	10	1	
33 Професор, Марковић Мирко	064 0046787	23,7	-1336	12	3,5	250
34 Мика, Петровић Милован	065 8844128	23,5	-1804	12	3,5	250
35 Ушке, Николић Небојша	063 8044824	21,6	-2244	11	1	

Кафана

Носџалгија

Обавештавају се свакодневни гости да се понедељком игра редовно првенство града у преферансу, па неки пут можда нема места (за седење)

ТЕЛЕВИЗИЈА КРАГУЈЕВАЦ

ТВ ПРОГРАМ од 19. до 25. децембра

Четвртак 19. децембар

20.00	Стање ствари
07.00	Јутарњи програм
08.30	Цртани филм р.
09.00	Вести
09.05	Музички програм
10.00	Серија р. □
11.00	Серија р. □
12.00	Вести
12.05	Кухињица
12.35	Кућица у цвећу р.
13.00	Музички програм
14.00	Комунални сервис р.
15.00	Цртани филм р.
15.30	Вино и виноградарство р.
16.00	Вести
16.05	Серија р. □
17.00	Мозаик
18.00	Серија □
18.50	Хит дана
19.00	Хроника 1
19.30	Цртани филм р.
20.00	Стање ствари
21.00	Серија □
22.00	Хроника 2
22.30	Серија □
23.30	Атлас
00.00	Вести
00.05	Хит дана

Петак 20. децембар

17.00	Моја Шумадија
07.00	Јутарњи програм
08.30	Цртани филм р.
09.00	Вести
09.05	Музички програм р.
10.00	Серија р. □
11.00	Серија р. □
12.00	Вести
12.05	Кухињица
12.35	АБС шоу р.
13.00	Музички програм
14.00	Стање ствари р.
15.00	Цртани филм р.
15.30	Атлас р.
16.00	Вести
16.05	Серија р. □
17.00	Моја Шумадија
18.00	Серија □
18.50	Хит дана
19.00	Хроника 1
19.30	Цртани филм
20.00	Документарни програм
20.30	Нокаут
21.00	Серија □
22.00	Хроника 2
22.30	Серија □
23.30	Мегафон Music
00.00	Вести
00.35	Хит дана

Субота 21. децембар

22.00	Хроника 2
09.00	Вести
09.05	Цртани филм
10.00	Мегафон Music р.
11.00	Путујуће приче р.
12.00	Вести
12.05	Винари са Опленца р.
13.00	Кућица у цвећу
13.30	Fashion files
14.00	Shopping avantura
15.00	Документарни програм
16.00	Вести
16.05	Филм р. ■
18.00	Документарни програм р.
19.00	Хроника 1
19.30	Цртани филм
20.00	Лек из природе
20.30	Илузиониста
21.00	Концерт р.
21.50	Хит дана
22.00	Хроника 2
22.30	АБС шоу
23.00	Филм ■
00.00	Вести
01.00	Хит дана

Недеља 22. децембар

22.30	Култура
09.00	Вести
09.05	Цртани филм
09.35	Најсмешније животиње р.
10.00	Документарни програм
11.00	Кућица у цвећу
11.30	Лек из природе р.
12.00	Вести
12.05	Стари на селу
13.00	Агрордневник
13.30	Кућица у цвећу
14.00	Кошарка: Раднички - МЗТ
16.00	Вести
16.05	Филм ■
18.00	Путујуће приче: Волга 1.део
18.50	Хит дана
19.00	Хроника 1
19.30	Цртани филм
20.00	Стаклено звоно
20.30	Најсмешније животиње
21.00	Концерт
21.50	Хит дана
22.00	Хроника 2
22.30	Култура
23.00	Филм ■
00.00	Вести
01.00	Хит дана

Понедељак 23. децембар

17.00	Мозаик
07.00	Јутарњи програм
08.30	Цртани филм
09.00	Вести
09.05	Музички програм р.
10.00	Серија р. □
11.00	Серија р. □
12.00	Вести
12.05	Кухињица
12.35	Стаклено звоно р.
13.00	Музички програм
14.00	Shopping avantura р.
15.00	Цртани филм р.
15.30	G.E.T. Report
16.00	Вести
16.05	Серија р. □
17.00	Мозаик
18.00	Серија □
18.50	Хит дана
19.00	Хроника 1
19.30	Спортички преглед
20.00	Спортичка галаксија
21.00	Серија □
22.00	Хроника 2
22.30	Серија □
23.30	Нокаут
00.00	Вести
00.05	Хит дана

Уторак 24. децембар

18.00	Избор спортиста године
07.00	Јутарњи програм
08.30	Цртани филм
09.00	Вести
09.05	Музички програм р.
10.00	Серија р. □
11.00	Серија р. □
12.00	Вести
12.05	Кухињица
12.35	Агрордневник р.
13.00	Музички програм
14.00	Спортичка галаксија р.
15.00	Цртани филм
15.30	G.E.T. Report
16.00	Вести
16.05	Серија р. □
17.00	Мозаик
18.00	Избор спортиста године
18.50	Хит дана
19.00	Хроника 1
19.30	Цртани филм
20.00	КРАФ
20.30	Суграђани
21.00	Серија □
22.00	Хроника 2
22.30	Серија □
23.30	Гледајте сад ово
00.00	Вести
00.05	Хит дана

Среда 25. децембар

07.00	Јутарњи програм
08.30	Цртани филм
09.00	Вести
09.05	Музички програм р.
10.00	Избор спортиста године р.
11.00	Серија р. □
12.00	Вести
12.05	Кухињица
12.35	Култура р.
13.00	Музички програм
14.00	КРАФ р.
14.30	Суграђани р.
15.00	Цртани филм р.
15.30	Fashion files р.
16.00	Вести
16.05	Серија р. □
17.00	Мозаик
18.00	Серија □
18.50	Хит дана
19.00	Хроника 1
19.30	Цртани филм
20.00	Комунални сервис
21.00	Серија
22.00	Хроника 2
22.30	Серија □
23.30	Вино и виноградарство
00.00	Вести
00.05	Хит дана

■ филм □ серија

НАМА СЕ НАЈВИШЕ ВЕРУЈЕ

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе
Секретаријат за грађевинарство, урбанизам и заштиту животне средине
Служба за заштиту животне средине

ОБАВЕШТЕЊЕ

О ПОСТУПКУ ОДЛУЧИВАЊА О ПОТРЕБИ АЖУРИРЊА ПОСТОЈЕЋЕ СТУДИЈЕ О ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе, Секретаријат за грађевинарство, урбанизам и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине, обавештава јавност да је на захтев носиоца пројекта „ЕСОТЕО“ Д.О.О., из Београда, пословна јединица Крагујевац, донето Решење где носиоца пројекта није у обавези да изради нову Студију о процени утицаја на животну средину, нити да ажурира постојећу Студију о процени утицаја на животну средину Пројекта - Откупно сабирни центар секундарних сировина, реализован на кат. парц. бр. 671, КО Крагујевац 2, Октобарских жртава 11, на територији Града Крагујевца, на коју је дата сагласност на Студију о процени утицаја на животну средину решењем број III-14-501-38/06 од 04.04.2007. године

Увид у донето решење може се извршити у просторијама органа - Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе, Секретаријат за грађевинарство, урбанизам и заштиту животне средине - Служба за заштиту животне средине, канцеларија број 326., Трг слободе бр. 3.

Против овог решења, заинтересована јавност може изјавити жалбу другостепеном органу, у року од 15 дана од дана објављивања овог обавештења, а закључно са 03.01.2014. године, преко овог органа.

Мали огласи

МАТЕМАТИКА, механика, физика (сви узрасти). Часови у току школске године и припремна настава за упис у Математичку гимназију (СМ) и полагање мале матуре. Студенти (припрема колонијума и јануар -2014.г). Пријемни (више и високе школе, факултети и војна академија - посебан програм). Велика матура. Такмичења. Тел: 034-360-202, 063-77-11-002, Арсић. harsic@gmail.com

БИОЕНЕРГИЈОМ лечим све болове, говорне мане, слабост, хркање, дијабетес. Телефони: 034 67 94 093, 065 5923 781.

ОГЛАШАВАМ неважећим чек Банка Интезе број 000067440610 издат на име Данице Раденковић.

СЕЋАЊЕ

17.12.1992 – 17.12.2013.

Штркаљ Даница

рођена Вујовић
20.4.1922

Чувамо те љубављу.

Твоји: Марија и
Мишко са
породицама

Дана 22. децембра 2013. године навршава се две године од када је преминуо наш

Дарко Кочовић

22.12.2011 – 22.12.2013.

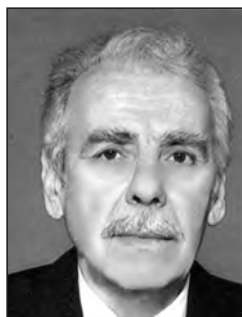
Парастос ће се одржати 22. децембра 2013. године у 12 сати на Бозман гробљу.
С љубављу и поносом чувамо те у нашим срцима од сваког заборавља.

Твоји: мама, тата, Анђела,
Невена и Надица

Прошла је година како ниси са нама наш мили тата

Добросав Михајловић

дипл. економиста
у пензији

Хвала ти на свему што си учинио за нас.
Много те волимо. Много нам недостајеш.

Твоје ћерке:

Верица, Стојана, Мила и Слађа

Дана 12. децембра 2013. године, напустила нас је наша драга

Јелена Максимовић Ђупурдија

1933 – 2013.

Сахрана је обављена у суботу, 14. децембра 2013. године, на Бозман гробљу.

Хвала ти за сву љубав.

Унуци, син и снаја

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе

ОБАВЕШТЕЊЕ

О ПОСТУПКУ ОДЛУЧИВАЊА О ПОТРЕБИ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе, Служба за заштиту животне средине, обавештава јавност да је на захтев носиоца пројекта "Телеком Србија" а.д., донето Решење број: III-06-501-451/13 и спроведен поступак одлучивања о потреби израде студије о процени утицаја затеченог стања на животну средину Пројекта - базе станице мобилне телефоније "КГ Меркатор II-KG52, KGU 52" и "КГМ Меркатор KGM07" и будуће базе станице "КГМ Меркатор KGLJ07" на кп.бр. 10825/2 КО Крагујевац 4, у улици Града Сирена, Град Крагујевац.

У спроведеном поступку донето је Решење да за предметни објекат **није потребна израда студије о процени утицаја на животну средину**, будући да се за планиране карактеристике пројекта, уз примену важећих техничких норматива и стандарда прописаних за изградњу, коришћење и одржавање ове врста објеката, као и одговарајућих мера заштите које су утврђене наведеним решењем, односно услова које су утврдили други овлашћени органи и организације, не очекују значајни негативни утицаји на чињенице животне средине у току извођења и коришћења пројекта.

Донето решење заснива се на анализи захтева носиоца пројекта и података о локацији, карактеристикама и могућим утицајима пројекта на животну средину, при чему су узети у обзир прописани критеријуми за пројекте наведене у Листи II Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08) и Стручне оцене оптерећења животне средине у локалној зони базе станице мобилне телефоније, односно прорачуна нивоа електромагнетне емисије, коју је израдило овлашћено правно лице - Лабораторија W - line, Аутопут за Загреб 41и, 11077 Београд.

Представници заинтересоване јавности могу изјавити жалбу на донето решење у року од 15 дана од дана објављивања овог обавештења. Жалба се изјављује Министарству енергетике, развоја и заштите животне средине, а подноси се преко првостепеног органа.

Обавештење се објављује на основу чл. 10. став 7. и чл. 29. Закона о процени утицаја на животну средину («Службени гласник Републике Србије», бр.135/04, 36/2009).

СЕЋАЊЕ

Вукићевић

Предраг Дуги
1940 - 2010.

Миодраг Дуги
1946 - 2012.

Успомену на прерано преминулу браћу Парканце чуваће вечно њихова деца:

синови Ненад и Владимир
са породицама

ћерка Ирина са породицом
и мајком Верицом

СЕЋАЊЕ

др Марко Бабић

гинеколог

19.12.1992 – 19.12.2013.

Његови најмилији

21. decembar
Veće sjajnih popusta!
 od 18 do 23h

-10%
 svake
 subote
 i nedelje

RODA MEGAMARKET

-10% Tehnika	do -40% INTERSPORT	do -30% MODIANA	-20% BEAUTIQUE
od -30% do -50% Planika na pojedine modele	-30% KATRIN na novu kolekciju	-30% Oculus na naočare za sunce -20% na dioptrijske naočare	LAOZAR -20% na celokupan asortiman (popust ne važi na akcijske ili već snižene artikle)
-20% URBAN SHOP	-20% alpina	-20% Svilanit	-20% GALAXY CODE na celokupan asortiman
-10% ZLATARNA CELJE	-10% menda DEČJA RADNJA na celokupan asortiman (popust ne važi na akcijske ili već snižene artikle)	-10% vulkan na celokupan asortiman (popust ne važi na akcijske ili već snižene artikle)	handy Prestigio MultiPad 7170B3G za 13.499 din. Prestigio GeoVision 5900EU za 12.749 din.

*Dodatni popust na kasi se ne odobrava na akcijske artikle i kupovinom na Pika kredit. Popusti se ne sabiraju i važe za fizička lica. Uz 10% popusta dodeljuju se Pika bodovi po sistemu 1 Pika bod = 200 dinara.

RODA MEGAMARKET Tehnika INTERSPORT MODIANA BEAUTIQUE dormeo menda URBAN SHOP alpina KATRIN Planika Oculus
 ZLATARNA CELJE APOTEKA SIMACO telenor handy HAPPENING GALAXY CODE vulkan SRE vip LAOZAR MOSCHINO. extremeIntimo® POSTA Svilanit

RODA CENTAR
Srećni praznici!

Save Kovačevića 48a, Kragujevac

ФУТСАЛ

ЕКОНОМАЦ - КОПЕРНИКУС 6:0

За крај, Нишлије
испраћене са нулом

НА полусезонски одмор, играчи Економца иду сасвим заслужено, јер, практично, ове јесени су били толико јаки да нису имали правог ривала у домаћем такмичењу, осим можда екипе Смедерева која је једина успела да им откине бод у међусобном одмеравању снага (3:3). А убедљива игра, ефикасна и одговорна виђена је и у последњем, деветом колу, када су у Крагујевцу "студенти" савладали нишки Коперникус са пола тучета голова - 6:0.

Ову утакмицу обележио је троструки стрелац за домаћу екипу, словеначки репрезентативац Алан

Фетић, који је, како се то могло чути, коначно "про-радио". Имао је прилику овај заиста врсни играч млог фудбала да напуни до врха мрежу скромних Нишлија, али је често његове шутеве заустављала пречка ил' стива. У стрелце су се уписали зато Рајчевић и млади Симић, а посебну пажњу привукао је по-гоодак Бразилца Де Соузе у 33. минуту, када је после одличног соло продора "закуцао" лопту под пречку.

Мини пауза траје до 7. фебруара. Тада ће се наставити првенство, одигравањем утакмица 10. кола. С. М. С.

И друголигаши на челу

КОЛО пре краја првог дела првенства Друге фудбалске лиге Србије, група Запад, крагујевачки двојац води убедљиво.

Економица Б је забележио још један, осми тријумф, у исто толико одиграних кола. Овог пута млађи "студенти" испратили су екипу Ужица са 14 голова у мрежи - 14:5. На корак за њима је и други наш представник у овом рангу, Машинац, који је прошле недеље савладао ваљевски РБ са 4:2.

Овог викенда играју се утакмице последњег, деветог кола јесењег првенства. Обе екипе из Крагујевца гостују. Економица Б ваљевском РБ-у, а Машинац чачанској Фонтани. С. М. С.

"СТУДЕНТИМА" НЕДОСТАЈЕ ЈОШ САМО ЕВРОПСКИ ТРОН

Фото: екотомас.ком

ОДБОЈКА

РАДНИЧКИ - ЂЕРДАП 3:1

Брана није
издржала

КРАГУЈЕВАЦ - Хала: „Језеро“. Гледалаца: 100. Судије: Јанковић (Ниш), Миљковић (Београд). Резултат по сетовима: 25:17, 26:24, 18:25, 25:21.

РАДНИЧКИ: Ђировић 15, Премовић 1, Јовановић 2, Пројић (либеро), Перовић 3, Вуловић 16, Стевановић 11, М. Илић 1, У. Илић 18, Максимовић, Благојевић 9, Панићелић (либеро).

ЂЕРДАП: Шкундрић (либеро), Илић 2, Рајковић, Рисић 15, Миросављевић 10, Крманоновић 13, Ђосић 16, Живановић 1, Боровчанин, Анђић, Браковић 3.

ДВА лица приказали су одбојкаши Радничког у овом мечу. Најпре оно које сви чекамо и желимо да видимо, и то у првом и четвртном сету, али и оно које се веома често види и које треба што пре „избаци из употребе“.

Старт је био за пример. Озбиљна, одговорна нарасе тимска игра довела је до лаког вођства. У другом је тензија пала, али ипак је предност остала на нашој страни. У трећем окрет за 180 степени. Играчи су се практично вукли по терену, па коментар из публике: „где вам је младост“ сасвим отсликава утисак који су одавали. Ипак, мало изменама, мало побољшањем сервиса, нарочито блока, успели су "црвени" да заокруже утакмицу добром партијом и освоје цео плен.

Овом утакмицом завршена је прва половина лигашког дела, а наставак је већ за предстојећи викенд. Ривал је екипа која је на старту била боља у међусобном дуелу, Млади радник, а меч се игра у недељу у Крагујевцу.

М. М.

М. М.

WIENER ЛИГА (М)

9. КОЛО: Раднички - Ђердап 3:1, Јединство - Рибница 1:3, Партизан Визура - Спартак (С) 3:1, Војводина - Црвена звезда 0:3, Спартак (Љ) - Млади радник 0:3.

Партизан Визура	9	9	0	27:5	26
Црвена звезда	9	8	1	24:3	24
Војводина	9	6	3	21:14	17
Раднички	9	5	4	20:17	15
Млади радник	9	5	4	17:18	14
Рибница	9	4	5	18:19	13
Ђердап	9	3	6	13:18	10
Спартак (Љ)	9	3	6	10:22	8
Спартак (С)	9	2	7	9:23	7
Јединство	9	0	9	7:27	1

10. КОЛО: Раднички - Млади радник, Рибница - Ђердап, Спартак (Љ) - Спартак (С), Партизан Визура - Црвена звезда, Војводина - Јединство.

WIENER ЛИГА (Ж)

10. КОЛО: Смеч 5 - ТЕНТ 0:3, Колубара - Железничар 0:3, Динамо - Партизан Визура 0:3, Јединство (У) - Спартак 1:3, Црвена звезда - Јединство (СП) 3:0.

Партизан Визура	10	8	2	26:7	24
Црвена звезда	10	8	2	27:12	23
Спартак	10	7	3	26:13	23
ТЕНТ	10	7	3	25:13	22
Јединство (СП)	10	6	4	19:17	16
Железничар	10	5	5	21:19	16
Колубара	10	3	7	13:25	8
Динамо	10	3	7	10:24	8
Јединство (У)	10	2	8	10:27	6
Смеч 5	10	1	9	7:27	4

11. КОЛО: Јединство (СП) - Смеч 5, Црвена звезда - Колубара, ТЕНТ - Јединство (У), Спартак - Динамо, Партизан Визура - Железничар.

(Ж) СМЕЧ 5 - ТЕНТ 0:3

Енигма
сервиса

КРАГУЈЕВАЦ - Хала: „Гордана Бојојевић“. Гледалаца: 50. Судије: Баланчић (Београд), Пејровић (Ужице). Резултат по деоницама: 13:25, 15:25, 6:25.

СМЕЧ 5: Васојевић, Павловић 6, Рагосављевић 3, Брђковић 2, Бојанић (либеро), Швиковић, Главчић, Бановић 2, Војнић-Пурчар 10, Пејронијевић, Каличанин 3.

ТЕНТ: Пилиповић, Мишировић 8, Т. Јовичић (либеро), Вићевић 5, Ј. Јовичић 6, Андрић 10, Мисојчић 8, Вучићевић 3, Пузовић 4, Станимировић 9, Кнежевић 1, Вукомановић (либеро).

СВЕ више види се разлика између стандардних суперлигашких екипа и крагујевачког новајлије. Ето, и Обреновчанке су као казна експедиција протутњале кроз утакмицу са њима, остваривши убедљив тријумф за само 62 минута игра. Главна узданица био им је сервис, које домаће никако нису успевале да укроте. Правиле су велике серије узастопних поена и нису Смечеркама дале ни трачак

СКИЈАЊЕ

Осредњи
учинак

ПРОТЕКЛЕ седмице репрезентативка Србије Невена Игњатовић возила је две слаломске трке у Италији и поново остварила резултате слабије од својих могућности.

Најпре је у Европа купу забележила 24. место, што јој је донело седам бодова, али се резултат, мерен ФИС бодовима, вреднује са само 35,61. У другом такмичењу, овога пута ФИС трци, била је 34. уз 41,12 поена.

М. М.

ПРОПАГАНДА
СПОРТА

Млади су акција

УДРУЖЕЊЕ Интерктив и Канцеларија за младе Крагујевца, уз сарадњу Спортског савеза града Крагујевца, од 13. до 22. децембра организују програм "Млади су акција". Његов циљ је промоција спорта и спортских клубова, односно здравих стилова живота.

Предвиђено је да у овом периоду буду организовани отворени тренинзи спортских клубова различитих спортова, којима ће моћи да присуствују деца, млади, родитељи и остали грађани који желе да се информису о раду клубова, категоријама, спортским дисциплинама, начинима рада, условима учлањења... Међу спортовима који ће учествовати у овој акцији су: ватерполо, аикидо, го спорт, кик бокс, рукомет, кошарка, бадминтон, рвање, бокс, гимнастика, спортски плес, шах, фудбал, куглање, стреличарство, коњички спорт, пливање и одбојка.

В. У. К.

наде. С друге стране нигде није било наговештаја озбиљнијег отпора, па се стиче утисак да су оба ривала једва чекала крај, свако из својих, по резултату видљивих разлога.

Следећи меч игра се наредног викенда, а ривал Смечу 5 биће Јединство у Старој Пазови, једина екипа коју су Крагујевчанке савладале у досадашњем делу шампионата. Уједно, то је нашим одбојкашицама и последња утакмица у текућој години.

М. М.

ПРВА ЛИГА - Ж

Крагуј изгубио
цело

УЗДРАНЕ прошлонедељним првим поразом од градског ривала, одбојкашице Крагујевца нису стигле да се опораве, те су, сада на домаћем терену, претрпеле још један неуспех. Боља од њих била је екипа Црнокосе из Косјерића, а резултат је гласио 3:1, по деоницама 17:25, 26:24, 25:20, 25:18.

С друге стране, Раднички је ушао у ритам и ређа победе. Ове недеље савладао је Либеро у Чачку са 3:1, по сетовима 25:14, 23:25, 25:17, 25:18.

Крагуј сада има два бода заостатка за новим лидером, београдским Радничким, док крагујевачки држи четврту позицију. У наредном 11. колу, последњем у јесењем делу првенства, Раднички дочекује Футог, а Крагуј иде „на ноге“ нишком Студенту.

М. М.

ПРВА ФУТСАЛ ЛИГА

9. (последње јесење) КОЛО: Економица - Коперникус 6:0, Калча - Колубара 9:6, САС Марбо - Наисус 3:2, Нови Пазар - Бечеј 3:2, Смедерево - Врање 2:2.

Економица	9	8	1	0	58:9	25
САС Марбо	9	5	2	2	33:31	17
Смедерево	9	4	4	1	28:19	16
Коперникус	9	4	3	2	36:29	15
Калча	9	4	0	5	31:37	12
Нови Пазар	9	3	3	3	24:32	12
Наисус	9	3	2	4	25:29	11
Бечеј	9	3	1	5	27:37	10
Врање	9	1	2	6	25:32	5
Колубара	9	1	0	8	21:53	3

Утакмице 10. кола играће се 7. фебруара 2014.

ОД ЧЕТВРТА ДО ЧЕТВРТА

СУБОТА

КОШАРКА (Ж): Шумадија - Раднички, хала „Гордана Бојојевић“ (00.00)

ОДБОЈКА (Ж): Раднички - Фуџи, сала ОШ „Стијанислав Сремчевић“ (19.00)

КОШАРКА: Раднички - МЗТ Скопље, хала „Језеро“ (19.00)

НЕДЕЉА

ОДБОЈКА: Раднички - Млади радник (Пожаревац), хала „Језеро“ (18.00)

ЦЕВ КУП: ПАОК

- РАДНИЧКИ 3:1

Грци одоше
даље

ПОЧЕО је Раднички добро реванш утакмицу другог кола ЦЕВ купа, повео са 1:0, али и успео да тиме натера ривала да „убаци“ у неопходно потребну брзину и дође до друге победе у двомечу. Солунски тим до краја добио је све деонице, а у четвртфиналу састаће се са немачким ТВ Ингерсом. Резултат по сетовима био је 17:25, 25:21, 25:23, 26:24.

Далеко од тога да су Грци били супериорни, напротив, Крагујевчани су пружили достојан отпор и представили се у лепом светлу. Ипак, пресудили је искуство и домаћи терен, те је овогодишње учешће у евро такмичењу за Раднички завршено.

М. М.

КУП СРБИЈЕ

Преко лидера на
завршницу

ПО устаљеном обичају, одбојкашка година завршава се утакмицама четвртфинала националног купа. Жреб нимало није био наклоњен Радничком, па је тако за ривала и пласман на фајнал-фор добио најбољу екипу у Србији у текућем шампионату. Партизан Визура ће бити домаћин у првој утакмици 24. децембра, а Раднички узвратити гостопримство три дана касније.

У случају нерешеног исхода у победама, пролаз на завршни турнир обезбедиће екипа са бољим сетом, односно поен количником, а колико и тада скор бучи изједначен, одлучиваће „златни сет“. Остали тимови, парови, могући учесници на завршници Купа су: Спартак (Љ) - Ђердап, Млади радник - Рибница и Војводина - Црвена звезда.

М. М.

FITNESS SHOP
OLYMPIA
SPORTSKA HRANA № 1
Kod Vatrogasnog doma (034) 338 338

СЛАВКО ГАК

Вањиним стопама

ПОСЛЕ именованја Вање Удовичића за министра спорта и омладине Владе Србије, прошле недеље још један ватерполиста Радничког Кон Тики направио је прекинуо играчку каријеру и базен заменио неким другим "водама", политичким. Наиме, 33-годишњи бек "црвених", некада прослављени интернационалац и репрезентативац Славко Гак именован је на дужност секретара Секретаријата за спорт и омладину града Београда.

Наравно, без обзира на Гакову одлуку која играчки слаби наш тим, Раднички Кон Тики је честицао свом досадашњем члану избор на одговорну дужност, и уједно му се захвалио на значајном доприносу клупским успесима.

В. У. К.

АМЕРИЧКИ ФУДБАЛ

Београдски трофеј Вейрићима

ФЛЕГ тим Дивљих Вепрова тријумфовао је на до сада најмасовнијем турниру ове врсте, под називом "Трофеј Београда". У Лазаревцу је било 11 екипа из Србије, а наш тим био је убедљив у свим мечевима.

До финала падали су редом екипе домаћина, Пожаревца и београдских Вукова, а у финалу, резултатом 20:19, савладали су Индијанце из Инђије.

М. М.

БОКС

Прослава шампиона

ТРАДИЦИОНАЛНО почетком децембра Боксерски клуб Раднички прославио је годишњицу формирања клуба. Прославу је "испратила" и додела пехара шампиона Шумадијске лиге, који је крагујевачки састав понео трећи пут узастопно. На друго место у овом такмичењу пласирао се Гоч из Врњачке Бање, а на треће јагодински Каблови.

За викенд су двојица такмичара "црвених" имали борбе на алексиначкој "Рударској рукавици", уприличеној поводом прославе тамошњег Боксерског клуба Рудар. Турнир је био позивног карактера, а Лазар Станојевић и Стефан Јовановић остварили су победе.

У клуб је стигао и позив од старог ривала Лознице, да предстојећег викенда у "Лагатору" екипе два државна бивша шампиона укрсте рукавице. Меч је планиран у десет борби у свим узрасним категоријама.

М. М.

ВАТЕРПОЛО

ДУНАВ - РАДНИЧКИ 3:24

Осладише се у Сланој бари

НОВИ САД - Базен "Слана бара". Гледалаца: 100. Судије: Сћефановић (Београд), Миловић (Краљево). Играч више: Дунав 5 (1), Раднички 10 (6). Пештерици: Раднички 3/2. Резултат по четвртинама: 1:5, 1:6, 0:8, 1:5.

ДУНАВ: Ристић, Шиман, Мишировић, Шћепановић, Пролић 1, Прекојачић, Ројановић 1, Тубић, Војчић, Пешировић, Појковић 1, Јеврић, Шантић-лаб, Радовановић.

РАДНИЧКИ: Радић, Бурић 3, Мијајковић 2, Вукасовић 6, Шормаз 1, Миличић 1, Ђирковић, Басара 1, Злоковић 1, Ф. Филиповић 2, Марковић 3, Ђ. Филиповић 4.

И СЕДМИ меч овогодишњег шампионата државе, последњи у првом делу сезоне, ватерполисти Радничког решили су у своју корист. Додуше, ово је био још један од оних где се такво питање није ни постављало, јер је ривал била слаба екипа новосадског Дунава, последњепласирана на табели без иједног до сада освојеног бода. Зато је и крајњи резултатски учинак "црвених" био осмоструко већи од домаћина - 24:3.

Једино стварно занимљив податак на овој утакмици био је тај да је млади тим, заправо подмладак Војводине, успео да поведе у овом двобоју. То се, ето, једино није очекивало, али се "омакло" Крагујевчанима, који су одмах затим такву "дрскост" ривала казнили са пет погодака у првом периоду игре. Идентична игра и однос снага виђени су и у преостале три четвртине, иако су се у базену често налазили, у овој сезони, мање коришћени играчи "црвених".

У домаћем лигашком надметању на реду је једномесечна пауза, до 18. јануара, када ће Раднички Кон Тики гостовати београдском Партизану.

В. У. К.

ФУДБАЛ

ФК РАДНИЧКИ 1923 ПРОТИВ СУДИЈСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Марјановић vs. Степановић

БРОЈНЕ притужбе на суђење које је током јесење полусезоне износио председник ФК Радничког 1923 Миленко Марјановић, кулминирале су после гостовања Јагодини у последњем јесењем колу Супер лиге. Челни човек "црвених", на састанку са новинарима, само дан по овом дуелу жадао се о непрекидном судијским одлукама на шесту његовог клуба и поновио више пута изречену тврдњу да иза свега стоји Богољуб Степановић, комесар Судијске организације, коме је наводно намера да нашег суперлигаша у овој сезони на силу лиши статуса члана елите.

- Све је то због летошње одлуке Управног одбора да се не продужи уговор са помоћним тренером Владимиром Пантелићем, зетом свемогућег Богија Степановића. Сад се свети, са својим судијама води рат против Крагујевца и Радничког. Ако су већ одлучили да нас избаце, нек' нам јасно кажу да се не такмичимо и узалуд трошимо паре - у бесу је изговорио Марјановић.

Наравно, после овакве и сличних изјава одмах се нашао на мети Дисциплинске комисије ФСС, али званичан разлог томе лежи у пријави службених лица због уласка у рестриктивни простор и тобожњег наговарања играча да напусте терен у Јагодини. Иако Марјановић тврди да је са трибина сишао управо како играчи, незадовољни (не)досуђеним пеналом, самоиницијативно не би

учинили такво што.

Ни тренер нашег клуба, Радмило Иванчевић, нема лепе речи за суђење у елитном рангу.

- Раднички је био оштећен много пута, да се човеку огади фудбал. Сви клубови су током јесени протествовали због лоше и тенденциозне арбитраже, осим Јагодине. Створено је неповерење и сумња, а сад, пак, више нико ништа не помиње. Чак се масовно даје подршка судијској организацији - резигниран је Иванчевић.

Колико је руководство нашег тима у праву најбоље знају они који су током јесени пратили утакмице Радничког, па и других суперлигашких клубова, али је, рекло би се, значајније питање у шта ће се овај сукоб изродити и какве последице "црвенима" на крају донети. Многи се у овој "борби" кладе на Богија, како иначе тепају Степановићу, јер представља "непобедиви" систем, деценијама уодаван и брижљиво негован, по злу познат и као генератор пропасти српског клупског фудбала.

В. У. К.

ПРВА "А" ЛИГА					
7. КОЛО (последње јесење): Дунав - Раднички Кон Тики 3:24, Војводина - Наис 11:7, Партизан - ЖАК 27:1, Бањица - Црвена звезда (сутра).					
Раднички	7	7	0	0	123:41 21
Партизан	7	5	0	2	102:41 15
Црвена звезда	6	5	0	1	92:39 15
Војводина	7	4	0	3	68:64 12
Бањица	6	3	0	3	55:64 9
Наис	7	1	1	5	48:85 4
ЖАК	7	1	1	5	49:120 4
Дунав	7	0	0	7	32:113 0

Утакмице 8. кола на програму су 18. јануара 2014.

ЛИГА ШАМПИОНА

Шпандау за крај

СУСРЕТ којим су окончали надметања у овој години, Крагујевчани су одиграли јуче. У оквиру трећег кола Лиге шампиона групе "Б", ривал је у Берлину био немачки Шпандау.

И први изазов у 2014. биће европски, пошто ће 8. јануара на базену СЦ "Парк" гостовати румунска Орадеа.

В. У. К.

ФИЛИП "ПРВИ МЕБУ ЈЕДНАКИМА"

"ПОНОС ШУМАДИЈЕ 2013"

Свих 19 лауреата

У ПОНЕДЕЉАК вече Спортско друштво Раднички и Град Крагујевац, на трећој манифестацији "Понос Шумадије 2013", у хотелу "Шумарице" одали су признање најистакнутијим спортистима, клубовима и спортским радницима за постигнуто у години на измаку.

Промовисано је 19 овогодишњих лауреата, у различитим спортским достигнућима, а мерено постигнутим резултатима, признање најбољег спортисте припало је ватерполисти Радничког, репрезентативцу Филипу Филиповићу, док је за најуспешнија спортисткиња рукометашица Радничког, Катарина Степановић. Уједно, њихови клубови су и најуспешнији спортски колективи, наравно свако у својој конкуренцији.

В. У. К.

РУКОМЕТ

РУДАР - РАДНИЧКИ 25:24

Нестадоше у јами

КОСТОЛАЦ - Дворана: СЦ "Костолац". Гледалаца: 700. Судије: Алимјић и Црњански (Бачка Паланка). Семерци: Рудар 1/1, Раднички 1/1. Искључења: Рудар 6, Раднички 8 минута.

РУДАР: Владић, Ивошевић, Аврамовић 5, Милојевић 3, Драгишиновић 1, Ивановић 2, В. Вуковић 2, Којања, М. Вуковић, Бојичић 4, Мердовић, Злајановић, Пешировић 1, Марјановић, Димиријевић 4, Милошевић 3.

РАДНИЧКИ: Ристић, Милошевић 2, Жејарац 2, Сјасић 5, Пралић 1, Јанићијевић, Гулетић 4, Сивановић, Пешировић, Милинчић, Мошић, Јаћимовић 2, Томић, Шмигић 1, Босић 6, Рајичевић 1.

ИАКО су током већег дела дуела у Костолцу рукометаши Радничког имали резултатску предност, на крају су је прокоцкали и тако изгубили у последњем јесењем лигашком колу са голом мањка - 24:25.

СУПЕР ЛИГА (М)

14. КОЛО: Рудар - Раднички 25:24, Железничар - ПКБ 42:25, Спартак - Колубара 31:27, Металопластика - Црвена звезда 30:22, Југовић - Врбас 26:22, Моравица - Напредак 20:22.

Железничар	14	10	0	4	415:386 20
Металоплас.	14	8	3	3	374:314 19
Ц. звезда	14	7	4	3	364:359 18
Раднички	14	8	1	5	347:342 17
Југовић	14	7	2	5	364:345 16
Спартак	14	7	2	5	342:334 16
Рудар	14	7	1	6	326:329 15
Колубара	14	5	4	5	357:368 14
Напредак	14	6	1	7	366:365 13
Врбас	14	5	1	8	341:348 11
Моравица	14	2	2	10	347:370 6
ПКБ	14	1	1	12	302:385 3
Партизан					плеј-оф
Војводина					плеј-оф

Утакмице 15. кола планиране су за 8/9. фебруар 2014.

Наши играчи доминирали су током првих 30 минута, добили овај део игре са 15:12, а слично наставили и у другом полувремену, све до скока 18:21. Тада долази до проблема, затојали су нам напад и одбрана на свега неколико минута, али је то било довољно домаћима да ухвате прикључак, изједначе (21:21, 24:24) и уведу сусрет у неизвесну завршницу. Последњу прилику на утакмици имао је бек Крагујевчана Шмигић, за ново, крајње поравнање резултата, али је његов шут успео да одбрани некада стандардни голман "црвених", Златановић, чиме је онемогућио такав расplet.

Готово двомесечна првенствена пауза која је управо наступила за рукометне клубове Супер лиге, биће окончана 8/9. фебруара, дуелима 15. кола. Тада ће Раднички дочекати јесењег лидера шампионата, нишки Железничар.

В. У. К.

И ДЕВОЈКЕ АКТИВНЕ

Јована у форми, провера и за другарице

ДОК Јована Рисовић блиста у дресу репрезентације Србије на Светском првенству, макар у оним моментима када јој се укаже прилика да брани гол наше селекције, њене колегинице из табора крагујевачког Радничког имале су јуче озбиљну проверу против селекције Италије.

У питању је, свакако, ревијални сусрет.

В. У. К.

СТРЕЉАШТВО

Милутину и Стеви пехар Победника

КРАГУЈЕВАЧКИ стрелци Милутин Стефановић у сениорској и млади Стеван Јовановић у јуниорској конкуренцији, освојили су златне медаље прошле недеље у гађању ваздушним оружјем на 38. „Интернационалном првенству“ у Београду, које је окупило 243 стрелца из 12 земаља.

Милутин је у финале ушао тек као трећи са 623 круга, али је сјајно гађао у распуцавању, где је од прве серије био у вођству да би, на крају, са 205,2 кругова тријумфовао испред Бугарина Ризова.

Одличан је био и млади Стеван Јовановић, коме је златна медаља припала у конкуренцији јуниора са резултатом од 623,5 кругова. Он се нашао испред вршњака из Мађарске и Хрватске, док је други крагујевачки „јуноша“ Милош Ивановић освојио пето место.

Изванредан резултат забележио је и крагујевачки олимпијас и репрезентативац Стеван Плетикосић, који је са 626 „убијених“ кругова освојио сребрну медаљу, иза сјајног Украјинца Кулиша, који је био бољи за 1,7 делова круга.

У женској конкуренцији, Олга Тодоровић је заузела седмо место са резултатом од 413,9 кругова (победница је имала 418,9), док се, код јуниора, Јована Мирчески пласирала на 12. позицију.

Треће коло Купа

СМЕДЕРЕВО је овог викенда домаћин најбољим стрелцима Србије, у оквиру трећег кола Купа Стрелачког савеза, који ће се надметати у гађању ваздушним оружјем у свим узрастним категоријама.

Представнике на овом такмичењу имаће и крагујевачки „Чика Мата“, и то у свим узрастним категоријама.

С. М. С.

РВАЊЕ

Поново шампиони у слободном стилу

ПО други пут у последње три године, рвачи Радничког освојили су титулу шампиона на завршном такмичењу у слободном стилу, које је прошлог викенда одржано у Ваљевоу.

Раднички је у полуфиналу био бољи од домаће екипе Младости - 5:2, док су се у другом полуфиналу састали београдски Железничар и екипа Крагујевца, члан Друге рвачке лиге (грчко-римски), односно Прве (слободни стил), која је тријумфовала у овом дуелу са 4:2. Тако су се у финалу нашао два крагујевачка тима, а бољи био старији рвачки клуб, Раднички - 6:1.

По други пут смо освојили титулу, први пут пре две године, па, сада, ево опет. Тиме смо успели до некле да надоместимо нешто слабије издање у првенству - коментар је шефа стручног штаба Зорана Сињића.

У рвачком спорту сада следи пауза, а што се слободног стила тиче, као освајачи титуле, Крагујевчани ће се следеће године опробати и у европском купу шампиона.

С. М. С.

КОШАРКА

ЗАДАР - РАДНИЧКИ 89:76

Где се деде одбрана

Фото: kkradnicki.rs

ЈОШ једном се поновила стара прича - „брљотина“ на почетку, па после „вађење кестења“ из ватре. Насупрот утакмици са Крком, овога пута то ипак није успело.

Повели су домаћи са 14:2 већ на старту и како-тако успевали да одрже разлику. Раднички је серијама поена, углавном за три поена, успевао да у неколико наврата током меча дође на корак до ривала, чак је једном и повео 21:20, затим стизао до

ЗАДАР - Хала: СД „Крешимир Ђосић“. Гледалаца: 2.000. Судије: Јавор (Словенија), Војиновић и Кољенишић (Црна Гора). Резултати по деоницама: 20:16, 33:26, 15:18, 21:16.

ЗАДАР: Башић, Краљевић, Лоренс 6, Перић, Собин 21, Ђуџум 2, Рамљак 5, Бајур 9, Шпалеиша, Дијан 12, Просиран 12, Шуило 22.

РАДНИЧКИ: Сили, Јанковић, Лешић 21, Јовић 2, Млађан 14, Калинић 6, Бирчевић, Димић 1, Балмазовић, Бркић 18, Јевтовић, Маринић 14.

егала 32:32, но све је било узалуд. Последњи „трзај“ догодио се шест минута пре краја, када се дошло до мањка од четири поена, но претерано испуцавање ван

линије 6,75 метара однело је сваку наду.

После утакмице тренер Николић је уkratко дао објашњење пораза.

Све честитке Задру, заслужено су добили меч. Промашили смо седам, осам зицера, одбрана је личила на швајцарски сир, а имали смо слаб скок и слабо бранили контранапад. Ми смо стварно уморна екипа.

У јадранском такмичењу, у суботу увече, следи утакмица која отвара серију „бити или не бити“. У „Језеро“ долази македонски представник, МЗТ Скопље.

М. М.

КУП СРБИЈЕ

Финале у Нишу

Град Ниш биће организатор финалне журније Купа „Радивоја Кораћа“ од 7. до 12. фебруара 2014. године. Ово је, иначе, 11. пут да се ово такмичење одржава у дворани „Чаир“.

За овогодишњу „Жућкову левицу“ бориће се, традиционално, осам екипа. Директан пролаз имају учесници АБА лиге, Црвена звезда, Партизан, Мега Визура и крагујевачки Раднички, зајим победник Купа КСС Борац из Чачка и три најбоље екипе на јолу сезони у Првенству Србије. То су Црнокоса из Косјерића, ФМП Железник и ОКК Београд.

ПОЈАЧАЊЕ У РЕКЕТУ

Вратио се Марко

ПРИМОРАНА да у ходу крпи рупу насталу одласком Јаруа, управа Кошаркашког клуба Раднички реаговала је брзо. Уговор до краја сезоне 2013/2014. потписао је Марко Бркић, члан „ђавола“ у њиховој првој „јадранској“ сезони. Игра на месту крилног центар, висок је 206 сантиметара и има 31 годину.

После Крагујевца пут га је одвео најпре у Полпак, затим Анвил, па Туров и на крају Игокеу. Пред почетак ове сезоне отишао је из Лакташа, а у Раднички је дошао као слободан играч.

М. М.

АБА ЛИГА

12. КОЛО: Задар - Раднички 89:76, Игокеа - Цедевита 96:89, Мега Визура - Солнок 95:89, Крка - Олимпија 67:63, МЗТ Скопље - Црвена звезда 65:58, Цибона - Широки 91:80, Партизан - Будућност 72:65.

Црвена звезда	12	9	3	914:793	21
Партизан	12	9	3	899:791	21
Цибона	12	8	4	960:888	20
Цедевита	12	8	4	897:852	20
Игокеа	12	8	4	920:892	20
Будућност	12	7	5	883:837	19
Мега Визура	12	6	6	980:1003	18
МЗТ Скопље	12	5	7	900:910	17
Крка	12	5	7	819:861	17
Задар	12	5	7	885:938	17
Раднички	12	4	8	925:980	16
Солнок	12	4	8	894:969	16
Олимпија	12	3	9	774:844	15
Широки	12	3	9	819:911	15

13. КОЛО: Раднички - МЗТ Скопље, Солнок - Крка, Будућност - Мега Визура, Олимпија - Задар, Цедевита - Партизан, Широки - Игокеа, Црвена звезда - Цибона.

ЕВРОКУП: РАДНИЧКИ - НЕПТУНАС 91:81

И догодине у Европи

СЈАЈНОМ партијом у одлучујућој утакмици за продужење крагујевачког европског сна Раднички је савладао Нептунас 91:81, по деоницама 31:20, 22:16, 19:17, 19:28. Овом победом, коло пре краја прве фазе, осигурано је још најмање шест утакмица у овогодишњем Еврокупу, а наш састав требало би да игра у групи „Н“, са Албом, Химиком и шестопласираним екипом из „Б“ групе Евролиге.

ПРВА ЛИГА (Ж)

11. КОЛО (срела): Шумадија - Јагодина 77:63, Стара Пазова - Партизан 57:103, Спартак - Црвена звезда 52:73, Студент - Шабац 48:62, Врбас - Србобран 62:55, Радивој Кораћ - Вршац 96:35, Војводина - Раднички 93:82.

12. КОЛО: Раднички - Вршац 75:60, Србобран - Радивој Кораћ 72:77, Шабац - Врбас 73:65, Партизан - Спартак 79:65, Црвена звезда - Студент 85:45, Јагодина - Стара Пазова 82:79, Војводина - Шумадија 80:74.

Радивој Кораћ	12	12	0	842:583	24
Партизан	12	11	1	1000:828	23
Црвена звезда	12	10	2	927:754	22
Врбас	12	9	3	841:754	21
Србобран	12	7	5	848:803	19
Вршац	12	7	5	741:778	19
Шумадија	12	6	6	867:800	18
Шабац	12	6	6	758:753	18
Раднички	12	5	7	871:837	17
Спартак	12	4	8	737:847	16
Војводина (-1)	12	4	8	709:795	15
Студент	12	2	10	719:868	14
Јагодина	12	1	11	826:989	13
Стара Пазова	12	0	12	637:934	12

13. КОЛО: Шумадија - Раднички, Стара Пазова - Војводина, Спартак - Јагодина, Студент - Партизан, Врбас - Црвена звезда, Радивој Кораћ - Шабац, Вршац - Србобран.

ПРВА ЛИГА - Ж

А сад иде - дерби

ПЕТУ првенствену победу у Првој А лиги, кошаркашице Радничког забележиле су пошто су прошле суботе, у оквиру 12. кола, биле боље на свом терену од екипе Вршца - 75:60.

Гошће су имале предност у првом делу сусрета, све до осмог минута утакмице, када је Драгана Гобељић најпре поравнала резултат а Јелена Првуловић, затим, донела вођство својој екипи - 17:15. Последњи минут прве деонице игре обележила је Милица Шпикић, која је асистирала Николини Милић, па постигла два поена, да би у следећем нападу украла лопту противничким играчицама које су је на крају фаулирале, а она то казнила са линије слободних бацања за 22:17 у првој четвртини.

Већ тада се видело да „црвене“ држе конте игре у својим рукама, па се до краја сусрета та разлика само увећавала, до коначних „плус 15“. Одлично је поново играла Николина Милић, која је постигла 22 коша уз 16 скокова, од чега 10 у одбрани. Сјајна рола и за Драгану Гобељић, најфикаснију играчицу сусрета са 27 датих кошева, Милица Шпикић је убацила 12, а Јелена Првуловић 10 поена, али је имала и чак 11 асистенција.

Колегице из Шумадије, на другој страни, пропустиле су прилику да тријумфују у Новом Саду против екипе Војводине. Одлично су почеле утакмицу, у осмом минуту створиле предност од 13 кошева разлике (23:10), да би прву четвртину решиле резултатом 28:20 у своју корист. Све је добро функционисало и у наставку, да би, три минута пре краја првог полувремена Крагујевчанке стале, код скова 42:29. Тада су Новосађанке забележиле серију од 15:4 и пришле нашим кошаркашицама на два поена - 44:46. Успеле су Шумадинке да поново стекну предност у трећој четвртини, али су затим поновиле и „застој“, дозволивши домаћим играчицама да, ипак, тријумфују на крају са пристојних 80:74.

Најбоље код Крагујевчанки биле су Јелена Ђулафић са 17 и Александра Рацић са 16 поена, као и Тајана Живановић која је имала 11 скокова и Христина Марјановић са седам асистенција.

„Завесу“ на први део сезоне, наше две екипе спустише у Крагујевцу, ове суботе у хали „Гордана Гоца Богојевић“. Састаће се међусобно, па ће градски дерби бити права прилика за уживање.

Наставак првенства је 18. јануара.

М. М.

С. М. С.